CARRER 124

JULIOL 2012
WWW.FAVB.CAT

Dones: mans i mànigues contra la crisi

Dossier, pàgines 13 a 20

LOQUENOHAY / JOAN LINUXBCN

Estalvis segrestats per una gran estafa

Les participacions preferents són el paradigma de les pràctiques irregulars de les entitats financeres per aconseguir els seus objectius, en aquest cas recapitalitzar-se, passant per sobre de qui sigui. Centenars de milers de persones, la majoria de les quals van ser enganyades, són víctimes d'un "corralito" i no poden accedir als seus diners

MARC FONT

La manca d'ètica de les entitats financeres, que van vulnerar diverses normatives per enganyar part de la seva clientela pensant únicament en la seva necessitat d'aconseguir capital; el galdós paper de la Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV) i del Banc d'Espanya a l'hora d'actuar com a organismes reguladors i evitar els abusos de la banca; i la bona fe de centenars de milers de persones que, seguint les indicacions dels responsables de les seves oficines bancàries de tota la vida, van dipositar gran part dels seus estalvis en productes financers d'alt risc, creient que ho feien en uns dipòsits amb una alta rendibilitat, són tres dels elements decisius que expliquen l'enorme escàndol de les participacions preferents, que afecta entre 700.000 i un milió de famílies arreu de l'Estat espanyol, segons les fonts, que han vist com els seus diners, uns 30.000 milions d'euros en total, han estat segrestats per les entitats financeres, en un *corralito* en tota regla, del qual, de moment, ningú n'ha assumit responsabilitats.

L'escàndol va esclatar el novembre de l'any passat, quan es va descobrir que els clients no podien accedir a uns estalvis que creien en productes segurs, amb el capital disponible quan ells ho desitgessin. Aleshores, els afectats, la immensa majoria persones jubilades i sense coneixements financers, van començar a ser conscients que els havien enganyat. Que no havien contractat un dipòsit bancari a termini, sinó quelcom molt més complex anomenat "participacions preferents" (en d'altres casos va ser deute subordinat o altres productes financers d'alt risc). I que, simplement, no podien accedir-hi si no volien perdre gran part del capital que havien aportat en el moment de subscriure-les.

Les participacions preferents es van comercialitzar a l'Estat espanyol des de mitjan anys 90 per finançar l'expansió territorial de les entitats financeres. És ja en el segle XXI quan se'n van col·locar de manera massiva a petits estalviadors, amb un pic el 2009, any en què se'n van adquirir per valor de 13.000 milions d'euros, amb la Caixa com a principal emissora, tot i que són més de 50 les entitats que en van arribar a vendre. Oscar Serrano, advocat del Col·lectiu Ronda, explica a *Carrer* que les preferents "es comercialitzen per la necessitat de les entitats de captar capital", un fet forçat per l'obligatorietat de complir amb les exigències europees d'augmentar la pròpia solvència arran de la crisi financera. La nova normativa bancària fixada a Basilea III, però, fa que aquest producte deixi de ser interessant per a les entitats, que amb el canvi no el poden computar com a capital propi i, per tant, deixen d'emetre-les.

Un producte a perpetuïtat

Però què són exactament les preferents? Són productes financers molt complexos, amb un risc elevat. Se les considera un híbrid, a mig camí entre les accions i el deute. A la pràctica són com un préstec que el client fa a l'entitat a canvi d'una participació anomenada cupó per la qual se'n reben uns interessos. Es negocien a la borsa, de manera que s'exposen a pèrdues importants i, el gran quid de la qüestió, són valors a perpetuïtat, és a dir, no tenen data de venciment. Per tant, l'entitat retornarà el capital inicial quan ho desitgi, pagarà interessos només si té beneficis i és lliure de no fer-ho. Els diners invertits no estan coberts pel Fons de Garantia de Dipòsits i, per tant, si el banc o la caixa fa fallida, la persona els perd. Per recuperar-los, cal que les participacions es venguin als mercats borsaris al preu que se'n pagui, enguany molt inferior al valor nominal, la xifra que s'hi va invertir inicialment.

La seva complexitat estableix que només eren adequats per a inversors experts, amb grans coneixements financers, però a l'hora de la veritat les afectades són, majoritàriament, persones estalviadores, sense els coneixements adequats per adquirir-les i a les quals no els explicaven totes les característiques que tenien. "Era l'entitat la que contactava amb el client minorista per oferir-li preferents i li enunciava tots els suposats avantatges que tenien, mentre n'ocultava els riscos", exposa a aquesta revista Jofre Farrés, secretari general de l'Associació d'Usuaris de Bancs, Caixes i Assegurances (ADICAE) de Catalunya. "La comercialització del producte va fer-se malament perquè quan són oferts a un perfil minorista cal informar molt bé i molt acuradament sobre les seves característiques. I això no s'ha fet mai", subratlla l'advocat Oscar Serrano. El fet que la majoria d'afectats tinguin més del 80% dels seus estalvis -dades d'ADICAE- en participacions preferents demostra que no eren inversors, segons Farrés. De fet, bàsicament són jubilats. "Van anar a buscar el públic més vulnerable, el més fàcil d'enganyar", afegeix Serrano.

Allau de pràctiques irregulars

Contractació per telèfon sense cap contracte firmat, falsificació de signatures en els contractes, traspàs no autoritzat dels diners dels clients per subscriure participacions preferents, pèrdua de contractes o manca de documents, com ara el MiFID -un test que avalua la conveniència del client per contractar o no el producte-, exigits per la normativa europea, a banda de, sobretot, manca d'informació. Aquestes són només algunes de les pràctiques que han patit els milers d'afectats i que ara tenen els estalvis segrestats

La Plataforma Estafa Banca

Nascuda al febrer de manera espontània en una concentració a la plaça Sant Jaume i arrelada a diversos barris de la ciutat i a d'altres municipis, com Mataró, Badalona o l'Hospitalet de Llobregat, Estafa Banca agrupa centenars de persones afectades per l'engany de les preferents. Són, probablement, el grup que fa una pressió més visible per denunciar aquest assumpte i entre les seves accions hi ha la concentració que fan cada dimarts davant la Borsa de Barcelona. També s'han mobilitzat durant l'assemblea d'accionistes de Caixa Bank i durant el Mobile World Congress. A Mataró, per exemple, han fet acampades davant la seu central de Caixa Laietana i, fins i tot, han arribat a fer una acció -una xoriçada- al jardí del director de l'entitat -actualment dins de Bankia-, Josep Ibern. Estafa Banca reclama el retorn dels diners als afectats. ADICAE, de la seva banda, assessora les persones que han contractat productes tòxics i prepara demandes agrupades per la via judicial. Dues sentències ja han fallat a favor dels afectats.

Canvis normatius

A mesura que s'ha anat coneixent el volum de l'engany de les preferents, els partits polítics han hagut de posicionar-se sobre aquest assumpte i de l'escepticisme inicial, com a mínim en alguns casos, s'ha passat al consens a l'hora de reconèixer que les entitats financeres s'han proppassat. Això explica, per exemple, que el Govern espanyol estigui preparant una nova regulació que eviti la venda d'aquest tipus de productes d'alt risc a aquells que no siguin inversors experts. El Parlament de Catalunya ha endegat una comissió d'investigació sobre les caixes, però en el moment de tancar aquesta edició no era clar que s'abordés el cas de les preferents, davant les reticències de CiU i PP a tractar-ho en l'arena parlamentària.

per les entitats.

Luisa Vicente és una de les damnificades d'aquest *corralito*. Aquesta jubilada i veïna del barri de la Sagrada Família va contractar 60.000 euros en deute subordinat i 9.000 en preferents el 2009, després de la insistència del director de la seva oficina de la Caixa, en qui va confiar perquè el coneixia des de feia tres dècades i, segons subratlla, li havia garantit que es tractava de productes segurs i que podria recuperar els diners quan ho desitgés. El 2011 va decidir que volia treure part dels diners dipositats, que provenien de l'estalvi del treball de tota la vida i del cobrament d'una herència familiar, per ajudar la seva filla a pagar l'entrada d'un pis i per sotmetre's a una operació de reconstrucció de pit després de patir un càncer de mama. Quan es va adreçar a l'oficina li van dir que no podia recuperar els 60.000 euros que tenia en deute subordinat. Com a alternativa, i sempre segons la seva versió, la Caixa li va oferir la contractació d'un crèdit. Posteriorment, va reclamar les còpies dels contractes dels productes subscrits i aleshores va adonar-se que en el primer paquet de subordinades, de 30.000 euros, hi havia la seva signatura falsificada en tres fulls, que no havia vist i que curiosament detallaven els riscos del producte. En descobrir l'engany, Luisa va decidir al gener presentar una denúncia penal contra el director de l'oficina als Mossos d'Esquadra i aquest va declarar el proppassat juny com a imputat per un delicte de presumpta estafa.

A Francisco Herrera i Maria Aragón, un matrimoni de Mataró, els van assegurar el 2002 que dipositaven 54.000 euros en un dipòsit a termini, segons detalla el seu fill Diego, quan en realitat estaven contractant participacions preferents de Caixa Laietana. El 2008 van extreure sense problemes 12.000 euros, però al febrer d'enguany van descobrir que els 42.000 restants, que volien utilitzar per complementar la migrada pensió d'en Francisco -la Maria té una discapacitat del 66%-, estaven bloquejats. "Els meus pares volien seguretat, són estalviadors clarament conservadors i, per tant, volien tenir la certesa que podrien recuperar els diners quan voldrien", comenta Diego Herrera, actualment membre de la Plataforma Estafa Banca [vegeu peça], que recorda la vulneració de la normativa que suposa "comercialitzar productes de risc a persones sense coneixements financers.

Nul·litat del contracte

Aquestes situacions van ser possibles perquè la CNMV va fallar en la seva funció de vetllar perquè les comercialitzacions de productes de risc es fessin adequadament, oferint tota la informació necessària. Finalment l'any passat, l'organisme regulador va prohibir que se'n continuessin emetent, mentre que enguany ha reconegut que almenys el 40% de les emissions de preferents fetes entre el 2008 i el 2011 contenen irregularitats. Com a alternativa, la majoria d'entitats s'han afanyat a oferir bescanviar les preferents per d'altres productes que, sovint, tenen característiques similars. En aquest sentit, Oscar Serrano recalca que si, per exemple, s'ofereix un dipòsit a un termini raonable, com quatre anys, s'accepti, mentre que es refusin els productes de risc, deixant clar que acceptar el bescanvi no implica perdre l'opció de reclamar per la "comercialització fraudulenta" de les participacions preferents, amb l'objectiu d'obtenir la nul·litat del contracte -per falta d'informació- i, per tant, recuperar tot el capital aportat. La banca, de moment, no s'hi posa bé a l'hora d'acceptar una solució massiva a un problema que ella ha generat i no accepta retornar els diners als afectats sempre que no ho decideixi un jutge. Serrano, però, subratlla que la majoria de processos amb reclamació que han portat des del Col·lectiu Ronda acaben amb una sentència favorable al client i, per tant, amb la constatació de l'engany.

On anar

✓ **Plataforma Estafa Banca:** estafabanca.blogspot.com/ estafabanca@gmail.com
✓ **Col·lectiu Ronda** (cooperativa d'advocats): 93 268 21 99 / http://www.cronda.com
✓ **ADICAE:** 93 342 50 44 coordinacioncatalunya@adicae.net

Crònica

7 Caza de brujas tras la huelga general

9 Eurovegas: un delta anomenat desig

El tancament i la sagnia d'acomiadaments en els mitjans de comunicació barcelonins, provocada per la incapacitat de les empreses d'adaptar-se a les noves necessitats d'un mercat en crisi, no s'atura. Malgrat ser un element bàsic de les societats democràtiques, la precarització laboral del sector periodístic es tradueix en un creixent desprestigi social de la professió. Fortament subvencionats per compensar la falta de publicitat, els continguts han perdut qualitat i independència, i la informació local pràcticament ha desaparegut de les seves pàgines

Menys premsa, menys democràcia

CRISTINA PALOMAR

Per al prestigiós periodista nord-americà Gay Talese, un bon professional ha d'estar sempre "en la primera línia dels esdeveniments per buscar la veritat" i, en el cas de Barcelona, la primera línia són els barris. Tanmateix, la crisi sense precedents que està vivint aquests últims anys la premsa generalista barcelonina ha buidat les redaccions de professionals amb experiència i ha reduït a la mínima expressió l'espai dedicat a la informació local. "Les redaccions, en general, estan cansades, molt més mal pagades que fa uns anys i desmotivades", afirma el professor associat de Comunicació a la UPF i analista de mitjans, David Caminada. I és que l'amenaça de tancament plana sobre les redaccions com mai abans ho havia fet.

La Generalitat dóna a *La Vanguardia* 5,5 milions d'euros de subvenció mentre es regalen exemplars arreu

DANI CODINA

Els treballadors d'*El Punt-Avui* es van concentrar el 5 de juny a la plaça de Sant Jaume per denunciar els acomiadaments i condicions laborals

Les rutines professionals dels periodistes han canviat molt en molt poc temps, sobretot per la irrupció de les edicions on-line, que ofereixen una informació instantània però molt més superficial. Segons Caminada, "els periodistes estan, ara, majoritàriament a la redacció, reelaborant i reescrivint teletips. Per què enviar un periodista a cobrir un ple de l'Ajuntament si qualsevol assistent pot compartir qualsevol material de text o audiovisual a través de Twitter o Facebook? La informació local se'n ressent perquè les noves rutines de les redaccions amb menys personal i molt més jove no la poden assimilar amb tanta facilitat".

Enmig de l'allau d'informació que està provocant la situació econòmica, les notícies més pròximes es consideren poc rellevants i són les primeres a sacrificar-se malgrat ser les que tenen un impacte més directe sobre les persones. Es prioritzen les notícies més mediàtiques en nom d'un suposat interès general perquè no hi ha prou mans a la redacció. Segons Caminada, a diferència del que passava a la Transició i als primers anys de la democràcia, on el sentit reivindicatiu era molt important, "el periodisme és ara, sobretot, espectacle. I les històries locals que no tinguin entre els seus atributs aquest entreteniment ja no susciten tant d'interès".

Tot i que tothom té clar que una cosa és el periodista i una altra els interessos del mitjà on treballa, una de les principals queixes de les entitats socials i les associacions de veïns és la preferència per la informació oficial, molt més fàcil d'obtenir. "Tots els departaments i organitzacions tenen serveis de premsa, cosa que

La premsa gratuïta fa aigües

La brutal davallada dels ingressos provinents de la publicitat a causa de la crisi econòmica ha afectat especialment la premsa gratuïta de Barcelona. Del boom experimentat uns anys enrere, amb l'aparició dels diaris *20 minuts*, *Metro*, *ADN* i *Què!* entre altres, s'ha passat a un degoteig imparable de tancaments i acomiadaments de redactors: *Metro* va deixar-se de distribuir en paper el 2009 i *ADN* -el projecte gratuït del grup Planeta- plegava el 2011. Ara, els propietaris de *Què!* -el grup Vocento- volen deixar d'imprimir el diari en paper i conservar només la versió digital, i ho justifiquen per la caiguda continuada dels ingressos per publicitat.

L'any 2005 apareixia al mercat el diari Què! de la mà del grup Recoletos amb una tirada inicial d'un milió d'exemplars. El diari gratuït era un dels més llegits a tot l'Estat i l'any 2007 va ser comprat pel grup Vocento per 132 milions d'euros. Amb l'inici de la crisi i la pèrdua d'ingressos, Vocento va remodelar el projecte en un intent de salvar la inversió: va tancar algunes edicions i va concentrar la difusió del diari a Madrid i Barcelona, on tenia més lectors; i va introduir els codis QR que permeten actualitzar la informació només acostant els smartphones al dibuix codificat. Tanmateix, sembla que l'esforç tecnològic per adaptar-se a les noves necessitats del mercat no els ha acabat de funcionar.

facilita molt la feina i estalvia temps al periodista", recorda Caminada. Tanmateix, aquest estalvi de temps va en detriment de la independència del mitjà i de la qualitat de la informació. A més, les milionàries subvencions públiques que rep la premsa per compensar la pèrdua d'ingressos pel daltabaix de la publicitat no es donen perquè sí: els mitjans de comunicació continuen tenint una certa influència i són una bona eina per manipular l'opinió pública. "La línia editorial varia en funció de qui governa a l'Ajuntament", afirma Genís Pasqual, dirigent veïnal de Sant Andreu.

Poca presència als barris

En paral·lel a aquest fet, cada vegada és més difícil aconseguir que els periodistes assisteixin a les rodes de premsa o als actes reivindicatius que s'organitzen als barris. Segons Pasqual, "abans hi havia una relació més estreta amb el periodista perquè feia temps que estava assignat al districte i coneixia de primera mà tots els problemes. Ara, ve el periodista que està lliure, si és que ve algú". Si hi ha molta sort potser apareixerà un breu. "Els temes no sempre surten publicats i, si surten, ho fan amb un format molt breu", remarca l'expresident de la Favb i dirigent veïnal del Poblenou, Manel Andreu.

L'escassa presència de la premsa a les audiències publiques i als plenaris dels districtes n'és un exemple. Com també juga en contra dels barris el desconeixement de la història per part de les noves fornades de periodistes, acabats de llicenciar i més barats, que estan substituint els col·legues amb més experiència acomiadats per reduir despeses. La periodista Maria Favà lamenta la poca documentació de la informació publicada. "La informació de la ciutat que surt a la premsa està molt poc documentada i és molt poc crítica", remarca i posa com a exemple

DANI CODINA

el tancament, a finals del mes de maig passat, de la Flor de Maig del Poblenou. "Era una cooperativa centenària que va tancar després de la guerra i el 1977 es va reobrir com a Ateneu Popular. Va ser el primer centre cívic de la Transició i la neneta dels ulls de Socías Humbert. Doncs ningú sap ja qui va ser Socías i aquesta desmemòria ha jugat a favor del districte, que ha pogut tapiar l'edifici sense gaire escàndol", assegura.

Des de les entitats veïnals es rebutja de pla que la falta d'informació publicada als diaris tingui a veure amb una suposada desmobilització als barris. Segons Andreu, "hi ha tantes convocatòries i actes organitzats que tenim problemes per arribar a tot arreu".

> La sagnia d'acomiadaments no s'atura a *El Punt-Avui* i les retallades de sous arriben al 55%

I és que, desgraciadament, a les reivindicacions tradicionals ara s'afegeixen altres protestes que tenen directament a veure amb la crisi econòmica: desnonaments, participacions preferents, copagament i euro per recepta, retirada de prestacions, retallades a l'educació i la sanitat... "Hi ha molts fronts oberts", rebla Genís Pasqual.

La precarització (el 8% de retallada salarial a *El Periódico* n'és un exemple) està tenint greus conseqüències sobre la qualitat dels continguts periodístics. I, si l'oferta de continguts de qualitat decau, també decau el nombre de lectors, que deixen de comprar diaris: l'exemple més clar és que la majoria de quioscos de premsa de Barcelona han tancat. A més, la pèrdua de la credibilitat dels mitjans d'informació tradicionals davant la societat també és innegable i ara cada vegada més gent busca informació alternativa en la xarxa social. El periodista ha deixat de ser a ulls de molts lectors el defensor de l'interès públic per convertir-se en un mer altaveu del poder, una simple correctja de transmissió de missatges institucionals. Davant d'aquest panorama tan desolador, potser l'únic refugi per a la informació local crítica i alternativa siguin les revistes de barri.

L'agonia de 'El Punt-Avui'

El 27 de març passat es produïa el relleu empresarial al diari *El Punt-Avui* amb l'entrada de l'empresari gironí Joaquim Vidal com a principal accionista del grup editor Hermes Comunicació en substitució de Joan Bosch. Vidal, propietari de la cadena de supermercats Valvi i de Televisió de Girona, i amb una filla periodista; es feia amb el 65% del grup de comunicació al preu simbòlic d'un euro i amb el compromís d'invertir 7 milions d'euros per garantir la viabilitat d'un projecte que ha fet aigües des del primer dia malgrat rebre també importants injeccions de diners de la Generalitat.

I és que des del moment en què els editors d'*El Punt* van decidir comprar un agònic *Avui* al tàndem Godó-Planeta, a finals del 2009, els acomiadaments de treballadors, els expedients de regulació d'ocupació temporals, la precarització laboral i la reducció de salari no s'han aturat. El primer ERO es va fer el juny del 2010 amb la marxa voluntària de més d'un centenar de treballadors de l'*Avui*. A aquest han seguit uns quants més creant una situació de liquiditat tan insostenible que l'anterior propietari es va plantejar fer concurs de creditors. Els treballadors acomiadats a la primera tongada d'ERO van tenir molts problemes per cobrar les seves indemnitzacions i ningú no garanteix que els que van plegar més tard les puguin cobrar íntegrament. La situació dels periodistes que van optar per continuar al diari no és millor perquè la reducció dels seus salaris arriba, a hores d'ara, al 55%.

Tanmateix, la crisi estructural de la premsa tradicional no és l'única causa que explica el desastre econòmic d'aquest projecte. També té molt a veure la manca absoluta de criteri professional i empresarial d'Hermes Comunicació, així com l'aparició del diari *Ara* i de la versió catalana de *La Vanguardia*, dos fets que han obligat a repartir entre molts més les subvencions que la Generalitat destina a la premsa en català.

El *rescat* del Grup Godó

Tot i les retallades del govern català per problemes de solvència pressupostària, la publicació de *La Vanguardia* en català -el primer número va sortir el 3 de maig del 2011- ens ha costat als catalans més de 5 milions d'euros. Malgrat no ser l'únic diari subvencionat amb diners públics, *La Vanguardia* és el que més en rep per part de la Generalitat. L'acord firmat l'any passat pel Grup Godó i el departament de Presidència estipula tres pagaments: l'any passat es van pagar 2,3 milions d'euros, aquest any se'n pagaran 2,3 milions més i, al 2013, els 900.000 euros restants. Els diners són, segons fonts del govern català, per "ampliar la planta d'impressió per a l'edició de *La Vanguardia* en català", un vell projecte de la família Godó que havia quedat ajornat nombroses vegades per falta de pressupost, que es va recuperar després del fracàs que va suposar la seva aliança amb el grup Planeta per comprar el diari *Avui* i que va culminar, coincidències de la vida, amb el retorn de CiU a la Generalitat.

Tanmateix, malgrat la sucosa subvenció, la versió catalana no ha tingut el ressò esperat. La crisi estructural sense precedents per la qual estan passant els mitjans de comunicació tradicionals, el perfil ideològic conservador del rotatiu, les noves plataformes de comunicació *on-line* i la saturació d'un escanyolit mercat de la premsa en català són algunes de les raons que expliquen el poc èxit del projecte per atraure nous lectors. La cirereta la posa una redacció contractada en precari i molt mal pagada, una pàgina web poc modernitzada i escrita en castellà, un degoteig d'acomiadaments de periodistes veterans i un expedient de regulació d'ocupació a la rotativa.

El resultat de tot plegat és que la versió catalana de *La Vanguardia* s'ha convertit en una mena de diari gratuït de qualitat. Cada dia, centenars d'exemplars es reparteixen de franc a les estacions de Rodalies de Renfe, fet que ha estat denunciat reiteradament per altres diaris catalans per competència deslleial. També se'n poden trobar gratis a les universitats, al zoo de Barcelona, a tots els departaments de la Generalitat i a molts municipis catalans gràcies als acords avantatjosos firmats amb la família Godó.

'Público' i les seccions de local

CATHERINA AZÓN

Público és, de moment, la darrera capçalera de la premsa de pagament desapareguda. El 24 de febrer va deixar de sortir aquest diari propietat de Jaume Roures i Tatxo Benet, principals referents de Mediapro, que des de la seva aparició el 2007 s'havia anat fent un forat al quiosc com a referent periodístic d'esquerres i crític. Malgrat patir un ERO, els treballadors van intentar aguantar el diari amb ajudes de molts lectors i buscant finançament extern (fins i tot a Veneçuela). Quan va deixar d'imprimir-se en presentar concurs de creditors, alguns dels periodistes van organitzar-se en cooperativa per comprar la capçalera i seguir amb el projecte. La sorpresa va ser que, en el moment de la subhasta, els mateixos Roures i Benet que n'havien decretat la suspensió de pagaments van recomprar la capçalera per torpedinar l'aposta cooperativista. Amb tot, el projecte de *MásPúblico* segueix endavant: han tret dues edicions en paper i preparen un web. En paral·lel, altres periodistes vinculats a *Público*, sota l'ègida del seu primer director, Ignacio Escolar, ultimen una nova publicació digital, *eldiario.es*, que apareixerà al setembre i ja té en proves el blog *Zona Crítica*. La nova revista satírica *Mongolia* també és filla de *Público*.

Al seu quadern de l'edició de Barcelona, *Público* tocava alguns temes locals amb sensibilitat veïnal. Precisament això, la sensibilitat de les seccions de local envers els temes de barri, és el que més es troba a faltar ja fa anys a la premsa barcelonina. I no tan sols cercant comparacions amb èpoques glorioses dels 70. Amb l'excepció d'alguns temes puntuals i d'alguns joves periodistes (als veterans ja els han jubilat), ni *El Periódico* fa la informació local de l'època de Huertas o M. Eugenia Ibáñez; ni les pàgines salmó de *La Vanguardia* tenen res a veure amb les que va coordinar Eugeni Madueño; ni l'*Avui* té la trempera local que li va donar Maria Favà i, en la seva fusió amb *El Punt*, fins i tot aquesta capçalera ha perdut la proximitat local que havia guanyat. L'edició catalana de *El País* no té pràcticament pàgines d'informació local i tampoc l'*Ara* ha complert les expectatives que alguns dels periodistes que es van llançar a l'aventura van imaginar.

Mà dura contra les associacions veïnals

ANDRÉS NAYA

El mes de juny vam rebre a la redacció de *Carrer* una carta firmada per l'activista veïnal del Clot Domiciano Sandoval. Ens informava que el dimecres 23 de maig es trobava a les 6 de la tarda recollint signatures per a la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca (PAH), de la qual és fedatari. El moviment veïnal s'ha sumat a la campanya per reformar la llei hipotecària mitjançant una Iniciativa Legislativa Popular que necessita obtenir almenys 500.000

A la vegada que recolza la ILP sobre hipoteques, l'Ajuntament multa fedataris que recullen signatures al carrer

signatures per anar endavant. En el seu escrit, Sandoval informava que sobre les 18:45 hores es van presentar dos agents de la Guàrdia Urbana per demanar-li informació sobre què estava fent. Els agents, que en algun moment van arribar a ser cinc, després de consultar els superiors van procedir a identificar-lo. Sandoval els va explicar el motiu de la seva presència i es va identificar com a membre de l'Associació de Veïns del Clot-Camp de l'Arpa. Els policies el van obligar a abandonar l'espai i recollir la taula, els plecs de firmes i el megàfon que utilitzava per convidar el veïnat a recolzar la petició.

AV CLOT-CAMP DE L'ARPA

Domiciano Sandoval recollint signatures davant la seu de l'AV

Sandoval ignorava que li acabaven d'obrir un expedient sancionador. El 4 de juliol *El País* informava que la multa ascendia a 120 euros amb 20 cèntims. Curiosament, la sanció coincidia en el temps amb la comprensió que l'Ajuntament va expressar envers la campanya de la PAH. No s'entén que d'una banda es recolzi la campanya i de l'altra se sancioni els voluntaris que amb la seva feina estan fent possible que es puguin recollir les signatures necessàries. No s'entén que el districte de Sant Martí reprimeixi aquesta activitat a la vegada que s'estan muntant taules de recollida de signatures a la pràctica totalitat dels districtes.

Sancions econòmiques

Però el cas del Clot no és un fet aïllat. Corren mals temps per moure's pels barris. L'Associació de Veïns i Veïnes del Casc Antic ha estat multada per penjar cartells ¡amb celo!! anunciant un acte reivindicatiu contra l'hotel del Palau. Al Poblenou s'ha multat l'Assemblea Social per col·locar cartells de la vaga general. I com a últim i lamentable exemple, a les associacions de veïns de Canyelles i Guineueta els han obert un expedient sancionador per manifestar-se tallant la ronda de Dalt per reivindicar la reobertura de les urgències del CAP de Guineueta. Poden multar-les amb una quantitat que va des dels 300 als 30.000 euros. Les AV, en lloc de reunir-se amb el conseller de Sanitat per traslladar-li les seves demandes, hauran de reunir-se amb el conseller d'Interior perquè no les sancioni.

Identificacions i escorcolls

La policia ha escorcollat els veïns i veïnes en diferents audiències públiques dels districtes. Quan al districte de l'Eixample es va preguntar el motiu, el regidor Gerard Ardanuy va respondre que a partir d'ara s'escorcollaria i identificaria els assistents perquè a Nou Barris hi havia hagut una agressió. Els presents al·lucinaven amb la presència dels antidisturbis de la Guàrdia Urbana. Quan els veïns de Nou Barris es van assabentar de les paraules del regidor de l'Eixample no s'ho podien creure. Ho van denunciar, per fals, al ple del juliol. La regidora gesticulava nerviosa indicant que ella "no havia sigut". No obstant, Irma Rognoni ha demostrat en més d'una ocasió que s'espanta fàcilment. A banda d'escorcollar, mirar bosses i limitar l'accés a la sala, en alguna ocasió ha tingut amagats en la planta baixa del districte un grup d'antidisturbis quan se celebrava el ple del Consell. També al districte de Sant Andreu hi ha hagut escorcolls i identificacions, i els antidisturbis han fet acte de presència. Ens comenten que el regidor Raimond Blasi va amb escolta.

Els districtes governats per Unió fan escorcollar i identificar els veïns que assisteixen a audiències públiques

Els veïns i veïnes no entenen res. Poden cridar, poden empreny ar. Poden arribar a jugar amb pilotes en una audiència. Poden rebre recolzament des del carrer amb cassolades i concentracions. Però està més que demostrat que no són perillosos. Els tres districtes citats estan governats per regidors d'Unió Democràtica.

Són temps de pors i mà dura.

Amb pols ferm davant Goliat

DANIEL GOMIS

En els temps que corren, l'Àngel Gómez Crespo podria ser considerat simplement com un indignat més, però hi ha un fet diferencial que el fa mereixedor d'aquestes línies: a diferència de la gran majoria de ciutadans emprenyats, que encara opten per viure de portes endins el descontentament o, com a molt, esperen l'arribada d'una

Un veí es planta a la seu de la multinacional Mapfre per denunciar que l'asseguradora es nega a pagar una indemnització

jornada de protesta assenyalada per espolsar-se la frustració acumulada, ell ha decidit combatre la injustícia visibilitzant la seva causa, a peu de carrer, de manera regular i indefinida. No és el primer cas de protesta ciutadana davant l'abús de poder d'una gran multinacional, però dins d'aquest àmbit, sí que és un d'aquests pocs

ANNA CARLOTA

Àngel Gómez davant la seu de Mapfre

casos en els que una sola persona decideix emular David per plantar-li cara, pràcticament ell solet i sense por, al gegant Goliat.

L'any 2008, l'Àngel va patir un accident en moto que li va ocasionar serioses contusions i el va tenir dos mesos de baixa obligant-lo a portar crosses i a fer rehabilitació. Els problemes amb Mapfre, l'asseguradora de l'automòbil responsable de l'accident, van començar de seguida. Va haver de batallar per aconseguir treure més del mínim que inicialment li volia donar la companyia pels desperfectes de la moto i les lesions ocasionades, i també perquè aquesta acceptés assumir la totalitat de la rehabilitació. No obstant, el pitjor encara havia de venir; Mapfre es va tancar en banda davant la reclamació del "lucre cessant", que és el tecnicisme amb què es coneix la compensació de les despeses professionals a les que un ha de fer front quan es troba convalescent i sense ingressos. En el cas de l'Àngel, que té una peixateria a Sant Pere de Ribes, això es va traduir en un total de 18.000 euros en brut. Tot i que ell i el seu advocat han intentat dialogar i negociar amb la companyia per tal d'arribar a un acord, aquesta es nega a pagar res. Tanmateix, ara com ara, volen evitar acabar als jutjats fins que no hi hagi més remei, ja que a més de les elevades despeses addicionals que això comportaria, sospiten que tindrien les de perdre davant les pressions i maniobres que pot dur a terme una gran companyia amb les seves influències.

L'última via

Així doncs, davant d'aquesta situació, l'Àngel ha decidit emprendre el camí de la protesta visible i pacífica. A part de desplaçar-se setmanalment fins a la seu de Mapfre a Barcelona amb familiars i el suport puntual d'algun amic, es manifesta també sovint a la Rambla de Vilanova, on resideix, i davant de les concessionàries que la companyia té en aquesta ciutat. També va anar al Circuit de Catalunya el dia del Gran Premi de motociclisme, aprofitant que Mapfre patrocina dos dels pilots que hi participaven: "És una vergonya que es gastin tants milions en el mundial de moto GP i que per aconseguir el que ens deuen haguem de manifestar-nos, perdent temps i diners...". En els prop de tres mesos que porta sortint al carrer, ha rebut nombroses mostres de suport i reconeix sentir-se "esgarrifat" per totes les persones que ja se li han apropat i reconeixen haver-se sentit també estafades per Mapfre. Tot i que li consta que la companyia, que ja ha avisat diverses vegades als Mossos sense èxit, no té cap intenció de cedir, l'Àngel no es desanima i es mostra completament disposat a mantenir-se ferm en la defensa dels seus drets el temps que calgui, sempre des de la via pacífica i amb la convicció de continuar denunciant el que considera una greu falta d'ètica: "Mapfre no és una companyia de 'persones que tenen cura de persones' tal com diu... Sóc David i m'enfronto a Goliat".

Caza de brujas tras la huelga general

LUIS CALDEIRO

ARCHIVO CGT

Quema de una caja de cartón ante la Bolsa de Barcelona el día de la huelga general

En su ya célebre bestseller *La doctrina del shock* (Paidós, Barcelona, 2010), la periodista Naomi Klein advertía que las mejores condiciones para la implantación del ultraliberalismo económico se dan en los regímenes autoritarios, donde sistemáticamente se cercena la protesta y hasta la simple disidencia. Salvando las distancias (en su libro cita dictaduras como las del Cono Sur americano o la Indonesia de Sukarno) no cabe duda de que España, particularmente desde que los conservadores ocupan el poder (PP, CiU), se desliza por la peligrosa pendiente del autoritarismo, coincidiendo, curiosamente, con la aplicación de cada vez más y mayores recortes en materia de derechos laborales y sociales. Veamos.

Quizá el punto de inflexión haya sido la huelga general. Aunque ya había habido precedentes inquietantes, los hechos a partir de esa fecha parecen precipitarse: a principios de abril, el conseller de Interior, Felip Puig, pide endurecer el código penal "para que haya más miedo al sistema". Y el día 11 de ese mes, el ministro de Interior, Jorge Fernández Díaz, adelanta en el Parlamento algunas de las líneas que seguirá el Gobierno en su proyecto de reformar

> Puig pide endurecer el Código Penal para que haya "más miedo al sistema" mientras que Interior prepara una ofensiva autoritaria

el Código Penal, la Ley de Enjuiciamiento Criminal y la Ley Orgánica de Protección de la Seguridad Ciudadana. La reforma consistiría, en palabras del ministro, en incluir "como delito de *atentado contra la autoridad*, la resistencia activa o pasiva grande (sic) ante las fuerzas de seguridad". Una persona que simplemente no obedeciera una orden policial de abandonar un lugar o disolver una concentración podría ser acusada, con esta legislación, de *atentado*. Pero aún hay más: se consideraría delito de "integración en organización criminal" la alteración *grave* del orden público y -atención- la convocatoria a través de Internet o de cualquier otro medio de comunicación de concentraciones que puedan ser consideradas violentas. Ello supondría una pena mínima de dos años de prisión. A esta criminalización se sumaría un aumento generalizado en la cuantía de las multas: si hasta ahora un hecho considerado infracción leve conllevaba -como máximo- una sanción de 300'51 euros, tras la reforma este tipo de faltas serían penadas con multas de 300 a 3.000 euros. Pero si además tenemos en cuenta que

MANEL SALA "ULLS"

Llevar máscara en manifestaciones será falta grave o muy grave

actos hasta hoy considerados faltas leves pasarían a ser graves o muy graves (la desobediencia a la autoridad, el acudir a manifestaciones con capucha o con máscaras tipo Guy Fawkes, como la de la famosa película *V de Vendetta*), el panorama comienza a ser inquietante. Las faltas graves pasarían a sancionarse con multas de 3.000 a 30.000 euros; y las muy graves, de 30.000 a 300.000. "Es una forma muy efectiva de disolver movimientos sin necesidad de violencia física" -explica Antonio Segura, abogado especializado en derechos humanos- "Pagas o te embargan el sueldo, la vivienda, etc."

Endurecimiento de la ley, multas… Pero aún falta una tercera pata en esta ofensiva autoritaria del Estado: la represión pura y dura. Sin necesidad de echar mano más que de la legislación vigente, los poderes públicos han desatado tras la huelga general toda una oleada de detenciones, aunque para ello haya habido que "forzar el ordenamiento jurídico para que ingresen en prisión", como confesaba el propio Jorge Fernández Díaz ante la Comisión de Interior del Congreso.

Porque desde luego hace falta forzar el ordenamiento jurídico para que la simple quema de una caja de cartón ante la Bolsa de Barcelona (y recalcamos que fue "ante" la Bolsa y no "dentro") comporte la detención durante 23 días de Laura Gómez, secretaria de organización de la Federación Local de Barcelona del sindicato CGT. Tras pagar 6.000 euros de fianza, Laura se enfrenta ahora a un proceso legal por cinco delitos (incendio, daños, coacciones, desórdenes públicos y contra los derechos fundamentales), que podrían suponerle -si se valoraran en su grado máximo- más de 30 años de cárcel. Por otro lado, trabajadores de SEAT pertenecientes a CCOO y UGT y que actuaban como piquetes, fueron también arrestados tras la huelga en la misma fábrica, aunque pronto quedaron en libertad, como imputados.

Pero no solo los sindicalistas han sufrido el rigor del Estado. Tres estudiantes, Ismael Benito, Daniel Ayyash y Javier Padeo, permanecieron 37 días en prisión por "cortar el tráfico, cruzar contenedores y atentar contra la autoridad" durante la jornada de huelga, cargos que ellos niegan. Tanto a Laura como a los tres jóvenes se les aplicó la prisión sin fianza, que según la propia ley sólo debería administrarse en casos *fundados* de riesgo de fuga y/o reincidencia. Solo que ni Laura ni los tres estudiantes son

> Se han contabilizado 106 detenciones en toda Cataluña y un mínimo de 125 personas imputadas tras la huelga general

precisamente un *peligro público*: ella tiene trabajo fijo y una hija a su cargo; ellos viven con sus padres y cuentan con un expediente académico impecable. Ninguno tiene antecedentes penales. Tal como afirmaban en un comunicado público la Favb y otras entidades del mundo jurídico y de los derechos humanos, esto supone "la aplicación al derecho a la protesta de doctrinas preventivas absolutamente contrarias al ordenamiento jurídico español".

El balance final es inquietante: "A día de hoy tenemos contabilizadas 106 detenciones en toda Cataluña y un mínimo de 125 personas imputadas, aunque algunas de éstas no hayan sido detenidas" -desgrana Andrés García Berrio, abogado y miembro del Observatorio del Sistema Penal y de los Derechos Humanos de la Universidad de Barcelona (UB)- "De todos ellos, se dictó prisión preventiva contra seis personas, que ya están en libertad provisional en espera de juicio: una sindicalista de la CGT, dos miembros de la asociación estudiantil AEP, dos personas vinculadas a la Asamblea Social del barrio de Sants y otra a la del barrio del Clot".

Una auténtica escabechina.

Otra acusación sin fundamentos

Xavi Palos, fundador de la Cooperativa Trèvol, activista desde hace años en el ámbito de la economía social y solidaria y colaborador en la distribución de *Carrer* desde sus inicios, participó activamente -como tantos otros- en la huelga general. Ese día, Xavi se interesó por un muchacho que discutía con la Guardia Urbana por negarse a ser identificado. Y aunque no le detuvieron, esa simple acción le valió dos expedientes: uno administrativo (con riesgo de ser multado) y otro penal, del que el Juzgado se niega, por ahora, a concretar los cargos. Hasta el momento, más de 1.300 personas y 198 entidades han firmado ya un manifiesto de solidaridad con Xavi Palos, entre las que se cuentan, por supuesto, la Favb y *Carrer*.

"Me detuvieron por ser afiliada de la CGT"

Laura Gómez, secretaria de organización de CGT de Barcelona, vive la amarga resaca de sus 23 días de cárcel por el solo hecho de quemar una caja de cartón, hechos por los que podrían pedirle más de 30 años de prisión. "Todo forma parte de un plan que han elaborado para contener la desobediencia y la protesta social", denuncia. Aunque también tiene claro que "me detuvieron por ser afiliada de CGT". "Después de las incendiarias declaraciones de Felip Puig en las que se hacía responsable a la CGT de todo lo ocurrido en Barcelona el día de la huelga general, necesitaban inculpar a afiliados nuestros para justificar esa acusación ante los medios", remacha.

Poblenou vol recuperar l'Ateneu la Flor de Maig

L'Ateneu Popular La Flor de Maig va cessar fa unes setmanes la seva activitat després que l'Ajuntament decidís no seguir pagant el lloguer de l'edifici del carrer Doctor Trueta, on l'Ateneu tenia la seu i que havia acollit des de finals del segle XIX la històrica cooperativa de consum

ARXIU

Concentració veïnal per reivindicar l'Ateneu, el passat 1 de juny

MARC VILLORO

La cooperativa La Flor de Maig es va fundar el 1890 al barri del Poblenou i va establir-se al carrer Doctor Trueta, 195 -aleshores carrer Wad-Ras- l'any 1896 en un edifici construït per la mateixa cooperativa. A banda d'aquest espai, des de 1908 disposava d'una important finca a Cerdanyola coneguda com La Granja de La Flor de Maig. La cooperativa va deixar de funcionar el 1952 i l'any 1978 es recupera el local del Poblenou amb l'obertura de l'Ateneu Popular La Flor de Maig, fruit de la reivindicació de l'Associació de Veïns del Poblenou.

D'aquesta manera s'obria el primer ateneu popular a Barcelona després del franquisme, de caràcter autogestionat, i des de 1979 amb el compromís de l'Ajuntament de pagar el lloguer d'un edifici catalogat com a patrimoni històric. L'alt cost del lloguer ha dut al consistori a deixar d'assumir aquesta despesa en el context de crisi actual. Segons Joan Maria Soler, membre de la junta de l'Associació de Veïns del Poblenou, "l'Ajuntament va tenir una actitud molt negativa en la decisió del tancament perquè no va informar al barri, simplement va contactar amb les associacions que estaven a La Flor de Maig per buscar alternatives concretes, sense ser conscient que l'Ateneu té una simbologia al barri de tota la vida". I afegeix: "Sembla ser, perquè mai hem pogut veure papers, que l'Ajuntament pagava un preu bastant alt de lloguer i aquest és l'argument que dóna per tancar La Flor de Maig. El que nosaltres no entenem és que portava més de 30 anys pagant aquest lloguer i com no havia iniciat negociacions per quedar-se aquest espai".

En una línia semblant s'expressa Josep Maria Procházka, president en la constitució de l'Associació de Veïns del Poblenou (1972-77), que diu: "el problema actual és la qualificació urbanística, no té sentit que amb la història que té La Flor de Maig el local ara no tingui una qualificació d'equipament. Que en 30 anys ningú s'hagi preocupat d'això, que des del districte s'hagi anat pagant el lloguer sense altra preocupació i que ara, en temps de retallades, es deixi de pagar no sembla que solucioni res".

Des de l'associació de veïns, i altres entitats del barri (inclosa la Coordinadora), es reivindica la recuperació d'aquest espai. Com apunta Soler, "qui està al darrere no és sols la gent de La Flor de Maig, sinó que hi ha moltes entitats. Degut a les pressions, a última hora l'Ajuntament va acceptar obrir un procés perquè l'espai es requalifiqués com a equipament i així obrir la porta a un retorn de l'Ateneu. Això de moment són intencions i el que cal és mantenir l'esperit de reivindicació d'aquest espai".

Primer Ateneu Popular

L'Ateneu Popular La Flor de Maig va néixer el 1978 amb un rerefons històric indubtable perquè allí la cooperativa va tenir la seu molts anys i pel context -la transició- del moment. Fou el primer ateneu popular de Barcelona i el primer equipament cultural de la transició que es va recuperar a la ciutat, gestionat pel propis usuaris. Per a Soler, "la reivindicació de La Flor de Maig no va ser per casualitat perquè des de finals del segle XIX va ser un espai emblemàtic del barri, la cooperativa hi va tenir un pes molt important, i també a la ciutat. I va construir aquest edifici que va sorgir del barri, del poble, de la gent i això ha quedat en la memòria històrica". Segons Procházka, "la idea era enfortir l'element cultural popular. Aleshores hi havia entitats com el Casino, el Centre Moral, o la cooperativa Pau i Justícia. A nivell de barri, en aquella època vam reivindicar també que l'antiga protecció de menors de Wad-Ras fos un complex escolar, i ens preocupava que la Rambla del Poblenou es convertís en un eix viari de circulació ràpida com es va fer amb la Rambla de Sant Andreu".

> El barri no entén que l'Ajuntament hagi pagat durant 30 anys un lloguer abusiu d'un edifici emblemàtic

Una figura cabdal en l'obertura de l'Ateneu i en el fet que fos un centre autogestionat, va ser Josep Maria Huertas Claveria. "La idea de reivindicar el local de la cooperativa La Flor de Maig se centra en l'associació de veïns i qui ho porta és en Josep Maria Huertas, que és el real dinamitzador. Va ser cabdal i que aquest centre fos autogestionat va ser per la iniciativa d'en Huertas", explica Procházka. Per a Soler, "ell va ser el motor de la reivindicació de La Flor de Maig, va ser una reivindicació de la comissió de cultura de l'associació de veïns i ell hi formava part i va ser un puntal important, tot i que no l'únic, lògicament. La seva dona -Araceli Aiguaviva- en va ser la primera presidenta".

Un niu per al moviment associatiu

Pel local del carrer Doctor Trueta hi van passar moltes entitats i de molt diversa tipologia. Des de la pròpia Associació de Veïns del Poblenou, l'Arxiu Històric del Poblenou, entitats que hi van néixer com la Colla del Drac o l'Esplai La Flor de Maig, d'altres que hi van ser a l'inici com el Club Canaletes d'atletisme, el Grup Ecologista Poblenou o un casal de joves, fins a grups de música, excursionistes, sardanistes, de tennis, ping-pong, espais de ball...

Amb l'obertura de Can Felipa, algunes entitats van deixar la seu social de La Flor de Maig i això va marcar un abans i un després al centre. Per altra part, cada any se celebren les Festes de Maig, que tenen molt ressò al barri i que han adquirit entitat pròpia i formen part del patrimoni cultural del Poblenou.

Una de les entitats que va estar al centre va ser l'Arxiu Històric del Poblenou. Fundat el 1976, al cap de poc temps es va instal·lar a La Flor de Maig. Com explica Nicasi Camps, un dels socis fundadors, "ens vam ajuntar una colla que havíem dirigit la revista *Quatre Cantons* i vam fundar l'Arxiu. L'objectiu era recuperar i mantenir documents del barri, i vam partir de zero. Vam recollir fotografies -en total, compten amb unes 10.000-, llibres, revistes... A més, hem editat llibres, fet exposicions, i fem una revista anual (*Icària*)". L'Arxiu Històric hi va ser fins al 1991, quan es traslladà a Can Felipa.

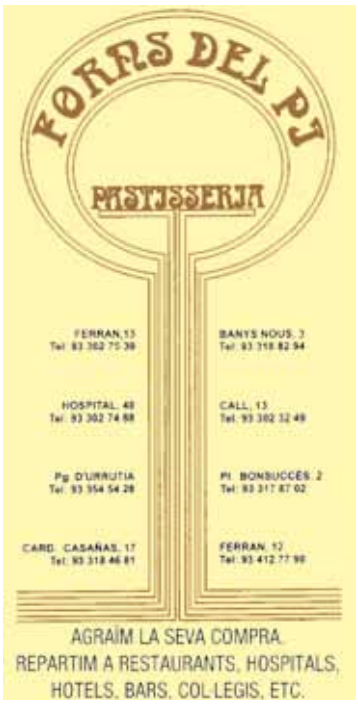

TRUCA'NS
PER POSAR EL TEU ANUNCI A
CARRER
93 412 76 00

SI NECESSITES UN TAXI, TRUCA'NS
BARNA TAXI
93 357 77 55

Un delta anomenat desig

La possibilitat que el macrocomplexe d'Eurovegas s'instal·li al Baix Llobregat, en un dels principals espais naturals protegits de Catalunya, posa al descobert la xarxa d'interessos ocults que PSC i CiU han teixit a la comarca

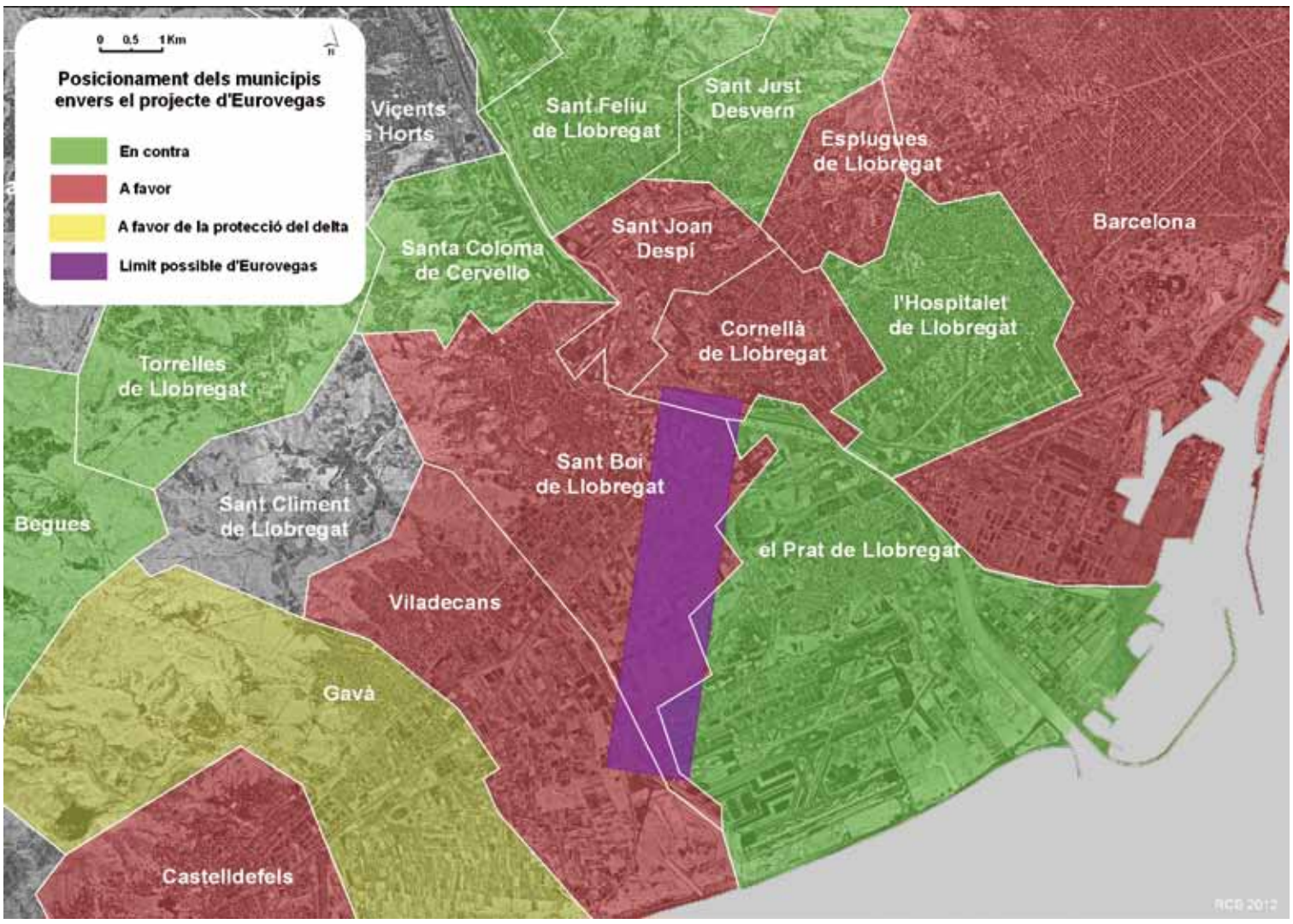

ROSA CASES

ALBERT OLLÉS

Ajuntaments arruïnats que segueixen confiant la seva sort al totxo; empresaris sense escrúpols que volen aprofitar la influència de governs amics per subhastar el patrimoni del país; dirigents polítics de diferents colors disposats a treballar plegats per vendre's l'ànima al diable en plena crisi econòmica i moral. I un magnat nord-americà del joc recolzat per capital asiàtic relacionat amb la prostitució i la màfia. El futur del Delta del Llobregat, un dels principals espais naturals protegits de Catalunya, viu sota una espasa de Damocles anomenada Eurovegas. Un atac sense precedents contra un espai simbòlic, assetjat des de fa temps per interessos especulatius, que revifa el fantasma de la sociovergència en la seva pitjor versió, la del cas *Pretòria*.

Perduda la Generalitat i, sobretot, la Diputació de Barcelona i l'ajuntament de la capital catalana, el PSC viu el seu moment de més feblesa. Això l'ha portat a apostar per la sociovergència de trinxera al govern de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB), des d'on s'està organitzant l'assalt al Delta. Al voltant de l'alcalde de Barcelona i president de l'AMB, el convergent Xavier Trias, s'ha creat una mena de cordó sanitari d'alcaldes socialistes encapçalats per Antonio Balmón, batlle de Cornellà i número dos del partit. Hereu de José Montilla, Balmón forma part del pinyol de l'expresident que, juntament amb l'exsecretari d'organització, José Zaragoza, i l'alcalde de Sant Joan Despí i ara líder del PSC al Baix Llobregat, Antonio Poveda, ha dirigit amb mà de ferro la comarca les dues darreres dècades. I també el PSC, on mantenen el control. Amb la marxa de Montilla i Zaragoza a Madrid, Balmón, vicepresident executiu de l'AMB, ha guanyat protagonisme en les relacions amb CiU i té molt bona sintonia amb Trias i el secretari general de CDC, Oriol Pujol.

"Hambre y ganas de comer"

Els pagesos del Parc Agrari del Delta opinen que s'han ajuntat "el hambre y las ganas de comer". Per una banda, els interessos especuladors de la burgesia vinculada a CiU, retratats per Manuel Vázquez Montalbán: "És curiós i tràgic que la matèria primera fonamental per a la burgesia de Barcelona hagi estat sempre el sòl. Se l'han venut, revenut, especulant…". I per l'altra, els alcaldes d'un PSC afeblit a la recerca d'ingressos per als seus asfixiats ajuntaments que, alhora, els mantinguin a la poltrona. Tot i la patacada per l'esclat de la bombolla immobiliària, hi ha regidors que no han renunciat a aquesta fórmula de finançament. Això explica la seva ambigüitat envers Eurovegas i les votacions contràries al Parlament i els plenaris municipals davant les proposicions de condemna de ICV-EUiA i ERC. Curiosament, la federació socialista de Barcelona, que ara no governa la ciutat i no té interessos vinculats al projecte, s'hi oposa obertament, la qual cosa ha creat una profunda divisió interna al partit.

Si els promotors del faraònic projecte decideixen venir a Catalunya, la sociovergència tindrà la coartada per expropiar de cop les 800 hectàrees del Delta que han ofert al president del grup, Sheldon Adelson. I a més, a preus molt per sota dels del mercat, ja que el govern de la Generalitat ha avançat que aprovarà una "llei especial" per facilitar expropiacions forçoses a baix cost. La primera fase del pla (quatre hotels i dos casinos) es podria fer als terrenys més allunyats del mar, entre Cornellà i el Prat, al costat de l'estadi de l'Espanyol, a un sector anomenat Salines-Serrallo (qualificat com a sòl urbanitzable no programat) que Montilla havia reservat en la seva etapa de president de la Generalitat per a una Àrea Residencial Estratègica (ARE). S'havien de construir 2.500 habitatges, però el projecte va quedar aturat. Els terrenys podrien revaloritzar-se ara, amb les corresponents plusvàlues per a l'ajuntament de Balmón.

> La quimera d'Eurovegas uneix PSC i CIU en l'assalt al principal espai natural del Baix Llobregat

El finançament dels partits

La darrera aresta de l'ofensiva sociovergent al Delta està relacionada amb el finançament dels partits polítics. Els pagesos han detectat els darrers anys operacions de compra de terrenys al Parc Agrari -incloent-t'hi mobbing als propietaris- efectuades per empreses vinculades a Paz Dorado, expresident de la Confederació d'Empresaris del Baix Llobregat. Dorado fou acusat el 2009 per la Fiscalia d'haver-se apropiat d'1,24 milions d'euros de fons europeus destinats a cursos de formació laboral que mai no es van fer. La seva relació d'amistat amb Montilla, amb qui va coincidir en moviments antifranquistes i sindicals, va generar rumors que comparaven l'afer amb el *cas Pallerols* de finançament irregular d'UDC. I fa que ara es relacionin aquestes operacions amb els interessos del PSC a la zona.

El polèmic expresident del Barça, Joan Laporta, va voler especular també al Delta i va pagar 18 milions d'euros el 2008 per uns terrenys a les Filipines Noves (Viladecans) on s'havia de fer un parc lúdic i esportiu, el Barça Parc, en col·laboració amb l'ajuntament. L'actual directiva s'ha fet enrere i acusa Laporta d'haver pagat un preu molt superior al real. La història es repeteix, ja que el Barça té a Viladecans, a can Feliu i els Reguerons, uns altres terrenys d'us agrícola, adquirits als anys 70 per la junta d'Agustí Montal. Havien d'acollir la ciutat esportiva, però tampoc no s'han fet servir.

Al mateix solar reservat per al Barça Parc, molt a prop de les llacunes protegides del Remolar-Filipines, van comprar terrenys el 1988 tres famílies de l'entorn de CiU, els Díaz-Varela, els Suqué i els Cardoner, associats a l'empresa Golf de Viladecans, S.A. Artur Suqué va presidir Casinos de Catalunya i fou imputat pel *cas Casinos* de finançament irregular de CiU. També està vinculat amb Golf de Viladecans Macià Alavedra, exconseller d'Economia amb Jordi Pujol. Quan era a la Generalitat, Alavedra va signar una expropiació multimilionària a favor d'aquesta empresa i, anys després, fou contractat com a president d'una filial de la farmacèutica Indukern, propietat dels Díaz-Varela. L'exdirigent està imputat al *cas Pretòria*, un dels grans escàndols de corrupció a Catalunya, on també hi ha acusats regidors del PSC, amb l'exalcalde de Santa Coloma de Gramenet, Bartomeu Muñoz, al capdavant. Una prova de fins on pot arribar la sociovergència si hi ha interessos especulatius pel mig. I més encara sota el patrocini d'un home de la reputació d'Adelson, un dels principals donants (fins a 60 milions de dòlars) de la campanya del partit republicà dels EUA a les presidencials d'enguany per derrotar Obama. A les seus d'alguns partits catalans, més d'un es frega ja les mans.

> La sociovergència, impulsada per interessos especulatius, porta anys assetjant els pagesos de la zona

ATUREM EUROVEGAS
- Salvem el Delta del Llobregat -

Opinió

ALBERT RECIO
12 La banca sempre hi guanya: crisi i rescats

La veu del CARRER

Eurovegas, ni a Barcelona ni a Madrid

Editorial conjunta de la Federació Regional d'Associacions de Veïns de Madrid (FRAVM) i la Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona (FAVB)

Al llarg d'aquests últims mesos hem assistit atònits al vergonyant espectacle ofert pels nostres respectius governs autonòmics competint en mostres de servilisme i mercadeig dels nostres drets socials, laborals i ambientals. Tot això, a fi d'acontentar els capricis del magnat Sheldon Adelson, mentre s'ocultava a la ciutadania les reiterades denúncies per la seva implicació en el finançament irregular de partits polítics, el control de xarxes de prostitució i la pràctica d'evasió fiscal. Han volgut convertir aquesta subhasta a la baixa de drets i garanties en una competició entre Madrid i Barcelona. Per aquest motiu, el moviment veïnal de les dues ciutats volem deixar ben clar que ens oposem a la proposta d'instal·lar el complex de casinos Eurovegas a les nostres ciutats i que considerem que l'execució d'aquest projecte suposaria una aberració urbanística els costos laborals, socials i mediambientals de la qual es traslladaran a les generacions futures hipotecant el nostre model de desenvolupament urbà.

No acceptem el xantatge moral a què volen sotmetre'ns sota l'amenaça de l'atur, adduint la creació d'unes xifres d'ocupació inviables i invisibilitzant les draconianes condicions laborals que exigeix el grup empresarial Vegas Sand Corporation: la petició de modificació de l'Estatut dels Treballadors, de la Llei de Procediment Laboral, la Llei d'Estrangeria i exempcions en el pagament de la Seguretat Social... per crear una màquila laboral al centre d'Europa, una illa d'excepcionalitat on ja no tindran vigor els drets laborals ni sindicals, alhora que construeixen un paradís fiscal amb un règim de tributació pràcticament nul, financerament opac i que serà aprofitat per al blanqueig de capitals.

Considerem que Eurovegas no és la solució a l'elevat índex d'atur que afecta les nostres àrees metropolitanes, sinó que suposa recaure una vegada més en l'economia especulativa del totxo i la depredació territorial que són a la base de l'actual recessió econòmica. La sortida de la crisi només pot venir d'un canvi de model productiu i no en l'obstinada reincidència en els errors del passat.

Així mateix, denunciem que la instal·lació d'Eurovegas vulnera l'equilibri territorial dels nostres municipis en requalificar grans extensions de sòl agrícola en sòl urbanitzable, cosa que suposa no només disminuir les fonts d'aprovisionament alimentari per al consum diari, sinó que trenca amb el model de planificació urbana anterior i el necessari equilibri camp-ciutat. D'altra banda, els enormes cabals d'aigua i subministraments energètics que requerirà Eurovegas suposaran la sobreexplotació d'uns recursos hídrics ja escassos, i perpetuar la dependència d'energies fòssils, cosa que ens allunya definitivament dels compromisos mediambientals internacionals per fer front al canvi climàtic i de l'autosuficiència energètica.

Advertim que des del punt de vista social la instal·lació d'un macro-complex de casinos al voltant de les nostres ciutats incidirà negativament en la vida dels nostres veïns i veïnes, en atreure màfies internacionals dedicades al tràfic de drogues i l'explotació sexual de les dones, promovent un estil de vida associat al joc èticament reprovable i que es troba a la base de l'increment de ludopaties, depressions i suïcidis.

Per tot això exigim als nostres representants en les administracions que abandonin immediatament tota negociació sobre Eurovegas i concentrin els seus esforços a buscar un canvi de model productiu que ens permeti sortir de la crisi, promovent una ocupació de qualitat sense amenaçar la cohesió social, l'equilibri territorial i la sostenibilitat mediambiental de les nostres ciutats.

LA VEU DEL **CARRER**

Edita: Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona
Obradors, 6-10 baixos
08002 Barcelona
Telèfon: 93 412 76 00
Fax: 93 412 58 88
e-mail: carrer@favb.cat
Web: www.favb.cat

Consell de direcció: Andrés Naya, Marc Andreu i Jordi Bonet

Cap de redacció i maquetació: Elia Herranz

Revisió ortogràfica: Roser Argemí

Consell de redacció: Gemma Aguilera, Anaïs Barnolas, Néstor Bogajo, Luis Caldeiro, Vicent Canet, Anna Carlota, Dani Codina, Marc Font, Daniel Gomis, Cristina Palomar, Meritxell M. Pauné, Jordi Martí, Joan Morejón, Ignasi R. Renom, Alícia Tudela, Marc Villoro

Consell assessor: Manel Andreu, Anna Alabart, Roser Argemí, Jaume Asens, Alfons Barceló, José Miguel Benítez, Jesús Berruezo, Horacio Capel, Maria Favà, Josep Ramón Gómez, Maria Eugenia Ibáñez, Joan B. Isart, Alfons López, Eugeni Madueño, Pep Martí, Mariano Meseguer, Pep Miró, José Molina, Eduard Moreno, Ferran Navarro, Rosa Mª Palencia, Albert Recio, Ferran Segarra, Josep Lluís Rueda, Mercè Tatjer, Ole Thorson, Ángel Valverde, Pau Vinyes

Portada: LOQUENOHAY. Models: Eli i Dídac; fotografia: Joan Linuxbcn; disseny: Jordi Lapedra

Maqueta original: Joan Carles Magrans

Administració: Xènia Orfila
Publicitat: Isabel Mancebo

Fotomecànica i impressió: Imprintsa
Telèfon: 93 878 84 03

Distribució: Trèvol Missatgers
Telèfon: 93 498 80 70

La FAVB no està necessàriament d'acord amb les opinions que s'expressen als articles signats per particulars o col·lectius. Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-No Comercial-Sense Obres Derivades 3.0 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor i no se'n faci un ús comercial de l'obra original ni la generació d'obres derivades. La llicència completa es pot consultar a http://cretivecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/ legalcode.ca

Imprès en paper ecològic de 80 grams
Dipòsit legal B - 21300 - 1995
Aquest número té un tiratge de 8.000 exemplars i la seva distribució és gratuïta

L'edició d'aquesta publicació ha estat possible gràcies a la col·laboració del Departament d'Acció Social i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya, Ajuntament de Barcelona i diverses entitats

CARRER necessita el teu suport

Hi pots col·laborar amb una aportació de 17 euros a l'any per rebre la revista puntualment a casa. Truca'ns al 93 412 76 00 o escriu a carrer@favb.cat per informar-te.

El ninot de El Roto

La veu dels lectors

Que retornin els diners!

Sóc un treballador jubilat que ha cotitzat a la Seguretat Social des dels 17 anys. Porto pràcticament dos anys en llista d'espera perquè m'operin del maluc. Estic molt cabrejat. El mes de juliol ha començat malament per als malalts. Un euro per recepta i repagament dels medicaments!

No es podien fer pitjor les coses i de manera més injusta. Han triat el camí fàcil. Castigar els més dèbils econòmicament, els malalts crònics, els pensionistes i els aturats. La Sanitat podia haver ingressat importants quantitats si s'haguessin retornat aquells diners guanyats mitjançant irregularitats de concursos relacionats amb la construcció o venda d'equipaments sanitaris; els milions cobrats en sous sense presentar-se a la feina, o dels múltiples escàndols relacionats amb la gestió de la sanitat catalana. No n'hi ha prou amb comissions d'investigació o la intervenció de la Fiscalia Anticorrupció. No n'hi ha prou que dimiteixin quan siguin descoberts. Han de tornar els diners. Josep Prat, Carles Manté, Ramon Bagó, Xavier crespo, els beneficiats per la Molt Il·lustríssima Administració de l'Hospital de Sant Pau... són tractats amb guants de seda mentre s'aplica mà dura en les retallades a la sanitat pública.

Aquí ningú no torna ni un euro... Els hem d'aturar. Espantats i resignats no anem enlloc. La mobilització és més necessària que mai.

ALFRED GARCÍA
Barcelona

Festival de Blues

Ja han passat deu anys des que es va celebrar el primer Festival de Blues de Barcelona. L'edició d'enguany, malgrat el poc suport rebut per part de l'Ajuntament de Barcelona, s'ha celebrat amb el programa inicialment previst. Inclosos els concerts socials als centres penitenciaris de la Model i Wad-Ras i a l'Hospital de la Vall d'Hebron i els dos concerts centrals, en els quals han destacat músics dels EUA, el Regne Unit i Catalunya. Totes les actuacions han sigut gratuïtes. Per tot plegat, costa d'entendre el tracte desigual que el Festival de Blues ha rebut per part de l'Ajuntament respecte d'altres certàmens musicals. L'únic festival que es dedica al blues i que porta el nom de Barcelona no ha pogut aquest cop tenir d'escenari la plaça porxada del Districte de Nou Barris per falta d'interès municipal. El Col·lectiu Capibola Blues ha suplert la indiferència amb una enorme dosi de treball entusiasta. Enhorabona!

RJ
Barcelona

Les cartes enviades a la secció de La veu dels lectors han de tenir un màxim de 1.800 caracters (mig foli). Ens reservem el dret d'adaptar-les si superen aquesta extensió.

LA CAMBRA FOSCA

Les mentides de Núñez y Navarro

DANI CODINA

L'edifici de la Rotonda de l'avinguda Tibidabo està en obres. L'Ajuntament ha concedit a Núñez y Navarro una llicència per construir oficines a l'edifici modernista. Les obres estan ocultes amb una gran lona amb dibuixos de Mariscal que diu: "Núñez y Navarro, més de seixanta anys recuperant el patrimoni de la nostra ciutat". A més d'un veí de Barcelona se li haurà regirat l'estómac. L'edifici de la Rotonda quedarà desnaturalitzat com un decorat de cartró-pedra per ocultar unes obres especulatives. Núñez y Navarro passarà a la història de la ciutat precisament pel seu quefer destructor del patrimoni arquitectònic. Recordem quan el 1967 es va carregar la casa Trinxet de Puig i Cadafalch amb la benedicció de l'alcalde Porcioles, i la menys important però també modernista casa Ravella a Sant Gervasi. La casa Golferichs va poder ser salvada del seu afany destructor gràcies a la lluita veïnal. En ser recuperada, es va poder apreciar la importància de les destrosses i el saqueig realitzats pel constructor i ara imputat per defraudar a Hisenda. Senyor Núñez y Navarro: no intenti enganyar l'opinió pública. El seu perfil no el canvien les operacions d'imatge. Retiri la lona per mentidera i ofensiva. ¿L'Ajuntament no pot fer-hi res?

NÉSTOR BOGAJO

Tornar el premi?

L'any 2011 l'Ajuntament anterior va urbanitzar el Turó de la Rovira, el mirador històric del Carmel. Un projecte que va dignificar l'espai, en va potenciar l'ús social i en va recuperar la memòria històrica. L'Ajuntament ha estat guardonat amb el premi europeu Espai Públic Urbà 2012, que reconeix "la restauració paisatgística que s'ha fet al mirador, on conviuen les restes de les bateries antiaèries que s'hi van instal·lar durant la guerra civil per defensar la població de les bombes amb l'assentament informal (barraques) que posteriorment la va colonitzar". Si el premi s'hagués lliurat físicament al Turó de la Rovira, la imatge hauria estat desesperant: rajoles trencades, brossa per tot arreu, panells informatius cremats, grafits poc respectuosos. Una degradació avançada. No tenir cura de l'espai públic crida a l'incivisme. En els temps que corren, la memòria històrica no és una prioritat. ¿S'hauria de tornar el premi? ¿O fer els deures i mantenir l'espai en condicions dignes? Trias decideix. De moment, ens decantem per la cambra fosca.

Vaja, vaja... aquí no hi ha platja

Fa 20 anys que Nou Barris gaudeix durant unes setmanes d'una platja urbana. Els nens i nenes dels esplais hi realitzaven moltes de les seves activitats estiuenques, i els marrecs de les barriades la freqüentaven a qualsevol hora del dia. Un campionat de volei-platja permetia a més de 100 equips (milers de joves) compartir esport, amistat i diversió. A començaments de l'any les entitats organitzadores van emplaçar el nou districte a concretar el seu recolzament. Uns interlocutors que no saben i no contesten. Els va capitanejar, a distància, la regidora Mengotti,

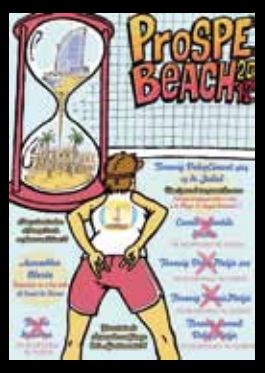

pràcticament desapareguda de la vida política. El temps passava. Es feien l'orni dient que "tot depenia de la plaça Sant Jaume". La necessària sorra no apareixia enlloc. Els esplais que tenien programades activitats van haver de canviar de plans davant la falta de concreció. Els centenars de nens i nenes es quedaven sense platja. Finalment, el 29 juny l'Ajuntament ofereix sorra per a tres de les cinc pistes necessàries. I en menys quantitat. La guinda final, per telèfon: "No posem les infraestructures" (tarima, lavabos, equip de so, il·luminació). La comissió s'ha plantat i en el moment d'escriure aquestes línies es prepara una resposta. La regidora Irma Rognoni va augmentant la seva particular llista de desastres.

EN POSITIU

Cadena humana per la dignitat

L'últim diumenge de juny, un dia molt calorós, més d'un milers de persones van rodejar amb una cadena humana l'Hospital de la Vall d'Hebron. Diferents columnes de veïns i veïnes havien partit del Carmel, Bon Pastor, Sant Andreu i Nou Barris per concentrar-s'hi a les 11,30 hores. Denunciaven les retallades en la sanitat i es mobilitzaven en defensa dels hospitals públics. Aquest estiu, la Vall d'Hebron tancarà 121 llits i 15 quiròfans durant tres mesos (l'any passat van tancar dos mesos). La dolorosa llista d'espera augmentarà. L'acte va ser convocat per la Plataforma d'Usuaris en contra de les Retallades en la Sanitat i va ser recolzada per diverses entitats, entre elles la Favb. Davant la indignitat de les retallades, la dignitat de les persones que no es resignen.

JOAN LINUXBCN

La banca sempre hi guanya: crisi, rescats i costos socials

ALBERT RECIO
PROFESSOR D'ECONOMIA APLICADA
I MEMBRE DE LA JUNTA DE LA FAVB

Digui el que digui el senyor Rajoy finalment hem passat a formar part del club de països europeus rescatats. Un club que experimenta un creixement de socis a mesura que es mostra la inoperància de les polítiques convencionals per trobar sortides a la crisi que va fer explotar la fallida de Lehman Brothers (i tota una filera de bancs menors).

La crisi actual és el resultat de molt problemes acumulats. Però sens dubte el sector financer és una de les causes principals. Sempre ha estat una font d'ensurts i d'inestabilitat. I aquesta tendència de les finances a crear problemes s'ha agreujat els darrers trenta anys a causa de la brutal transformació i debilitament de les regulacions públiques sobre el sector. Una desregulació que ha permès als bancs operar lliurament entre fronteres, fusionar negocis de diferent tipus (banca comercial, banca industrial, banca especulativa, assegurances etc.), crear nombroses formes d'actius financers especulatius (títols derivats, *swaps*, *cdos*, etc: el nom sempre és complicat perquè el públic en general no entengui res), construir nous tipus d'empreses financeres -els *hedge funds*- i, en general, desenvolupar molts mecanismes per eludir el control de les seves activitats.

Aquesta expansió enorme de l'activitat financera, en gran part especulativa, ha influït sobre la forma de gestió de la resta d'empreses, que han adoptat, també, formes més especulatives de gestió. Tot un procés que molts economistes anomenen *financiarització* de l'activitat econòmica. Un procés que ha tingut un enorme impacte sobre l'augment de les desigualtats i la creació de bombolles especulatives que, en explotar, han generat greus estralls socials. De 1977 a 2008 ja s'havien produït vuit grans crisis financeres, encara que la darrera és, sens dubte, la més important, greu i duradora.

Quan es va produir la fallida quasi general dels grans bancs mundials era bastant evident que el que calia era una forta transformació del sistema financer, reduir-ne el pes, limitar-ne la llibertat d'acció, eliminar els perillosos mecanismes especulatius, recuperar el control col·lectiu del sistema financer. Però en lloc d'això el que es va fer és salvar els bancs amb fortes injeccions de diner públic i deixar que seguissin fent més o menys el de sempre. I el resultat salta a la vista. El sector financer segueix donant males notícies. Quan escric aquest comentari les pàgines econòmiques van plenes del nou escàndol de manipulació financera atribuït a Barclays Bank al Regne Unit i la investigació oberta als Estats Units sobre JP Morgan. I és que el sistema financer s'ha convertit en un permanent generador de problemes i un imant que no para d'atreure recursos. L'altra cara de la moneda és la submissió de molts polítics, economistes d'institucions públiques i mitjans de comunicació al poder financer.

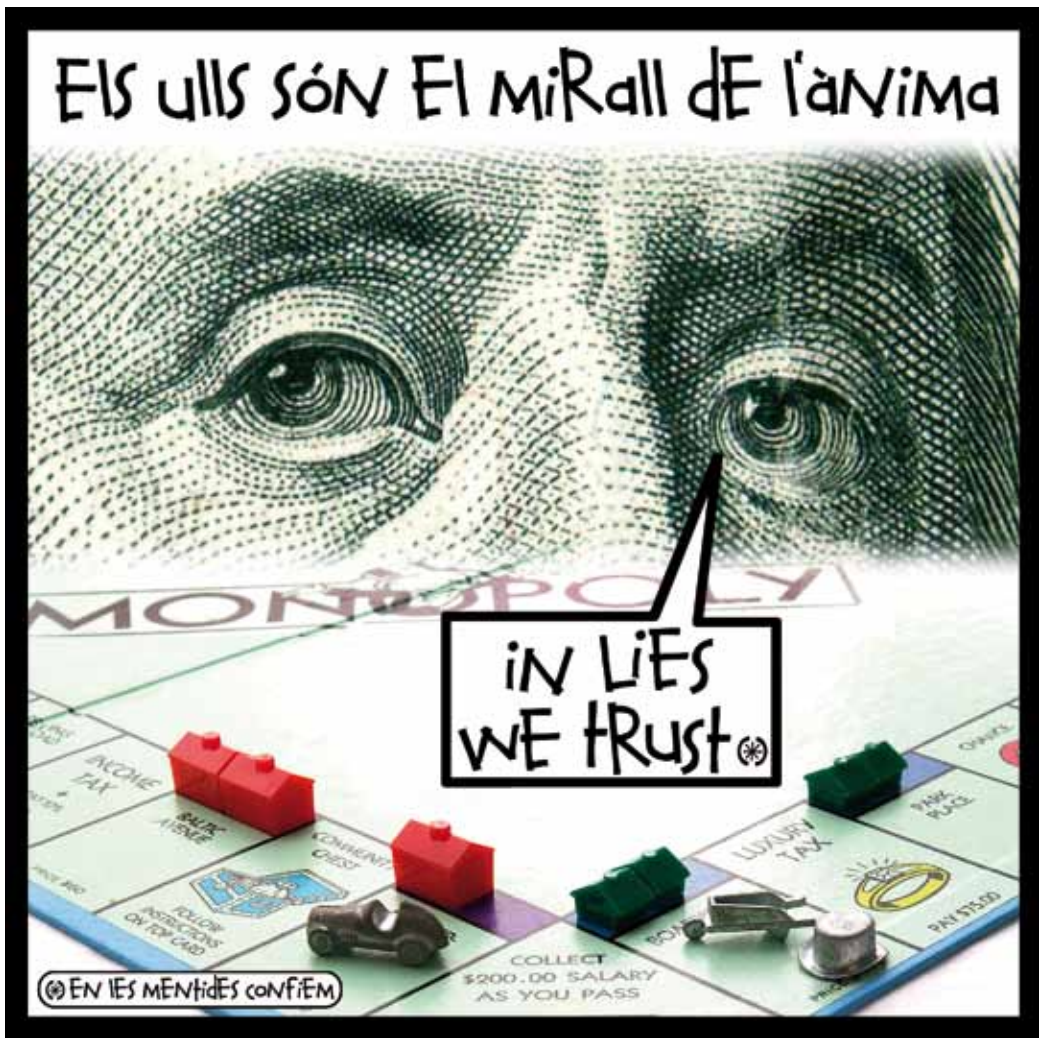

IL·LUSTRACIÓ: ALEX AYASO

Al nostre país les coses no podien ser diferents. Sobretot comptant amb l'enorme poder que sempre ha tingut el sector financer sobre la societat en general i la política en particular. Val la pena rellegir ara vells llibres com el de Juan Muñoz (*El poder de la banca en España*) de 1969, per conèixer l'enorme poder que han tingut els grans bancs al nostre país. Ells són en gran part responsables de les polítiques adoptades al nostre país, començant per la reestructuració industrial i financera dels primers vuitanta, per les privatitzacions, la desindustrialització i culminant amb la bombolla immobiliària que ens ha portat al col·lapse. La banca, i especialment les caixes, han jugat a endeutar-se en el mercat internacional per fornir de crèdits al sector immobiliari (crèdits que després passaven als compradors privats) o fins i tot per entrar ells mateixos en operacions immobiliàries. Ells són els principals responsables de la bombolla, ja que amb els seus crèdits van donar combustible a tot el procés. La cosa no podia acabar d'una altra manera de com ha acabat: un greu nivell d'endeutament exterior, projectes immobiliaris fracassats, balanços financers que s'han mostrat irreals. I la contrapartida de milers de famílies que perden les seves cases, i un país que té deutes exteriors fonamentalment generats pel sector financer (i per les grans empreses que han finançat a crèdit la seva espectacular expansió internacional).

> La banca és responsable de moltes de les polítiques adoptades al nostre país, començant per la reestructuració industrial i financera dels vuitanta, les privatitzacions, la desindustrialització i la bombolla immobiliària

Quan la crisi financera és palpable, quan els creditors estrangers demanen garanties i els bancs no poden pagar, les regles de joc actuals (una versió salvatge de la llei de la selva) imposen que siguin els estats els que es facin càrrec del desgavell. Això és un rescat: la concessió d'un crèdit (o una moratòria) a canvi que el país es faci responsable de tornar-lo. I també la imposició d'obligacions al país (se'n diuen "reformes", però són ordres marcades per la ideologia i l'interès de qui les imposa) per garantir que el crèdit es tornarà.

Que ara es digui que el crèdit es concedirà directament als bancs i que no es tracta d'un "rescat", és un mer eufemisme. En primer lloc, perquè els bancs que rebran més ajudes són empreses fallides que han passat a mans de l'Estat (Bankia, Catalunya Caixa, Nova Caixa Galicia...): si no paguen, ho haurà de fer el seu propietari. En segon lloc, perquè sigui qui sigui qui rebi el crèdit, les polítiques que s'hauran de fer a canvi les pagarem tots. Ja fa temps que sabem de què van aquestes mesures. Les retallades de sous i serveis públics, la reforma laboral, etc, han estat les contrapartides que s'han anat exigint al nostre país. Ara cal esperar una nova onada de "mesures impopulars" que encara ens farà més difícil la vida quotidiana. Ja ho va deixar clar la reforma exprés de la Constitució que van perpetrar PSOE i PP amb malevolència i nocturnitat, una reforma que estableix que el pagament de les obligacions financeres és la primera prioritat de les polítiques públiques. Estem en mans del que vulguin els creditors.

Tot això és un escàndol, una injustícia i un robatori. Exigeix una resposta social àmplia. L'objectiu central hauria de ser retallar, controlar i reduir el tumor de les finances i els financers descontrolats. Demanar responsabilitats polítiques i penals als responsables del desastre i el saqueig (banquers i alts càrrecs del Banc d'Espanya que tenien l'obligació de controlar-los). Ja comencen a haver-hi moviments en aquesta línia als quals cal donar suport, com el de l'auditoria del deute, o els dels afectats per la hipoteca, o els dels afectats per les preferents. També podem pensar en posar els estalvis en bancs "ètics" (em costa lligar les dues paraules), que ofereixen una gestió diferent. El que no podem fer és tolerar que els responsables del desastre ens imposin les solucions.

Iniciativa Legislativa Popular

de regulació de la dació en pagament, paralització dels desnonaments i lloguer social

Iniciativa Legislativa Popular

FEDERACIÓ D'ASSOCIACIONS DE VEÏNS I VEÏNES DE BARCELONA
favb

Necessitem almenys mig milió de signatures abans de l'octubre perquè el Congrés debati la proposta ciutadana

COM PARTICIPAR DES DELS BARRIS?
✓ **Recollint signatures**
✓ **Organitzant actes informatius**
✓ **Col·locant taules de firmes a les festes majors (compte amb la Guàrdia Urbana!)**

Mans i mànigues contra la crisi

DOSSIER

Articles
- MARC ANDREU
- ANAÏS BARNOLAS
- JOSÉ MIGUEL BENÍTEZ
- ELIA HERRANZ
- ELENA IDOATE
- ANDREA NIETO
- EMPAR PINEDA
- MARTA SELVA
- ÀLEX TISMINETZKY
- ALÍCIA TUDELA

Fotografia
- ANNA CARLOTA
- DANI CODINA
- INGRID DE LA TORRE
- AMADA SANTOS

Portada
- LOQUENOHAY/ JOAN LINUXBCN

En plena crisi econòmica, les dones veuen especialment amenaçats drets i llibertats aconseguits durant dècades de lluita. Però els feminismes són precisament una palanca per canviar el model de societat. *Carrer* ho analitza en aquest dossier.

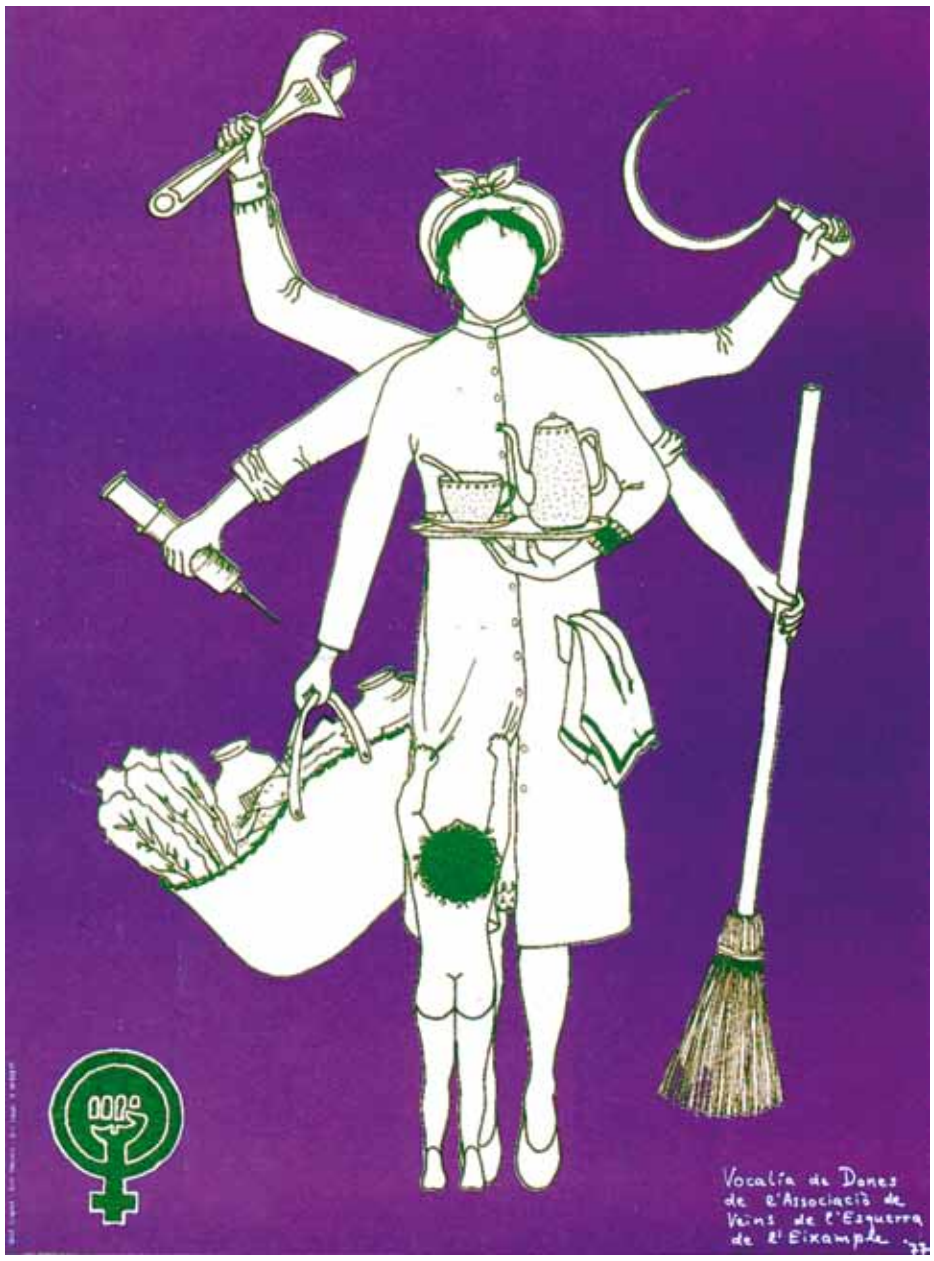

Temps de desigualtats

ELIA HERRANZ

Malgrat que no ens agradi, s'ha de dir: estem en uns moments de retrocés dels avenços socials aconseguits per les dones. La frase funciona igualment sense dir "per les dones". Però *Carrer* ha dedicat aquest dossier a parlar sobre un tema que cansa i fins i tot treu de polleguera molta gent (com ara l'eterna lluita de classes): la lluita per l'emancipació de la dona.

I és que la combinació explosiva entre crisi econòmica i governs conservadors pot fer estralls en la lentíssima, silenciosa i complicada lluita de les dones per trencar un model social que les col·loca en el lloc menys agradable del repartiment de les tasques col·lectives. Un problema transversal que toca molts àmbits de la vida, públics i privats, de portes enfora i de portes a dintre del nucli de convivència, personals i col·lectius.

És l'aproximació que ha volgut fer *Carrer* preguntant-se com afecten de manera específica les dones les retallades en sanitat, educació o llei de dependència; la bestial reforma laboral; la ja anunciada pel Govern del PP reforma de la llei del dret a l'avortament; les noves polítiques públiques d'assetjament de les dones que es dediquen a la prostitució o el recurrent tema de la violència de gènere. Ho resumeix una activista veïnal de la següent manera: "Senzillament, volen aprofitar la crisi per fer tornar les dones a casa".

I és que els avenços socials aconseguits durant aquestes dècades i que ara perillen ho han sigut amb l'esforç i la lluita de les dones per canviar la societat, des de la casa, els barris, la feina i els llocs de trobada i acció social, i sobretot per canviar-se elles mateixes i el seu rol a la societat. I ara, la pèrdua de moltes d'aquestes conquestes socials pot afectar de manera nefasta molts dels camins recorreguts cap a la igualtat de drets.

> Les dones no estan disposades a suportar que el necessari canvi social que demana la societat contra la crisi es faci sense elles

¿I com ha agafat aquesta ofensiva les dones, o en la seva part més organitzada i combativa, el moviment feminista? "Fragmentat", respon Sylviane Dahan, de la vocalia de dones de l'AV de l'Esquerra de l'Eixample i la Favb. "És molt difícil que les dones s'organitzin políticament, per la vida que porten, perquè no paren, no descansen. La seva manera silenciosa de treballar, des de la base, dóna poca visibilitat. D'altra banda, la lluita feminista ha causat moltes cicatrius polítiques, que costen de curar. Ara bé, només a Barcelona tenim registrades 200 associacions de dones. La majoria de gent de la base que està activa als sindicats (ensenyament, sanitat, funció pública) i a moltes organitzacions socials, com ara la veïnal, són dones. Les feministes indignades del 15-M estan aportant la seva visió horitzontal i són una oportunitat enorme per al moviment feminista en particular i la lluita veïnal en general. El feminisme ("oficial" i no oficial) està treballant per unificar reivindicacions".

De fet, per bé o per mal, les reivindicacions sorgides del 15-M recollides en diversos manifestos tenen molts punts en comú amb les demandes clàssiques feministes dels anys 70, com ara la reivindicació del dret a l'avortament lliure i gratuït, serveis i equipaments públics de qualitat, contra la violència masclista, el dret al propi cos, a la llibertat sexual, al repartiment del treball domèstic o les crítiques de fons al sistema patriarcal. Incloent la reformulació de demandes com el rebuig al capitalisme i l'economia especulativa -els "mercats"-, la denúncia de la creixent violència policial, la demanda de sistemes d'organització política horitzontals i assembleàris o l'exigència d'igualtat de drets per a les persones migrants.

Amb molts fronts oberts, la lluita en defensa dels drets de les dones es troba amb diferents escenaris i sensibilitats per afrontar-los. El més que possible canvi de la llei del dret a l'avortament fa pensar a moltes feministes en la possibilitat de recuperar plataformes estatals unitàries de lluita, i a Barcelona ja es prepara a fons una gran mobilització al setembre. Els atacs frontals a les conquestes socials estan fent palpable un creixent malestar social en molts àmbits, també en la denúncia de l'aprofundiment en les desigualtats de gènere. Però ni les dones ni, per tant, tampoc la societat estan disposades a suportar que el necessari canvi social que es demana es faci sense elles. Ho diu l'eslògan triat per encapçalar un dels manifestos del 15-M: la revolució serà feminista o no serà.

La reforma del mercat de treball afecta especialment les dones

ÀLEX TISMINETZKY
ADVOCAT DEL COL·LECTIU RONDA

ANNA CARLOTA

La recent regularització del treball de la llar no ha aconseguit millorar la situació de les treballadores

S'ha de dir ben alt i ben clar: les Reformes Laborals dels darrers dos anys s'han fet també contra les dones, víctimes de les bombes socials que han representat dues grans Reformes Laborals, més una de la Seguretat Social i una de Negociació Col·lectiva.

Des que Rodríguez Zapatero va pujar a l'estrada del Congrés de Madrid, aquell fatídic maig de 2010, i va iniciar aquesta orgia de retallades que amb tanta alegria continua Rajoy, les dones n'estan afectades com la resta de treballadors, però una mica més. Els afecten, com al conjunt de la ciutadania, les espectaculars reduccions de les indemnitzacions per acomiadament (que s'han reduït a la meitat en els darrers 30 anys), i també les flamants noves possibilitats de modificació del contracte que es posa en mans de la patronal, que pot de forma unilateral i arbitrària reduir salaris, canviar torns de treball o enviar-te a treballar a Badajoz, amb simples al·legacions de disminució d'ingressos (ull!, que ni tan sols és de baixada dels beneficis).

També compartiran amb els seus companys d'empresa els nous Convenis Col·lectius, que ràpidament aniran disminuint salaris i drets empesos per les noves regles de joc, on l'empresari té la paella pel mànec; i de ben segur patiran conjuntament amb els homes el nou contracte estrella, "l'indefinit de suport als emprenedors", encara més precari que els temporals, i amb el qual se les podrà acomiadar durant un llarg any sense allegar cap raó ni pagar un sol euro (i del qual dir-ne indefinit sembla una simple broma de mal gust).

> Les dones estan més afectades perquè són més precàries, fan les feines menys valorades socialment i amb salaris més baixos

Una afectació dura entre les dones

I és que les víctimes de les contínues reformes tenen mil cares, però no podem negar que sobretot són femenines. Per ser les més precàries entre les precàries, atenent a les feines menys valorades socialment, i amb salaris més baixos. I per haver comès el fatal delicte d'haver cotitzat massa poc, dedicades com estan a cuidar dels petits i dels grans, amb les jornades laborals parcials i en els treballs en negre.

En aquest context social, és evident que les estudiades reformes dels tècnics del Ministeri de Treball han causat i causaran estralls especialment entre les dones, i de ben segur que en són ben conscients.

La llista és llarga, i va des de la limitació de les polítiques de conciliació laboral, com la lactància o la reducció de jornada per guarda de fill menor, a les reduccions de les pensions més baixes, passant per la liberalització final dels contractes a temps parcial, que resten sota la lliure disposició d'hores de l'empresari.

Agressió contra tota la societat

En el fons, les polítiques laborals contra les dones tenen en el gènere femení les seves víctimes principals, però afecten de ple tota la societat. Parteixen d'una concepció neoliberal i economicista del mercat de treball, on l'excepcional gaudi de poder engendrar fills és vist com una rèmora a la competitivitat empresarial, i on les invisibles i invisibilitzades feines de cuidar els nostres fills i grans són castigades i perseguides per heretgia contra la fe del mercat competitiu.

L'objectiu no són doncs només les dones, sinó desterrar de la vida dels i les treballadores la possibilitat de conjugar una feina digna amb la conciliació de la vida personal, on poder gaudir dels fills i dels pares, la vida social i col·lectiva, l'oci i la cultura.

Les reformes laborals passades, i les que vindran en els propers anys, ens volen autòmats destinats a viure per treballar llargues jornades laborals, deixant la nostra salut física i mental en els altars del lliure mercat, per finalment ofrenar el fruit del nostre treball als déus financers. Un destí que de ben segur ningú no voldria per als seus fills i filles.

Principals afectacions de les Reformes Laborals en les dones

✓ **Restriccions en la reducció de jornada per guarda de fill menor**
No es podrà fer aquesta reducció de jornada per guarda legal del fill faltant uns dies complerts a la feina (per exemple, no anant a treballar el dilluns o divendres), sinó que la reducció ha de ser obligatòriament d'unes hores al dia (faltant una hora cada dia de la setmana). Aquest dret, exercit de forma quasi exclusiva per dones, també es limita permetent que els Convenis Col·lectius restringeixin encara més com es pot fer reducció de jornada a una empresa o sector concret.

✓ **Derogació de les bonificacions per contractar dones que han acabat la maternitat o han gaudit d'una excedència per cuidar fills**
Les empreses no cotitzaran menys per contractar les dones en aquesta situació, tal com estava regulat anteriorment, i es deixa de fomentar el retorn a la vida laboral de les mares treballadores.

✓ **Reducció de la quantia mínima de la jubilació**
Des del proper 1 de gener de 2013 hi haurà pensions de jubilació que poden estar per sota dels 600 euros mensuals, el mínim fins ara de la jubilació contributiva. La gran majoria d'afectades seran dones.

✓ **Reduccions de les pensions**
La reforma de la Seguretat Social vol disminuir un 20% les pírriques pensions actuals, amb nous càlculs de la jubilació i la invalidesa que castiguen els que han cotitzat poc i pocs anys. I entre ells són legió les dones, moltes de les quals van abandonar el mercat laboral per cuidar dels fills, i avui sobreviuen amb pensions que en el 58% dels casos no superen els 600 euros mensuals.

✓ **Limitacions en el permís de lactància**
No podran gaudir de la lactància els dos progenitors alhora, mare i pare, tal com permetia la llei anteriorment.

✓ **Modificació de la jornada diària de la feina a temps parcial segons la disposició unilateral de l'empresari**
No és cap secret que les dones representen prop d'un 80% de la feina a temps parcial, contracte on abans estaven prohibides les hores extres. La situació ha canviat radicalment, i ara en qualsevol contracte parcial (encara que sigui del 99% de la jornada) es poden fer hores extraordinàries, sense previ avís. A la pràctica significa la modificació de la jornada diària a la lliure disposició unilateral de l'empresari.

Regulació fallida del treball a la llar

REDACCIÓ

El passat 30 de juny va finalitzar l'anomenat Règim Especial de Treballadors de la Llar. Aquestes treballadores (en la immensa majoria són dones) passen obligatòriament a formar part del Règim General de la Seguretat Social. En teoria, aquest canvi suposava una millora en les condicions de treball (prestacions de baixa per malaltia, prestació d'atur...) i tenia com a objectiu fer aflorar l'economia submergida del sector.
Ara bé, la realitat ha sigut que milers de treballadores han estat perjudicades, han quedat desprotegides i estan fora del sistema. En molts casos els contractants han rebaixat del seu salari la cotització a la Seguretat Social. Moltes d'elles s'hi han negat i continuen treballant en negre. La jornada laboral de moltes d'aquestes dones era discontinua, en diferents llars i de poques hores, per la qual cosa les havia de donar d'alta cadascuna de les persones que les contractaven. A part de l'intent fallit, la crisi ha afectat de ple el treball a la llar remunerat. Baixen els ingressos familiars i la feina a la llar, poc valorada, encara assumida per una majoria de dones, és la primera despesa de la qual es pot prescindir. Una petita part de treballadores han millorat els seus drets laborals. Milers d'elles s'han quedat sense feina o treballen més en precari que mai. La reforma ha fracassat.

La crisi econòmica té rostre femení

ELENA IDOATE
SEMINARI D'ECONOMIA CRÍTICA TAIFA

La crisi econòmica ha suposat una aturada "en sec" d'aquells mecanismes que havien permès el creixement del capital: la bombolla immobiliària, les finances desenfrenades, la precarització del treball i dels salaris, etc. Els "èxits" econòmics de l'economia capitalista comporten un fracàs estrepitós a nivell social. La mercaderia ha guanyat més espai en la societat i s'han fet molts beneficis, principalment especulatius, però la desigualtat i la pobresa han esdevingut aclaparadores i la vida quotidiana de la majoria de la població, molt més difícil. Totes les problemàtiques, algunes d'elles invisibles, tenen un rostre femení, com la feminització de la pobresa o la crisi de les cures. Temes que requeririen un desenvolupament ampli.

Les dones estem especialment afectades pels danys que el capitalisme genera en la societat, perquè el patriarcat és un pilar bàsic que sosté aquest model social d'explotació i polarització. Per això, la crisi està tenint una cara especialment cruenta per a les dones. A més a més, l'estratègia marcada des d'una classe dominant enfortida està destruint unes estructures socials, aconseguides amb molts anys de lluita, que protegeixen les condicions de vida de les classes populars, de les quals les dones som més dependents. L'impacte que la crisi econòmica està tenint en les dones es pot apreciar des de diferents àmbits, que se superposen i ens afecten des de diferents vessants.

ANNA CARLOTA

Una bona part de la despesa de la Llei de Dependència, ara retallada, es dedicava a les treballadores familiars

La destrucció de feina

Una de les esferes: la producció mercantil. L'aspecte més destacat a casa nostra és l'elevadíssima destrucció de llocs de feina, que són els que aporten els recursos monetaris a les llars. S'ha donat molta rellevància al fet que l'atur impacta més entre els homes que les dones. A Catalunya, la taxa d'atur masculina supera la femenina, quan la situació estructural ha estat tradicionalment inversa. Com que són més aviat els homes els que es queden sense feina, aparentment semblaria que hi ha un canvi de rols de gènere i que són ells qui "retornen a la llar". Però en realitat, no hi ha aquest impuls de canvi. Es tracta d'una qüestió sectorial: l'epicentre de la crisi ha estat l'ensorrament de la construcció, i també ha sortit molt tocada la indústria, ambdós sectors molt masculinitzats.

El 85% dels llocs de treball perduts amb la crisi eren masculins, i aproximadament la meitat eren de la construcció i un terç de la indústria. Per a la supervivència familiar, dones que estaven inactives han tornat a treballar fora de casa, però no ocupant els llocs dels marits o fills, sinó a treballs molt més precaris. Tot i això, les dones continuen tenint una taxa superior d'inactivitat i s'ha frenat a la meitat el ritme d'increment de l'activitat femenina. Al mateix temps, els canvis en la legislació, que donen una gran capacitat a l'empresari per canviar la jornada laboral i els horaris, amenacen la participació laboral de les dones: quan la feina i tenir cura de la canalla i la gent gran són incompatibles, generalment no es dóna aquest "canvi de rols".

Polítiques decantades cap al capital

Una altra esfera és la protecció social, que ocupa un lloc important en les condicions de vida de les classes populars. Amb les retallades veiem que, actualment, les polítiques públiques estan absolutament decantades cap als interessos del capital. Les principals perjudicades per les retallades socials som les dones. D'una banda, perquè els col·lectius laborals dels serveis públics i socials estan altament feminitzats. I de l'altra, perquè en som les principals usuàries. Per exemple, el 67% de les persones beneficiàries de la Llei de Dependència eren dones, perquè vivim més anys, i el 45% de la despesa es destinava a les treballadores familiars, majoritàriament dones, perquè ens encarreguem de la cura de la gent gran. La taxa de pobresa femenina és més alta, amb la qual cosa demanem més ajuts. També hem de tenir en compte el biaix de gènere que té el nostre sistema de protecció social, perquè dóna un pes molt important a les prestacions contributives -pensions i atur- i depenen de les cotitzacions. Les dones generalment tenim prestacions de menor quantia, bé perquè hem cotitzat menys temps i per menys diners o bé perquè adquirim el dret a les prestacions per altres vies "indirectes", com ara les pensions de viduïtat i els subsidis.

> El capitalisme està aprofitant la crisi per atacar frontalment les condicions de vida de les classes populars i agredir els drets de les dones

Àmbit privat i treball no remunerat

L'esfera domèstica roman en l'àmbit privat de les persones i és invisible de portes enfora. En la societat capitalista i patriarcal, gran part de les necessitats de reproducció social es cobreix en l'àmbit domèstic. S'individualitzen les necessitats, mancances i problemes de les persones, tot i que la naturalesa d'aquests siguin comuns: afecten tothom, i s'originen en una estructura social que supera els individus. S'assigna a la família patriarcal tot tipus de tasques domèstiques, i la dona és l'encarregada de realitzar tot aquest treball de manera no remunerada i sense una consideració socialitzant, perquè es fa en l'àmbit privat. Amb la crisi, s'accentuen les problemàtiques de les persones, i requerim moltíssima més ajuda, que continua fent la dona en el marc de la família patriarcal. Malgrat que les dones s'hagin incorporat al món laboral i molts homes, o bé estiguin més a casa perquè no tenen feina, o bé hagin assumit tasques domèstiques, ha augmentat molt poc la dedicació masculina a feines no mercantils. En canvi, s'han incrementat molt les tasques de les dones per als membres de la seva família, i fins i tot d'altres. El treball domèstic femení està cobrint bona part de tot allò que s'obtenia a l'esfera mercantil, abans de la reducció d'ingressos salarials, i al sector públic, abans de les retallades. Les dones estan suportant el pes de l'ajustament.

> El nostre sistema de protecció social dóna un pes molt important a les prestacions contributives, i moltes dones en queden fora

El conjunt d'elements que estan provocant un atac frontal als drets de les dones i als avenços de la lluita feminista no s'acaben aquí. Però amb tot això n'hi ha prou per afirmar que, amb la crisi, el capitalisme està atacant durament les condicions de vida de les classes populars, i ho fa aplicant les estructures patriarcals, de vegades fent-les més agressives, i en altres casos, les reinventa.

ASSOCIACIÓ DE VENEDORS MERCAT FIRA DE BELLCAIRE BARCELONA

Parkings
Consell de Cent, Plaça de les Glòries, Independència, Avda. Meridiana, Gran Via
Metro
Glòries, Clot
Autobuses
18, 33, 34, 43, 44, 48, 51, 54, 56, 62, 92

Des d'un botó fins un canó!!

OBERT DE SOL A SOL
ELS DILLUNS, DIMECRES, DIVENDRES I DISSABTES

UNA CIUTAT DINS UNA CIUTAT!!

ASSOCIACIÓ DE VENEDORS
Mercat Municipal
Fira de Bellcaire

LA NOSTRA OFERTA: Conjuguem el nou i el vell.
SUBHASTES: Dilluns, dimecres i divendres a les 7 del matí de
MOBLES I TRASTOS VELLS:
Els més diversos objectes que vostè pugui imaginar i adquirir. On tal vegada trobi els més inesperats.
OFERTES PERMANENTS:
Tot el que es fabrica i confecciona de qualsevol tipus, que s'ofereix al públic a preus veritablement satisfactoris.

La violència masclista no es retalla

ANAÏS BARNOLAS

Erem dins el cotxe i, de cop, es va posar nerviós i em va clavar una bufetada. Jo no entenia què estava passant" -recorda la Laura, nom fictici perquè vol mantenir l'anonimat- la primera vegada que el seu exmarit la va pegar ara fa quinze anys. "Ell em deia que era jo qui provocava que es posés violent". "Un altre dia li vaig dir, mig en broma, que m'estava maltractant i, de sobte, em va respondre que "ara sabria què volia dir ser una dona maltractada" i em va començar a clavar puntades de peu, va trencar l'ampolla de cervesa i els vidres me'ls va voler clavar al coll". "Quan es posava violent, jo m'amagava als portals de les cases i fugia de casa en pijama". L'escalada d'agressions va augmentar fins al punt que -embarassada de tres mesos- va perdre la criatura d'una pallissa.

Malgrat aquesta crua situació, la Laura va optar per no denunciar el marit. I de fet, el seu cas, continua sent el més habitual, ja que actualment, segons el Departament d'Interior, només es denuncien entre un 17% i un 20% del total d'agressions masclistes. Concretament, el primer trimestre del 2012 es van rebre a la ciutat tan sols 522 denúncies en l'àmbit de la parella. Els motius de perquè no denuncien són diversos però, en el cas de la Laura, no ho va fer per por, perquè "estava convençuda que, si el denunciava, em mataria".

La Laura tenia un càrrec amb responsabilitat i guanyava més diners que el seu cònjuge "i això l'enfadava". No obstant la seva agressivitat cap a ella, amb la resta de la gent "es mostrava encantador". "Fins i tot el meu pare em preguntava què li feia jo perquè em pegués". Però a la intimitat, "em deia que era una puta i que anava provocant els homes".

Ella se sentia culpable del que li estava passant, una sensació que, segons relata la responsable del dispositiu d'atenció de les dones que viuen violència masclista, Margarida Saiz Lloret, es dóna amb freqüència i encara més si les dones, com la Laura, tenen estudis i ocupen un càrrec amb responsabilitat. "Li costarà demanar ajuda i se sentirà avergonyida perquè pensarà com, sent advocadessa, periodista, treballadora social, ha arribat a aquesta situació" quan "els coneixements no tenen res a veure amb la part emocional", destaca Saiz. "L'única diferència és que la gent que té més diners anirà a una clínica o a un advocat o a un psicòleg privats i, per tant, hi haurà més invisibilització".

Després de gairebé quatre anys de relació, la Laura finalment va decidir no perdonar una altra vegada més la seva parella i separar-se. Però el problema no va acabar aquí, al cap de dos anys va patir els efectes de les seqüeles i li van diagnosticar estrès emocional i agorafòbia.

Risc de retrocés

Quan la Laura va viure els episodis de violència, recorda que "de violència domèstica no se'n parlava". En els últims anys hi ha hagut molts esforços per combatre els maltractaments. Un gran pas endavant ha estat l'entrada en vigor de la Llei dels Drets de les Dones per a l'Eradicació de la Violència Masclista de 2008 que contempla tots els tipus de violència (sexual, econòmica, física, psicològica) i de tots els àmbits en què es pot produir (violència en l'àmbit de la parella, familiar, assetjament sexual a la feina, etc.). Aquesta norma ha suposat un avenç important fins al punt que "és la millor llei d'Europa pel que fa a violència domèstica. El problema és la seva aplicació, que no s'equilibra a la demanda de les necessitats", puntualitza Sylviane Dahan, responsable de la vocalia de les dones de l'AV de l'Esquerra de l'Eixample i de la Favb.

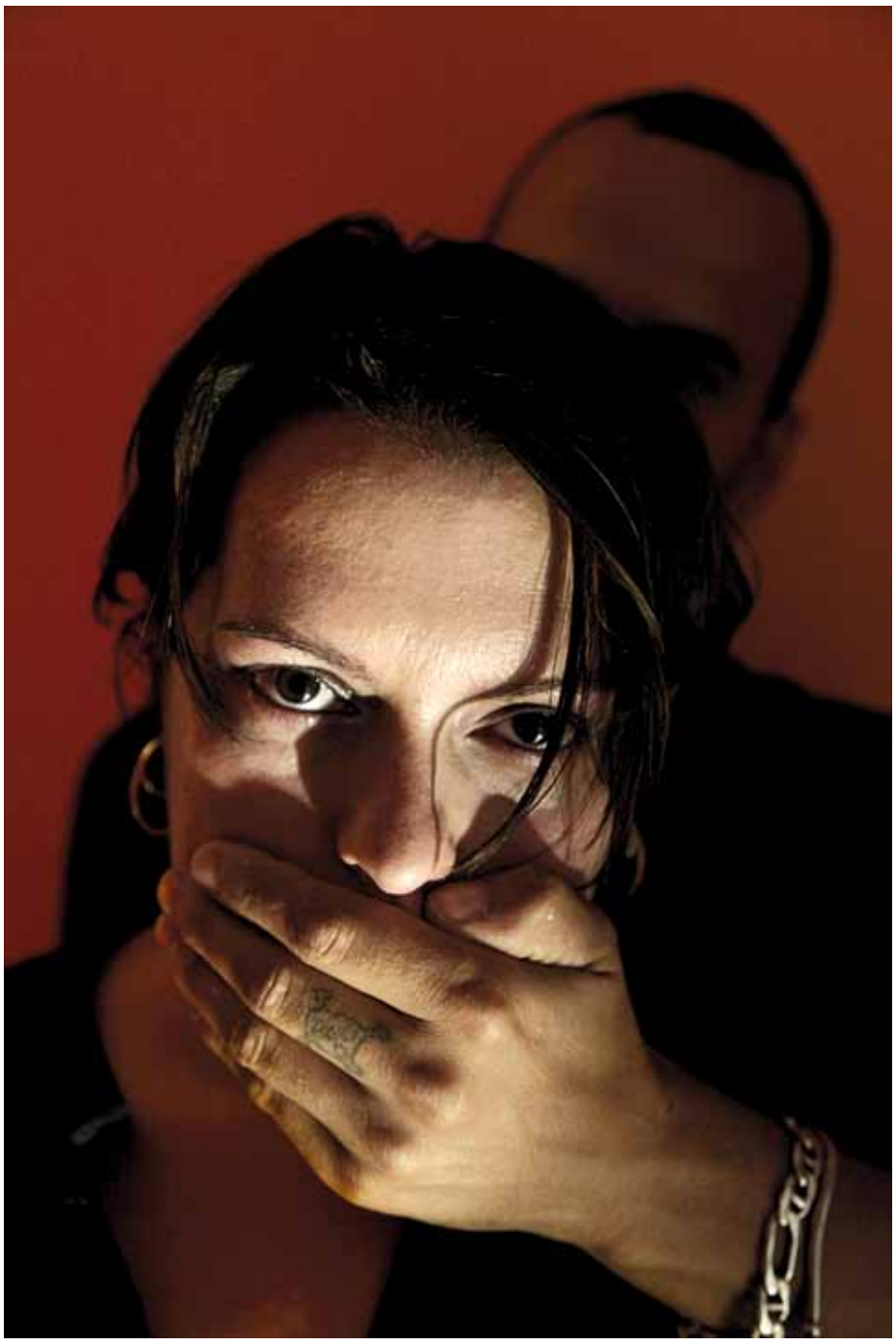

ANNA CARLOTA

Moltes dones se senten culpables dels maltractaments

En els últims anys, un altre progrés ha estat el de disposar d'estadístiques fiables que mostrin l'abast real de la violència masclista a Catalunya. Amb el Programa de Seguretat Contra La Violència Masclista, que va impulsar l'anterior Govern i que amb el nou Executiu s'ha transformat en la Unitat de Suport a l'Atenció de les Víctimes, es van obtenir dades mitjanament fiables del nombre de dones mortes i de denúncies. Enguany, fins al 25 de juny, hi ha hagut, segons el Departament d'Interior, 9 víctimes de violència masclista a Catalunya. Tanmateix "només es comptabilitzen les morts en l'àmbit de les parelles reconegudes", puntualitza Dahan.

El balanç del 2010 de l'Ajuntament constata que cada cop són més les dones, infants i joves que acullen els serveis socials municipals. Concretament, l'Equip d'Atenció a la Dona (EAD) -el dispositiu específic de dones que pateixen violència masclista- ha rebut 1.220 víctimes, és a dir, un 10,30% més de visites respecte del 2009. D'aquestes usuàries, un 87,49% han marxat assolint totalment o parcialment els objectius. L'augment d'usuàries a tots els serveis "no significa que la violència masclista estigui incrementant sinó que malgrat que hi ha molt ocultisme, cada cop les dones s'atreveixen més a fer el pas", apunta Alba Alfageme, coordinadora de la Unitat de Suport a l'Atenció de Víctimes.

L'Ajuntament, conscient de les dimensions de la problemàtica i malgrat la crisi, ha augmentat la dotació del Pla municipal contra la violència vers les dones, de manera que si el 2008 hi van destinar 1.470.000 euros, el 2011 van passar a ser 3.445.149.

En canvi, no poden dir el mateix les associacions sense ànim de lucre, que amb les retallades han vist minvar les seves ajudes malgrat que "els serveis estan desbordats", apunta Dahan. "La reforma laboral, les escasses places a les guarderies públiques, l'ineficaç aplicació de la llei de la dependència o bé els problemes econòmics i la inseguretat laboral, a qui perjudiquen més és a les dones", afirma.

El circuit de l'atenció

A nivell d'assistència municipal, cada districte compta amb el seu Punt d'Informació i Atenció a les Dones (PIAD). Durant el 2010 pels 10 PIAD que hi ha a Barcelona van passar 1.711 dones per primera vegada i el servei més sol·licitat va ser l'assessorament jurídic, així com els temes més tractats van ser la violència masclista, les separacions i els divorcis. "Un dels problemes amb què ens trobem és que moltes dones no identifiquen que estan patint maltractaments", remarca Saiz.

Si a una usuària que arriba al PIAD li detecten que està patint agressions, se la deriva al Centre de Serveis Socials (CSS). Solament quan valoren que la dona, i els seus fills i filles, necessiten de recursos d'acolliment els condueixen directament a l'Equip d'Atenció a les Dones (EAD).

Des dels serveis socials de l'Ajuntament "es respectarà si una dona no vol denunciar o no es vol separar de l'agressor", afirma Saiz. No obstant això, "sempre se la informarà del seu dret a fer-ho i dels avantatges que li comportarà", apunta Saiz. Llevat de situacions d'alt risc "en les quals ho comunicarem a la Fiscalia Coordinadora de Violència Domèstica (TSJ) o demanarem que s'actuï malgrat que la dona no vulgui". I per alt risc no s'entén només "agressions físiques, ja que una dona pot patir violència psicològica fins al punt de tenir l'ànima trencada i estar tan enfonsada que vulgui treure's la vida".

En el cas que les dones i els fills requereixin acollida urgent hi ha el Centre Municipal d'Acolliment d'Urgència per Violència Masclista (CMAU-VM), un servei creat per quan la víctima hagi decidit l'abandó immediat de la llar on pateix violència i hi hagi risc que la persona agressora pugui amenaçar-la o localitzar-la. El temps d'estada màxima és de 15 dies, però després hi ha els recursos de llarga estada com les cases d'acollida, els pisos tutelats i els pisos d'acollida en comunitats de veïns. A Barcelona es disposa d'una casa i de dos pisos d'acollida públics.

La intervenció dels serveis socials està condicionada per la mirada. Les víctimes, siguin dones o infants, mentre patien maltractaments han desenvolupat unes capacitats i habilitats per sobreviure que els seran útils en el procés de recuperació. Per tant, "no podem intervenir solament des del que han sofert sinó des del que tenen per sortir-se'n", remarca Saiz.

Les iniciatives veïnals, anteriors als PIAD

Abans que es creessin els PIAD (Punt d'Informació i Atenció a les Dones), l'any 1998 diversos grups de dones del districte de Nou Barris van crear el projecte 'Acció contra la Violència: és cosa de tots i totes' per donar una atenció a les persones víctimes d'agressions de gènere davant la falta d'actuacions pràctiques. El 1999, el projecte va guanyar el Premi Maria Aurèlia Capmany, que convoca l'Ajuntament de Barcelona. Des d'aquell any i fins al 2002 es van obrir dos Punts d'Informació al districte de Nous Barris per a les dones en risc de patir maltractaments.

L'any 2002, quan l'Ajuntament va assumir la responsabilitat d'atendre específicament les dones, es va convocar un concurs per gestionar els quatre primers PIAD. L'associació va guanyar la gestió de Nou Barris, ubicat primer al Centre Cívic de Via Favència i més tard a la seu de l'edifici del districte. La següent convocatòria d'adjudicació per al període 2006-2008 obligava a la gestió conjunta de quatre PIAD i establia unes clàusules econòmiques impossibles per a una associació sense ànim de lucre. D'aquesta manera Acció contra la Violència va deixar de gestionar el PIAD de Nou Barris, i es va traspassar el servei a una empresa que gestiona els serveis als districtes de Nou Barris, Horta-Guinardó, Sant Andreu i Sant Martí.

“Cal desertar de la lògica del patriarcat”

– Marta Selva
Activista feminista

MARC ANDREU

Com en tantes altres coses, també sobre la crisi les dones aporten un punt de vista diferent que costa de fer emergir. És el que intenta la feminista Marta Selva en voler fer entendre que, a banda d'actuar a la defensiva o de forma reactiva contra les retallades de drets i llibertats, la crisi és una bona oportunitat per passar a l'ofensiva i canviar definitivament un model capitalista i patriarcal més tocat del que sembla. Les dones ho saben, diu ella.

— La crisi i el retrocés en l'Estat del Benestar comporten un retrocés en els drets de les dones?

▬ El reconeixement dels drets de les dones i les llibertats femenines és un fet que encara ha de ser digerit. La voluntat de no acceptar cap marxa enrere en aquests drets és molt clara. Per part de les dones i de molts homes que respecten aquesta vivència de plena assumpció del dret a la llibertat, malgrat les pressions a les que condicionen molts prejudicis. Que no podem anar enrere es veu en molts àmbits de la vida: professionals, personals, socials, econòmics...

— Però perillen o no els drets?

▬ Les dones sabem que sabem. Aquest críptica consigna feminista ho explica molt bé.

— Faci-ho menys críptic.

▬ Les dones sabem les capacitats transformadores que tenim i com, amb un conjunt ampli de persones, anem desautoritzant les normes patriarcals i una economia i cultura androcèntriques. Podem promoure la deserció respecte dels models patriarcals.

— Com es tradueixen aquestes capacitats davant d'amenaces concretes de retrocés en drets com el del treball, al propi cos o a l'avortament?

▬ Hi ha un intent reiterat de reconduir les dones cap a posicions de subsidiarietat i submissió. Però els feminismes han permès posar en circulació una altra manera d'entendre el món. Això no vol dir que estigui tot guanyat, però no podem actuar només de forma reactiva en contra de les ofensives que vivim.

— Les dones no han de plantar cara, doncs?

▬ Ha d'haver-hi una resposta clara contra qualsevol retallada de drets, però hem de saber des d'on partim i on està la nostra força: el model que proposa el pensament no androcèntric supera moltes dicotomies.

— Però el model androcèntric és encara hegemònic. O Angela Merkel al capdavant d'Alemanya i Christine Lagarde al FMI són l'alternativa feminista?

▬ A les dones no ens ha tocat més remei que adquirir capacitats intel·lectuals i econòmiques androcèntriques. Però bona part de la sostenibilitat i continuïtat del planeta descansa sobre principis i actuacions no androcèntriques. Sí, el model patriarcal segueix sent hegemònic; però està profundament en discussió.

DANI CODINA

Marta Selva, al barri de Sant Pere.

— Una economia, una política i una societat més feminitzades ajudarien a superar millor la crisi?

▬ Cal recollir les aportacions substancials que els feminismes han fet sobre el model econòmic, social i cultural, perquè han ajudat a posar en qüestió un model que s'aguantava sobre el silenci de les dones. Més enllà del fum que redueix la crisi a una qüestió de cotitzacions financeres, la realitat és que estem davant d'una crisi del model social capitalista que està en relació directa amb models patriarcals.

— Com es trenca l'hegemonia d'aquest model?

▬ La percepció de superioritat del patriarcat és absolutament falsa. Hi ha una assumpció de consciència de la injustícia de la dominació. Més enllà dels feminismes, tothom qui està en un discurs alternatiu percep que el patriarcat és un model que no produeix riquesa ni benestar, malgrat que hi ha certes elits que se'n beneficien i tenen els instruments de coacció per intentar perpetuar-lo.

Una dona de Drac Màgic

Historiadora de formació, Marta Selva és una feminista que, després de presidir l'Institut Català de les Dones del 2003 al 2011, ara fa de professora de Teoria i Anàlisi del Cinema i la Televisió a la Universitat Rovira i Virgili. Aquest món no li és aliè perquè ja va fer classes a la UAB. I perquè des dels anys 70 va formar part de la cooperativa Drac Màgic -encara hi segueix vinculada-, que va introduir el cinema al món educatiu, social i cultural. Viu entre Gràcia i el Guinardó i se sent *huertamara* per experiència vital. No li sorprèn la contradicció d'una ciutat que criminalitza la prostitució mentre aposta per Eurovegas. “Una clau del sistema capitalista i patriarcal és negar les evidències i instal·lar-se en la doble moral”, diu. I recorda amb pedagogia: “No hem après res de les dones que a Bellvitge i Sant Andreu lluitaven per la llar d'infants i l'ambulatori...?”.

— Des d'aquest optimisme, com es respon a les retallades?

▬ Només hem de respondre? No. La urgència de les situacions ens fa adoptar actituds i usar eines de resposta que probablement no siguin les més adequades, perquè ens fan jugar a la mateixa pista de tennis que el nostre adversari, que té la millor raqueta. Hem de saber i poder desplaçar el terreny de joc i la proposta d'acció.

— I això passa per atacar el sistema en el seu taló d'Aquiles, que només coneix el feminisme?

▬ El coneix el feminisme i les companyies del feminisme. Però el feminisme és central perquè qüestiona l'ADN del capitalista bastit després de la segona guerra mundial, que es basa en el no reconeixement del dret al treball remunerat de les dones i de la seva independència econòmoca i en el no reconeixement del treball de les dones fora del mercat laboral. És aquest, més que la conciliació de vida laboral, familiar i personal, el tema clau per a les dones: la posada en qüestió del dret al treball i de la pròpia experiència professional. En el camp de l'atenció a les persones, on l'economista Cristina Carrasco ha demostrat també que el treball de cura i atenció de les dones genera riquesa, voler trencar la invisibilitat des d'un àmbit de reacció massa assimilat a les regles de joc de l'adversari no ens ajuda. Cal situar el camp de debat i acció social en un altre terreny. Hem de desertar de la mirada d'autoritat que ens acosta massa a l'exercici dels preceptes del capitalisme i del patriarcat.

> Tindrem més força si prenem consciència que allò que afecta les dones afecta el conjunt de la societat

— I mentrestant, com es combaten els retrocessos concrets de la reforma laboral, de la sanitat, de les lleis de la dependència o de l'avortament?

▬ No m'atreveixo a donar estratègies d'acció. Ca la Dona, altres plataformes i el conjunt dels moviments socials ja ho fan bé. El que plantejo és que cal situar bé a què respon aquesta ofensiva, que no va només contra les dones, sinó contra l'exercici del dret al propi cos i la llibertat femenina. Tindrem més força si prenem consciència que allò que afecta les dones afecta tota la societat. Una salut pública que funcioni i tingui en compte la salut femenina és bona per a tothom, de la mateixa manera que si les dones se senten segures és tothom qui se sent segur.

— Sobre les dones recau gran part de l'esforç per aguantar les conseqüències de la crisi.

▬ Qui va aguantar el setge de Sarajevo i el va gestionar perquè fos vivencialment menys dolorós van ser les dones. Sí, ara i aquí el que fa sostenible el país són les dones i tot allò que posa en circulació l'experiència femenina en l'àmbit de les relacions socials, emocionals i de la cultura. Hem de ser-ne conscients i sortir de l'esquema reactiu. És des d'aquí que hem de fer el salt. No n'hi ha prou amb una hora més de conciliació; i no volem cap retallada en una llei de l'avortament que no és el nostre sostre màxim. Però tot plegat no és una qüestió de retallades, sinó una contrareforma de drets en tota regla.

— La relació de forces permet la confrontació global?

▬ La confrontació és global, però això no vol dir encarar-la de forma il·lusa. Sabem que sabem: Stiglitz, Krugman, Chomski, Carrasco, Milagros Rivera...

— “Sabem que sabem”, sí. Però tenim força i estructura per articular una alternativa?

▬ Hem de pensar que sí. Ens calen respostes i resistències (i això vol dir estructures i moviments), però no sé si és exactament força el que es necessita. Aquest és un concepte bel·licista que les xarxes socials ja no fan servir; s'ha canviat per les relacions de confiança. I hem de posar-hi intel·ligència.

— Els homes hem de fer un pas al costat i deixar que les dones reconduexin la lluita?

▬ No proposo cap substitució, sinó una permeabilitat dels homes i les dones respecte tot allò que suposa assumir el repte de pensar-se fora del model patriarcal. No dic que les dones ho facin tot bé, perquè no és veritat. Però sí és cert que hi ha una cultura femenina en tots els àmbits (econòmic, social, polític...) que sempre s'ha desestimat perquè posa en qüestió el model dominant. I no és qüestió de presència, perquè una dona sola en àmbits de poder, com a la política, el que acaba és canviant ella.

— Torno a l'inici: estan en joc els drets de les dones?

▬ Sí, és clar que sí. Està en joc el model de drets i garanties socials. Però la discussió sobre com afrontar aquest retrocés no s'ha de limitar a lluitar-hi en contra: hem d'aprofitar-ho per fer un canvi d'escala. El feminisme, que quan hi entres et descol·loca per sempre, ha forjat el contracamp i hem de treballar des d'aquí per articular alternatives. Aquí és on rau la vigència dels feminismes i la seva capacitat de produir nous sentits històrics. El model androcèntric, que a banda de les dones tant de mal ha fet també als homes, només es desactiva com el Hal de *2001: Odissea a l'espai*.

La criminalització de la prostitució, un altre pas en les retallades socials

JOSÉ MIGUEL BENÍTEZ

Tant la modificació de la normativa municipal, que augmenta l'assetjament a les dones que exerceixen la prostitució als carrers, com la iniciativa dels governs autonòmic i central de penalitzar la prostitució en les carreteres, formen part de la mateixa política de retallades socials i de criminalització de la pobresa que s'està imposant en els últims anys, segons denuncien diferents entitats i col·lectius.

Per a Clarissa Velocci, de l'associació Genera, la iniciativa de Felip Puig i del Ministre de l'Interior espanyol Fernández Díaz, és una autèntica barbaritat, un "eufemisme covard" per apropar-se de forma simplificadora al complex fenomen de la prostitució, "arribant a inventar-se un delicte", que prioritza criteris de visibilitat per sobre dels drets fonamentals de les dones en situació de prostitució, que portarà gravíssimes conseqüències per a elles.

Per a Velocci, l'argument que la presència en les carreteres de dones prostitutes genera accidents, no se sosté amb les dades a la mà, ja que en l'últim any, només va haver-hi dos accidents i en un d'ells la víctima va ser una dona atropellada per la policia, de la qual fugia.

La proposta de Puig, segons Velocci, se suma a altres passos criminalitzadors, com l'enduriment de les ordenances municipals de Barcelona, que s'emmarquen en general, segons ella, en la política de retallades que s'estan implementant en la societat, creant estats d'excepció constant, i normalitzant la violència institucional contra col·lectius ciutadans, com en aquest cas el de les prostitutes.

En un manifest en contra d'aquestes mesures, la Favb, que qualifica la proposta de Puig com "deriva cínica i autoritària", denuncia que encara que és presentada com una iniciativa "abolicionista", el que fa és criminalitzar i desemparar les

> La penalització de la prostitució a les carreteres i el creixent assetjament municipal portarà greus conseqüències per a les dones

dones en situació de prostitució i afavorir les grans indústries del sexe. En el seu manifest, la Favb denúncia que "com més retrocedeix l'Estat social, més s'insinua l'Estat penal, com una amenaça per als col·lectius més desfavorits".

Per al col·lectiu Hetaira, que qualifica de "indignant" la proposta del conseller, es tracta d'un joc de "doble moral" amb el qual es tracta d'ocultar la prostitució que es veu "sense tractar de lluitar contra la tracta de dones".

Per a Velocci, les mesures s'emmarquen en la lògica de criminalitzar a la més feble, suposadament com a forma de prevenir la seva explotació, quan el que s'aconsegueix amb això és clandestinitzar més el treball, i per tant, posar en major perill les dones, sobretot les que es troben en una situació de més fragilitat.

Segons un informe del Congrés de Diputats el 90% de les dones prostitutes són estrangeres, i la majoria, més del 90%, han estat objecte de tràfic i estan sota el control de les màfies que dominen el mercat, i sofreixen extorsions, amenaces i privació de llibertat. Aquestes màfies transnacionals, segons l'ONU, manegen entre 5 i 7 milions de dòlars anuals, i tenen sota el seu control més de 4 milions de persones. A Espanya, segons ANELA, la patronal dels "clubs de alterne", es mouen uns 18.000 milions d'euros anuals (font: *L'opció abolicionista: una societat sense prostitució és possible*. Matilde Aragó i Gassiot. Jornada Col·legi d'Advocats de Barcelona. desembre 2009).

INGRID DE LA TORRE

El 26 d'abril el col·lectiu de prostitutes indignades va reivindicar els seus drets en una manifestació històrica

Per enfrontar el fenomen de la prostitució, les entitats de treballadores sexuals i col·lectius que treballen amb dones en situació de prostitució, plantegen un gran debat, amb propostes que van des de la legalització i regularització dels drets laborals, admetent la prostitució com un treball professional, fins a les que plantegen la seva abolició per considerar que tot tipus de prostitució és violència de gènere. Totes coincideixen en donar alternatives reals de formació, inserció laboral i ajudes a les dones que vulguin deixar la prostitució.

Situació d'alegalitat

A Espanya existeix una situació d'alegalitat, que permet el funcionament dels bordells, però no dóna drets a les seves treballadores, i amb ordenances que les assetgen administrativa i policialment als carrers.

N'hi ha qui planteja el model suec, en la línia abolicionista, que penalitza el client i no la dona prostituta, però que, segons algunes entitats, si bé ha aconseguit disminuir la prostitució visible, no ha pogut evitar que s'incrementi la clandestina i el crim organitzat, i no evita casos com el dels "prostíbuls flotants" en aigües extraterritorials, enfront de la costa sueca, on les dones sofreixen tot tipus d'abusos, sense que les autoritats sueques atenguin a les denúncies.

Es mira al model holandès, o l'alemany, on la prostitució està legalitzada. ¿La regularització en aquests països garanteix els drets de les dones? Hi ha arguments a favor i en contra i situacions "discutibles", com el cas d'alguns clubs alemanys que atreuen els seus clients amb "suculentes" ofertes de "tarifa plana": menjar, més beguda, més dona…

Per a Velocci, no hi ha models perfectes, hi ha bons i mals exemples en cadascun. En la seva opinió, caldria presentar propostes en funció de cada context, i buscar punts de trobada. Segons ella moltes vegades s'utilitzen arguments abolicionistes per perseguir les dones, i un bon exemple d'això és l'ordenança municipal de Barcelona, que ha estat denunciada també per entitats abolicionistes.

Estic segura -afegeix Velocci- que podem trobar espais i arguments comuns, i un d'ells és la lluita contra la criminalització de les dones prostitutes. Cal unir forces per evitar aquestes "pràctiques sinistres" de criminalització. Es tracta d'unir forces a favor dels drets de les dones. No a la persecució, no a la criminalització, conclou.

Pros i contres de la legalització

En contra:
- ✔ És un regal als proxenetes, als traficants i a la indústria del sexe.
- ✔ Promou el tràfic sexual.
- ✔ No comporta un control de la indústria del sexe, l'expandeix.
- ✔ Augmenta la prostitució clandestina, il·legal i la prostitució al carrer.
- ✔ Promou la prostitució infantil.

A favor:
- ✔ Sotmet la indústria del sexe a la legislació laboral i a les obligacions fiscals restringint la possibilitat de beneficis.
- ✔ És la forma més eficaç de control del tràfic sexual.
- ✔ Reconeix, regula i protegeix els drets de les treballadores del sexe i genera mecanismes per combatre l'actual situació d'indefensió i de falta de drets.
- ✔ Crea instruments per combatre la clandestinitat.
- ✔ Genera millors instruments per augmentar el control de les formes més aberrants de la indústria del sexe, com la prostitució infantil.

Calle

M'apropo a ella com a client. Pactem el preu, el servei i el lloc. Camí d'un racó fosc li pregunto què pensa sobre que tractin multar-les i ficar-les a la presó per exercir als carrers i carreteres. Em mira amb desconfiança i tracta d'anar-se. Li dic que es tranquil·litzi, que no sóc policia, que sóc periodista i que no diré el seu nom. Si et sembla, li dic, et diré "Calle". Sembla que va veure *Princeses* i veig un besllum de somriure en la seva cara. Dubta però contesta: ens estan fent molt de mal, no és just, no és just, no som delinqüents i no tenim una altra manera de guanyar-nos la vida. Els "padrotes" (proxenetes) ens exigeixen els diners, i ara hem de treballar més, amb més dificultats i guanyem menys. Li pregunto si continuen rebent atenció i suport de les entitats, i em diu que ara és més difícil, perquè hi ha més control policial, i perquè els "amics" (proxenetes), les controlen més i no deixen que s'apropin. Mira al voltant, com si busqués el seu, li pregunto com les tracten. Em contesta que no tots són iguals, no vol dir res més. Li pregunto si a ella la van enganyar per venir a Espanya a exercir. Em contesta que no, que ho fa per necessitat, però sí que coneix companyes que van arribar pensant en un altre tipus de treball, i que no les tracten gens bé. Li dic que he vist en les Rambles com algunes de les seves companyes assetgen els clients, sobretot els borratxos, i tracten de robar-los. *Calle* em contesta sense dubtar: és qüestió de sobreviure, jo les entenc, hauries de veure en quines condicions viuen algunes d'aquestes dones i com les tracten, i el negoci ara està més difícil. Em mira una mica farta de tanta pegunta, continua sentint-se incòmoda, i comença a marxar, jo li estenc la meva mà amb els diners pactats i li pregunto si li agradaria sortir-se'n, tenir un altra altra feina. Calle em mira als ulls, com amb retret, assenteix amb el cap, agafa el bitllet i em diu: "he de justificar el temps que he estat amb tu; no tornis per aquí".

“Abans abolir la pobresa que la prostitució”

JOSÉ MIGUEL BENÍTEZ

Entrevistem Marga Carreras, treballadora sexual.

— Com et defineixes?

▬ Com a treballadora. Jo sóc Margarita Carreras i treballo de... Això és un treball, com si ets l'actor en una pel·lícula. Arribes al lloc, obres la porta i comença la funció. L'altre és el protagonista i tu el que ell vulgui. Quan tornes a tancar s'acaba la funció, tornes a ser tu. Com en tots els treballs. És el teatre de la vida. Cadascun té el seu paper, i depèn d'on vulguis arribar el paper és més hipòcrita o menys.

— Ets partidària de la legalització?

▬ Seria més partidària que es fessin cooperatives, i que les dones o els homes fossin qui dictessin el seu propi camí, les seves pròpies lleis, i cometessin els seus propis errors, que és la manera més meravellosa d'aprendre.

— Què opines de l'abolicionisme?

▬ Abans d'abolir la prostitució haurien d'abolir la pobresa, la discriminació, la diferència sexista en els salaris, el matrimoni, que és més hipòcrita que una altra cosa. Quan veig a alguna d'elles (dona abolicionista), em diuen que si segueixo treballant, i dic: tia és que ets tu la que viu de la subvenció del Govern, jo és que si no em tiro tios, a la meva casa no mengen, ¿per què segueixo treballant? Dóna'm els diners que et donen a tu, ja veuràs com deixo de treballar. Per què no canvio de treball? Doncs dóna'm el teu! Són com l'exèrcit de salvació, només falta l'orquestra.

ARXIU

Marga Carreras, treballadora sexual

— Espanya va ratificar el Conveni de l'ONU que condemna el proxenetisme i els bordells...

▬ El Tribunal d'Estrasburg ha declarat com a treball el treball sexual, o sigui que l'ONU pot dir el que vulgui. L'ONU el que hauria de fer és incentivar en tots els països el tractat de Palerm (2004, contra la delinqüència organitzada transnacional, i que entre altres coses, la tracta de persones, i la protecció de testimonis). Li preguntes a qualsevol Mosso i no sap què és.

— Creus que la policia i altres funcionaris han de rebre la formació adequada?

▬ ¿Però quina formació han de tenir? Una persona que està vivint una situació de violència, en la qual no està per decisió pròpia, el teu deure com a persona civilitzada i honesta, és ajudar-la. I si portes uniforme, més encara, sense jutjar-la, perquè no se'ls hi paga per jutjar, sinó per ajudar, per vigilar i sobretot per protegir. I si els hi he d'ensenyar això, per a quina merda els vull.

— Com defineixes els homes que compren els teus serveis: clients, compradors de sexe, demandants de servei...?

▬ Persones. Cadascun viu la seva vida a la seva manera, sempre i quan no molesti ni perjudiqui: Viu i deixa viure.

— Però quin sentiment predomina en tu, en general?

▬ Quan estic amb el meu client el que vull es que es senti a gust, que estigui tranquil i relaxat, que s'oblidi d'allò que deixa fora, i que aquest moment sigui seu en exclusiva. Perquè és el que busca més la gent, aquest minut que és teu, companyia, afecte, tendresa. El sexe és més com l'excusa. La majoria de les meves experiències han estat bones. He tingut alguna de dolenta amb algun borratxo, però un mal dia el té qualsevol.

— Tens fills? Com és la relació?

▬ Tinc dos filles de 14 i 17 anys. La relació és de molt respecte, per a elles sóc la seva mare. I la seva mare està per davant del treball. A més no m'han vist mai treballar, encara que ho saben. M'han acompanyat en manifestacions, entrevistes, ponències a la Universitat, quan vaig recollir el Goya de Manu Chao (2005 “Me llaman Calle”, per *Princeses*). Però conec mares que als seus fills no els hi podrien dir, perquè no els han educat i ho viuen com un estigma, amb por i complexe.

— Què et suggereix la paraula “puta”?

▬ Ignorància. És una paraula despectiva que utilitzen normalment tots els homes per a totes les dones. A més, és com el rètol que corre per Internet: “Les putes declarem que els polítics no són fills nostres”, ja, ja, ja.

— La professió de prostituta és més digna que la de polític?

▬ Pot ser, perquè jo pacto el que vaig a fer per un temps, un codi de comportament i un preu; però no estafo, no menteixo, ni m'aprofito de la gent. Sóc pobre però honrada, i la meva honradesa no està en venda. Els polítics són actors dolents, no s'han après el guió.

— Què planteges per a les dones que vulguin deixar la feina?

▬ Cursos de formació professional, formació per entrar a la universitat, ajudes a famílies monoparentals. Alternatives reals. Perquè netejar no és rendible. A més, a totes les grans empreses són uns miserables, t'obliguen a fer un treball de superior categoria i et paguen el de la inferior. Una mica més de respecte als treballadors, però és que aquí, el respecte pels treballadors es va perdre fa molt temps.

— Què vols afegir?

▬ Vull que em considerin una persona amb veu i vot, perquè m'ho reconeix la Constitució. Ja que no fas res bé, almenys no em facis res de dolent. Viu i deixa viure, i no em fotis, que a mi la teva moral no em dóna de menjar.

La lluita de les dones per decidir el seu futur

ALÍCIA TUDELA

Quan encara s'està a l'expectativa de les conseqüències que tindrà la reforma de l'actual llei de l'avortament promesa per l'actual Govern, és un bon moment per reflexionar i fer memòria històrica sobre la lluita dels drets de les dones a la nostra ciutat, especialment durant la transició i els primers anys de democràcia. Un moment en el qual es van aconseguir fites molt importants, com la creació dels primers centres de planificació familiar, que van servir per assentar les bases per aconseguir drets posteriors, com la llei de l'avortament el 1983.

Els grans avenços en matèria de planificació familiar es van fer amb la creació dels ajuntaments democràtics. En aquest context va néixer el primer centre el 1978 al Prat de Llobregat. A la ciutat de Barcelona, al voltant de la segona meitat dels anys setanta, ja des de les vocalies de dones d'algunes associacions de veïns, es planteja la necessitat que les dones tinguin assessorament en matèria sexual i familiar. En aquest sentit, es van crear unes unitats informatives que actuaven als locals de les associacions de veïns, en què dones de les vocalies, formades prèviament en un curs, assessoraven en matèria de planificació les veïnes del barri que ho desitjaven. Lourdes Ponce i Pepi Calatrava, de la vocalia de dones de l'Associació de Veïnes i Veïns de Prosperitat, recorden que moltes usuàries anaven d'amagat del seu marit a demanar informació sobre mètodes anticonceptius.

En aquest context, als voltants de l'any 1977 es crea Dones per l'Autoconeixement i l'Anticoncepció (DAIA), en

ARXIU FAVB

Vocalia de dones de Sant Andreu, anys 70

què un grup de dones d'ideologia feminista, entre elles metgesses o infermeres, a partir del voluntariat, treballen en el suport a la dona. A més d'informació en qüestions anticonceptives, per exemple, les acompanyaven a avortar a altres països o es feien grups a cases particulars. D'aquest grup formaven part Marcel·la Güell i Rosa Ros, l'actual directora del Centre Jove d'Anticoncepció i Sexualitat (CJAS). Ros destaca que les dones anaven al centre “per no tenir més fills” i “per sentir-se més lliures”. Tenint en compte que els mètodes anticonceptius estaven prohibits, els diafragmes els importaven com a tetines de biberó.

> Els primers centres de planificació familiar van assentar les bases per aconseguir drets posteriors, com la llei de l'avortament

El primer centre, a Torre Llobeta

Poc després, l'Ajuntament de Barcelona va crear una comissió de treball multidisciplinar formada per dones expertes (ginecòlogues, llevadores, psicòlogues i treballadores socials), entre les quals hi havia Ros, a més de membres de les vocalies de dones i associacions de veïns, per tractar la sexualitat de manera global. Tot plegat va donar com a fruit la creació el 1979 del primer centre municipal de planificació familiar a la ciutat de Barcelona, al barri de Torre Llobeta. Situat al districte d'Horta-Guinardó, l'èxit d'aquest centre va ser tan important que al cap d'uns cinc anys es van anar obrint altres per la ciutat i en van aparèixer, també, a altres llocs de Catalunya.

En aquests centres, les dones, abans de passar a fer la visita amb el ginecòleg, tenien una xerrada en què se les assessorava sobre els mètodes anticonceptius, aleshores pastilles, preservatiu, diafragma i DIU. Consuelo García, de l'Associació de Veïns del Carmel, recorda que l'èxit va ser tan gran que el centre es va col·lapsar pocs dies després d'obrir.

Ponce destaca que amb aquestes tasques d'assessorament prèvies i la feina dels centres de planificació familiar posteriorment, es pretenia que l'avortament fos l'últim recurs: “Des del discurs antiavortista sempre se'ns ha acusat de promoure l'avortament i, per a nosaltres, és al contrari, creiem que amb tota la tasca informativa en matèria de planificació familiar, ha de ser l'últim recurs en cas d'un accident”. En aquest sentit, Rosa Ros destaca la dificultat d'assolir aquest dret: “l'avortament és un dret que mai estarà superat, és fràgil perquè té connotacions socials i polítiques, la lluita serà universalment constant”.

Incorporació a la Seguretat Social

A dia d'avui, els Centres d'Atenció Primària (CAP) han incorporat el Programa d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva en què les llevadores i infermeres fan tasques d'assessorament en mètodes anticonceptius i de planificació familiar. Ros destaca que la feina que en el seu dia es va fer en els serveis municipals ha estat molt important per desenvolupar totes les tasques posteriors.

CiU retalla en secret el dret a l'avortament

ANDREA NIETO

AMADA SANTOS

Presentació, a la plaça de Sant Jaume, de la campanya en defensa de l'avortament lliure i gratuït, el 21 de juny

Per a la Generalitat, les interrupcions voluntàries de l'embaràs ja no són una prioritat ni una urgència". Clar i català, això va dir a finals de juny el director d'un Centre d'Assistència Primària de Barcelona a una parella de mitjana edat, amb fills, que va anar al seu centre de salut per sol·licitar un avortament d'acord amb els preceptes de la llei vigent des del 2010 i els protocols informatius del Departament de Sanitat que, prèviament, havien consultat per internet. "Sí, fins l'1 de novembre de 2011 era responsabilitat de les àrees de salut sexual i assistència reproductiva (ASSIR) dels CAP de Barcelona la tramitació dels processos d'avortament; però des d'aquella data, i per ordres internes del Departament, aquesta competència ja no depèn de nosaltres, ha estat consorciada amb dues clíniques privades i la majoria d'ASSIR han deixat de funcionar", va continuar el director del CAP. I mentre s'explicava, mostrava a la parella les circulars internes que així ho acrediten.

"Sí, ja ho sé, no s'ha donat cap mena de publicitat a aquest canvi de protocols, però no estic autoritzat a facilitar aquesta documentació interna", es va defensar el director del CAP davant les preguntes, tan indignades com perplexes, de la parella. "Clínica Ara. Agrupación Tutor Médica", va memoritzar i anotar en un paper la parella, que va exigir una còpia de les circulars i protocols interns però els va ser denegada. Paradoxalment, Agrupación Tutor Médica, amb instal·lacions a les Corts, s'anuncia sense manies al seu web com a "clínica concertada amb el Servei Català de la Salut per a la pràctica gratuïta de la interrupció de l'embaràs". Però si és veritat això de la concertació, no ho és això de la gratuïtat, perquè les circulars internes secretes del Departament de Sanitat també estableixen, entre d'altres coses, que des de l'1 de novembre de 2011 el cost de la intervenció voluntària de l'embaràs ha deixat de ser assumit per la sanitat pública i l'ha de pagar la usuària de la seva butxaca, sense dret a reclamarne el retorn com estava establert.

Això significa, en el cas d'avortament per via farmacològica -que és factible amb l'administració de dues pastilles fins a la setena setmana de gestació-, un cost de 23 euros (euro per recepta a banda). Però en el cas d'haver-se de procedir a un avortament quirúrgic, preceptiu entre la setena i la 14 setmana de gestació -sense necessitat de l'informe mèdic que sí que es requereix fins a la setmana 24-, el cost puja fins al voltant dels 350 euros. Aquestes són, com a mínim, dades que donen els tríptics informatius i diversos informes penjats al web del Departament de Sanitat i que encara no expliquen que el cost de la interrupció de l'embaràs ha deixat d'assumir-lo la sanitat pública. En concret, al web oficial de la Generalitat hi ha un informe de 18 pàgines -datat precisament al novembre del 2011, just quan es van enviar les circulars internes que ho han capgirat tot- que fa un balanç "satisfactori, especialment pel que fa a l'eficàcia i la seguretat", dels protocols d'avortament farmacològic implantats durant els últims mesos del Govern tripartit en aplicació de la llei de terminis aprovada pel darrer Executiu del PSOE. La mateixa llei que, avui, el PP vol derogar i que el Govern de CiU sembla haver modificat ja per la via dels fets consumats.

> Sanitat deixa d'assumir la interrupció voluntària de l'embaràs i concerta el servei a clíniques privades, que cobren el servei a les usuàries

"En el cas de la interrupció voluntària de l'embaràs a petició de la dona (article 14) a la unitat d'atenció a la salut sexual i reproductiva (ASSIR), els professionals sanitaris (especialistes en obstetricoginecologia, infermeria, medicina i psicologia) atenen la demanda, li donen la informació necessària, es valoren les opcions disponibles i s'orienta la dona al servei més adequat per atendre-la". Això és el que encara diuen el web i els tríptics del Departament de Sanitat respecte del dret a l'avortament. La realitat, però, ja és una altra. I és que la majoria d'ASSIR dels CAP han estat desmantellats en silenci. De forma gairebé clandestina -fins al punt que metges de capçalera i directors de CAP ho desconeixen- només queda en funcionament algun ASSIR, com el del CAP Drassanes, que això sí, funciona a la perfecció. "Estan per resoldre situacions derivades del procés d'ajustament en el canvi de protocols", assegura un director de CAP sobre l'ASSIR de Drassanes.

El cas és que a ginecòlegs i llevadores dels CAP de Barcelona els han tret les competències per atendre d'entrada les peticions d'avortament, que són derivades a un assistent social que no depèn de l'ICS, sinó d'un ens consorciat. I sense tractament d'urgència. Amb tot el que això suposa de risc perquè les set primeres setmanes d'embaràs aptes per poder practicar un avortament farmacològic passin entre llistes d'espera i només quedi la via quirúrgica, molt més traumàtica i cara per a la dona. Però un negoci més clar per a les clíniques concertades privades a qui la Generalitat ha derivat un servei públic que, com tants d'altres, ha retallat a la brava.

¿Una nueva ley del aborto?

EMPAR PINEDA
ACTIVISTA FEMINISTA

Acaban de cumplirse dos años de la puesta en vigor de la Ley de Salud Sexual y Reproductiva e Interrupción Voluntaria del Embarazo. La ley, en muchos aspectos, fue un avance en relación a la de 1985, que solo despenalizaba el aborto en algunos casos o supuestos. Durante el tiempo trascurrido desde la puesta en vigor, las mujeres cuyo embarazo no superara las 14 semanas han podido decidir libremente interrumpirlo sin necesidad de buscar la aprobación de nadie más que de ellas misma, aunque tienen que pasar tres días desde que solicitan el aborto hasta que se lo puedan realizar.

Dado el momento en el que nos encontramos, creo que vale la pena recordar brevemente el contenido de la ley vigente. A partir de la semana 14 y hasta la 22 necesitaban (necesitan) de un certificado médico que dé el "visto bueno" para poder abortar. Y a partir de las 22 semanas, solamente pueden hacerlo si el feto presenta malformaciones tales que lo hagan incompatible con la vida o una gravísima enfermedad en el momento del diagnóstico que imposibilite su vida. Certificado todo ello por un médico distinto al que intervendrá en el aborto, siempre que el Comité Clínico (debe de haber uno en cada Comunidad Autónoma) lo confirme.

En el texto de la Ley hay más cosas positivas, como que la Interrupción Voluntaria del Embarazo (IVE) es una prestación sanitaria que forma parte de la cartera de servicios de la sanidad pública. O que los métodos anticonceptivos de última generación se dispensarán en los centros sanitarios públicos, así como que no hará falta receta para acceder a la píldora postcoital (la del "día después"). O que se introduce la enseñanza de la práctica del aborto en las facultades de Medicina y en las escuelas de Enfermería. Y no digamos ya de la introducción de la enseñanza de la Salud Sexual y Reproductiva en el currículo escolar. En lo que respecta a las menores de edad, de 16 y 17 años, podían decidir por sí mismas acceder a una IVE, informando de su decisión a padres y tutores, salvo en determinadas circunstancias, que no era necesario hacerlo.

> El gobierno popular pretende retroceder a la ley de 1985, que deja fuera del ámbito de la sanidad pública el aborto no basado en razones médicas

Pero, como suele ocurrir a menudo, una cosa es la ley y otra la vida. Y es lo que ha pasado también con ésta. Veámoslo.

Las medidas preventivas, y entre ellas la educación en Salud Sexual y Reproductiva, brilla por su ausencia en los centros educativos. Otro tanto ocurre con la enseñanza de la práctica abortiva en las facultades de Medicina y Escuelas de Enfermería. No se ha conseguido la equidad entre las Comunidades Autónomas, de manera que una embarazada, según en la que viva, recibe un trato diferente: hay casos como Cantabria y Castilla y León en los que las embarazadas, con tal de no hacer un recorrido interminable, prefieren renunciar a la gratuidad y pagarse ellas mismas el aborto.

Y en éstas llegó el gobierno popular

¿Qué ha hecho el Partido Popular desde que llegó al gobierno central? En aquellas Comunidades Autónomas en las que gobierna (solos o apoyando a aliados de su cuerda), con la excusa de "los imperativos de los mercados" está aplicando recortes en aspectos preventivos como las subvenciones a los Centros de Información a la gente joven, además de los recortes más generales en materia sanitaria, que también afectan a la misma gente.

Las declaraciones de las autoridades sanitarias del ministerio de Sanidad anunciando de aquella manera que, salvo el aborto por razones médicas, el resto quedará fuera de las prestaciones de la cartera de servicios de la sanidad pública, auguran un próximo futuro nada halagüeño. Por otra parte, las declaraciones más claras han sido las del titular de Justicia: "Cambiaremos la ley actual y volveremos a la de 1985". Y las que hizo a favor de facilitar la maternidad como destino de las mujeres, salvándolas de "la coacción, de la violencia de género estructural que se ejerce sobre ellas para que aborten" desvelan más su ideología que su conocimiento de la realidad. Cuando una mujer se plantea interrumpir un embarazo nada ni nadie le va a hacer desistir de su decisión. Recientemente la Asociación de Clínicas Acreditadas para la Interrupción del Embarazo publicó los resultados de un estudio realizado en sus centros según el cual un 62,35% de las mujeres que abortan lo harían en cualquier circunstancia, sin que sus motivaciones fueran económicas, ni laborales, ni afectivas. Hay que prepararse para el otoño caliente que se avecina.

22 *El moviment veïnal i l'esport*
23 *Mapa teatral de Barcelona*
28 *Un PAM que compti amb els barris*

CARRERS

Un passeig entre la plaça de les Glòries i la ronda de Dalt permet copsar les mancances del més desafortunat dels vials que vertebren Barcelona. Els veïns de Sant Martí, Sant Andreu i Nou Barris porten cinc anys demanant més millores a l'avinguda

Meridiana: lletja i inhumana

NÉSTOR BOGAJO

L'avinguda Meridiana és el més lleig dels tres grans vials que Cerdà va dissenyar per vertebrar Barcelona. La Diagonal i la Gran Via gaudeixen de trams ben ordenats o, fins i tot, bonics. La Meridiana, en canvi, no hi ha per on agafar-la. I és que, al llarg del seu recorregut, travessa molts dels barris populars que durant dècades no van merèixer l'atenció de l'ajuntament franquista. L'Administració, de fet, va convertir la Meridiana en una via ràpida que separava veïns en favor dels cotxes, un perjudici que el consistori democràtic encara no ha resolt del tot. Un passeig entre la plaça de les Glòries i la ronda de Dalt permet copsar les mancances d'una Meridiana que els veïns volen diferent.

FOTOS: JOAN MOREJÓN

Un dels problemes de la Meridiana és el soroll eixordador del trànsit

La pitjor rambla

Entre la plaça de les Glòries i el carrer de València discorre la rambla més lletja de Barcelona. En el seu primer tram és més un descampat urbanitzat a precari que no pas un agradable passeig. Hi ha pocs bancs, no gaires arbres i cap parterre. El carril bici està encabit entre la filera d'arbrat i els jocs infantils, i de vegades no deixa espai per als vianants, que, a més, en arribar al carrer d'Aragó, entren en conflicte amb els cotxes per culpa d'un nus de passos zebra que requereix cert temps per ser travessat.

A Meridiana amb València és habitual veure fitons de plàstic aixafats a la calçada, rastre de conductors despistats o que circulaven més ràpid del permès. El número de carrils augmenta i els passos zebra són cada cop més llargs. Si el vianant no està preparat, esperant que el semàfor es posi verd, el més probable és que es quedi a mig camí, en una desprotegida illa de vianants, sense elements que parin un eventual xoc. És una situació habitual quan creua una persona gran, amb problemes de mobilitat o amb infants. Són precisament les persones més vulnerables les que queden desprotegides.

Carrera d'obstacles

L'avinguda eixampla les voreres entre València i el carrer de Garcilaso. Hi ha arbres i algunes terrasses miren de donar vida a l'indret. Però el soroll, cada cop més intens, i la proximitat dels vehicles fan poc amable el passeig i poc atractiu el canvi de vorera. Es troba a faltar una mica de verd que faci de pantalla entre els vianants i la calçada, com el que ja hi ha als jardins de Maria Soteras Mauri i a la plaça de Ferran Reyes, dos dels pocs racons amb certa vida de la Meridiana, i que contrasten amb el proper solar, convertit en pàrquing, que envolta la nova escola bressol municipal El Petit Príncep.

És en aquest tram on la Meridiana comença a adquirir la seva fesomia característica, amb edificis alts i no especialment reeixits.

> L'avinguda travessa barris populars que durant dècades no van merèixer l'atenció dels diferents ajuntaments

També és a València on comença el que els veïns denominen "carrera d'obstacles", i que no és altra cosa que el carril bici, que inicia una ziga-zaga que no acaba fins a Fabra i Puig. Sovint passa per sobre de la zona on els vianants esperen per creuar un pas zebra. O ha de sortejar una parada de bus. O una boca de metro. O uns contenidors. O una filera d'arbres. O un quiosc. O quasi tot a l'hora, com passa entre el carrer de Sant Antoni Maria Claret i el d'Hondures! El carril bici sembla una serp. Per això és habitual que els ciclistes se saltin la senyalització.

Sense pas zebra

A l'altura del carrer d'Hondures es troba a faltar un pas de vianants. Els més propers són els dels carrers de Felip II i Garcilaso. Entre ells hi ha gairebé 200 metres de distància. Entremig, és habitual veure gent que surt de l'estació de rodalies i creua la Meridiana, posant en perill la seva integritat física. Sobta que ningú no hi hagi previst un pas zebra, més encara quan no és habitual que els cotxes que esperen a Felip II i Garcilaso omplin la distància que els separa. I més encara quan l'indret es troba a les immediacions d'una estació, amb el consegüent trànsit de gent que aquestes suposen.

Tanmateix, no és només a Hondures on la gent tira pel dret i se salta un pas zebra o creua en vermell. La mateixa actitud es pot veure al llarg de l'avinguda i als carrers que la travessen. Són veïns que estan cansats d'esperar més del compte, dia rere dia.

Millores insuficients

Els edificis més horrorosos de la passejada estan entre Garcilaso i Fabra i Puig. El nou eixamplament de la vorera, en canvi, fa menys sagnants els altres problemes. El carril bici és més recte, hi ha més arbres i alguns parterres. Es nota l'esforç per humanitzar el carrer, fruit de les demandes veïnals de les darreres dècades. Si no fos pels cotxes, el tram seria molt més agradable: al costat de l'Hipercor, uns vells seuen als bancs i fan petar la xerrada, desafiant el soroll eixordador dels vehicles. El carril bici passa entre les façanes i els bancs. (Definitivament, no s'ha seguit un criteri únic a tot el traçat).

Illa de vianants desprotegida

L'encreuament de la Meridiana amb el passeig de Fabra i Puig és el punt que genera més conflictes entre vehicles i persones. A la zona hi ha escoles, la concorreguda estació de Sant Andreu-Arenal, boques de metro i l'estació d'autobusos. La solució? Multitud de passos zebra i illes de vianants desprotegides. "Vinga, noies, preparades? Ara, ara!", crida una mare a les seves dues nenes, abans de creuar l'avinguda.

El mur andreuenc

Fins a la ronda de Dalt, la Meridiana -que ja té totes les característiques d'una autopista- és diferent a banda i banda. Els barris de Porta i Prosperitat queden més elevats que el de Sant Andreu, i els cotxes segueixen al nivell dels primers, amb la qual cosa la Meridiana esdevé un mur per als andreuencs, en forma de paret o talús enjardinat i que només se salva amb comptats passos zebra, a alguns dels quals s'accedeix amb escales i rampes. Entre el darrer pas zebra de Fabra i Puig i la ronda de Dalt n'hi ha només cinc. I són quasi dos kilòmetres de recorregut. Surt a un pas de vianants cada 333 metres.

La Meridiana, de fet, deixa de tenir caràcter de passeig al nord de Sant Andreu, i es converteix en un carrer interior, de barri, mentre que a Nou Barris constitueix un passeig força reeixit de gairebé un quilòmetre, fins al pont del Dragó. Els habitatges i els comerços queden a l'altra banda d'una sèrie d'equipaments, com el Parc esportiu de Can Dragó, la tanca dels quals podria ser més "transparent". És un lloc de passeig, amb molts bancs i fins a quatre fileres d'arbres i una d'arbustos, poc frondosa, però que aïlla el vianant dels cotxes.

Més enllà de la ronda de Dalt ja no hi ha res a fer.

Onze entitats en lluita

El maig del 2007, l'AV Sagrera enviava una carta a Mobilitat demanant la pacificació de la Meridiana. A la lluita no van trigar a sumar-s'hi deu entitats veïnals més: Navas, Sant Andreu de Palomar, Torre Llobeta-Vilapicina, Barri de Porta, Clot-Camp de l'Arpa, Sant Andreu Nord-Tramuntana, Congrés-Indians, Prosperitat, Meridiano-Cero i l'associació de veïns i comerciants Camp de l'Arpa. Josep Barbero, president de l'AV Sagrera, assegura que en aquests anys han comptat amb la bona voluntat del Districte de Sant Martí, però que en arribar a Mobilitat res no ha tirat endavant.

Esport i moviment veïnal, una història oblidada?

L'evolució i realitat de l'esport barceloní no pot explicar-se sense l'acció veïnal dels darrers anys de la dictadura i la transició, denunciant la manca d'instal·lacions, promovent l'associacionisme esportiu i treballant per la democratització del fet esportiu des de les vocalies

SIXTE BADIA
PROFESSOR DE LA FPCEE BLANQUERNA-RAMON LLULL
I MEMBRE DE GRIES

A hores d'ara ningú gosa qüestionar la tasca que realitzà el moviment veïnal barceloní envers la construcció d'una ciutat més democràtica, lliure i amb millor qualitat de vida durant un període com el de la transició democràtica (1975-1982). Les aportacions d'Anna Alabart, Jordi Borja, Josep Maria Huertas Claveria, Marc Andreu o la pròpia Favb han estat cabdals en aquest sentit.

Menys coneguda, però, és la contribució de les associacions de veïns de Barcelona en la reivindicació i la promoció de l'esport durant aquest període. Aquesta major presència de l'esport entre les actuacions veïnals esdevingué en un escenari de construcció i d'establiment de les bases de l'actual sistema democràtic, fet que comportà la conseqüent transformació de les associacions de veïns.

> Martí Codolar, Renfe o el carrer Perill van ser espais reivindicats per a l'esport pel moviment veïnal de la transició

En efecte, durant la transició democràtica les associacions de veïns hagueren d'ajustar els seus àmbits d'actuació no tan sols a partir de la realitat i necessitats existents, sinó arran del procés de democratització i de reestructuració governamental esdevingut. D'un primer període caracteritzat per l'absolut rebuig als plantejaments de l'alcalde Viola o pel major diàleg amb l'arribada de Socias Humbert a l'alcaldia, es passà a un nou escenari a partir de les eleccions municipals del 3 d'abril de 1979. Des d'aleshores la progressiva assumpció per part consistorial de competències que fins llavors havien estat d'índole veïnal conduí a una notable desmobilització i estancament d'aquest moviment, en un escenari també de progressiu deteriorament de la relació amb l'Ajuntament entrant.

L'esport estigué subjecte a aquests canvis, de tal manera que passà de ser un fenomen secundari a esdevenir cada cop més important entre les prioritats veïnals i, alhora, de ser tan sols reivindicat -sobretot per la manca d'instal·lacions esportives- a promogut des de la major part d'associacions de la ciutat. Vegem-ho amb una mica més de detall.

A l'inici de la transició democràtica, la realitat esportiva de Barcelona era força deficitària com a conseqüència de la qüestionable promoció de l'esport realitzada des d'instàncies franquistes, per la inadequada xarxa d'instal·lacions i per un associacionisme esportiu que no podia solucionar les mancances existents i que es trobava colpejat per la crisi econòmica del moment. Durant aquests primers anys, des de les associacions de veïns es feu front a d'altres carències de caire concret -destrucció d'un parc, rebuig d'una expropiació...- o més general -lluita per la sanitat, l'educació, l'allotjament...-, de tal manera que l'esport no figurà entre les seves prioritats. En la mesura que alguns d'aquests dèficits s'anaren resolent, l'esport anà ocupant un rol més preeminent, quelcom que s'observa notablement en els butlletins veïnals i en l'aparició de nombroses vocalies d'esport.

Alhora, aquest major protagonisme coincidí amb les eleccions del 3 d'abril de 1979, tota una inflexió en l'Ajuntament de Barcelona ja que possibilitaren la reorganització de l'administració municipal i la progressiva definició i consolidació d'una política esportiva municipal. Aquest tomb permeté que el consistori s'anés erigint com a principal valedor del foment de l'esport a la ciutat.

Pel que fa a les diferents accions del moviment veïnal, a l'inici de la transició democràtica cal destacar sobretot la reivindicació d'instal·lacions esportives ajustades a les necessitats ciutadanes, actuació que se sumà a la de les entitats esportives. En són bons exemples la lluita per espais com els de Martí Codolar, els de la Renfe o els del carrer Perill.

Paral·lelament, un altre eix que anà guanyant força fou el de la recuperació del patrimoni i de les manifestacions pròpies de la cultura catalana, evidenciat en la voluntat de represa i potenciació de les festes populars de cada barri, i que fou el marc en el qual s'organitzaren activitats esportives. Aquestes, amb un marcat caràcter festiu, participatiu i sovint reivindicatiu, s'anaren estenen arreu de la ciutat a partir de la segona meitat de la transició democràtica (1979-1982). En són bon exemple les festes de Sant Andreu de 1977 o les del Roser del barri de Sarrià. En aquest darrer cas, l'any 1978 es programà un partit de futbol entre solters i casats, una gimcana amb bicicleta, danses i una cursa atlètica pel barri.

ARXIU FAVB

Reivindicació d'una piscina a Trinitat Vella

ARXIU FAVB

Les AV van contribuir al fet esportiu amb les Escoles d'Iniciació

En paral·lel a aquestes dues actuacions -les reivindicacions d'instal·lacions esportives que perduraren durant tot aquest període i les activitats esportives en el marc de les festes majors-, el nombre de vocalies d'esport anà augmentant, permetent la consolidació de l'esport entre els eixos d'actuació veïnal. A moltes associacions, com la de Badal, Brasil i Bordeta, es creà arran dels "grandes problemas que existen en el barrio para poder practicar el deporte, por falta de espacios", mancança que l'Associació intentà suplir organitzant "partidos de baloncesto, fútbol sala, balonmano popularmente, o sea, recordando los tiempos de nuestra niñez", tal i com s'informava des de *La Veu* el febrer de 1979.

La creixent presència de vocalies d'esport conduí a una major presència d'aquest fenomen en els butlletins informatius de les associacions. Aquestes publicacions esdevingueren veritables instruments de participació i de dinamització esportiva, informant de la creació d'equips de diferents modalitats esportives, difonent pràctiques com l'esquí, el ioga o el *footing*, o esdevenint una agenda esportiva del barri i de la ciutat.

> Els butlletins veïnals esdevingueren veritables instruments de participació i dinamització esportiva

Un altre aspecte destacat a l'hora de copsar la relació entre el moviment veïnal i el fenomen esportiu té a veure amb la col·laboració amb l'Ajuntament de Barcelona a l'hora d'estendre l'esport entre la ciutadania. En són una bona mostra les escoles d'iniciació esportiva, la primera de les quals fou creada el 1979 per l'Associació de Veïns del Poble Sec. Estenent-se ràpidament arreu de la ciutat, atenuaren la manca d'instal·lacions esportives i permeteren la pràctica esportiva d'infants i adults.

Precisament les mateixes escoles d'iniciació són un bon exemple de la col·laboració existent entre les associacions de veïns, les entitats esportives i els poders públics, la tasca dels quals fou cabdal per a la democratització esportiva encetada durant la transició democràtica.

I és que l'evolució i realitat de l'esport barceloní no pot explicar-se sense l'acció veïnal. Com citava Manuel Vázquez Montalbán, les associacions de veïns són "casi uno de los fenómenos culturales más importantes de toda España (...). Esto y la Nova Cançó son los hechos más importantes de aquella época [en referència als darrers anys de dictadura i a la transició democràtica]". M'atreviria a dir que també per al fenomen esportiu l'actuació veïnal mereix ser considerada com a transcendental.

GELATERIA
EL TIO CHE®
Casa fundada l'any 1912
FABRICACIÓ PRÒPIA I ARTESANA
OBERT TOT L'ANY
GELATS, ORXATES, GRANITZATS
SUÏSSOS, ENTREPANS
Rambla Poblenou, 44-46
93 309 18 72 - Barcelona
www.eltioche.com
eltioche1912@hotmail.com

El Teatre Principal, que monopolitzà durant segles l'activitat teatral, roman tancat i, per tant, està en perill

Barcelona, mapa teatral i teatres en risc

La història dels teatres de Barcelona reflecteix la història de la ciutat. Sempre situats en els marges, sembla que intueixin el sentit del desenvolupament urbà

ANTONI RAMON GRAELLS
OBSERVATORI DE TEATRES EN RISC

Sense poder precisar una data o un esdeveniment, al llarg dels anys noranta del segle XX el fet teatral va anar incrementant d'una manera significativa la seva presència a Barcelona. Un cúmul de circumstàncies, des de l'emergència dels cul·lebrots televisius en català a la inauguració de les seus noves del Teatre Nacional de Catalunya, l'Institut del Teatre i el Teatre Lliure, o la modernització del Gran Teatre del Liceu, ben segur que ho han afavorit. També el projecte de la Ciutat del Teatre a Montjuïc, no realitzat com a tal, podria entendre's com un signe de l'interès institucional pel teatre. I en un altre sentit, la creació d'empreses privades en l'àmbit de l'espectacle, com Focus, Annexa, 3xtr3s, serien un reflex que el món de l'espectacle pot reportar beneficis econòmics.

Però si retrocedíssim a l'inici dels noranta, el panorama dels teatres de Barcelona seria més fosc. Sense que sigui massa conegut, el cert és que aleshores el Teatre Tívoli va estar a punt de transformar-se en la seu d'una empresa francesa; el Teatre Barcelona a la

> Passat els temps de glòria i esplendor, en cadascun dels indrets de la ciutat han quedat rastres del pas del teatre

Rambla de Catalunya va desaparèixer per convertir-se en un hotel i, en el món dels cinemes, van tancar-se, entre d'altres, el Catalunya i el Vergara, i es va incendiar el Fèmina. I en el món de les sales alternatives, es va tancar el Malic. Just aleshores i per intentar ajudar el sector, des de la planificació urbanística es va redactar un Pla Especial de Protecció i Millora dels Teatres i Cinemes, que va ser aprovat provisionalment per l'Ajuntament de Barcelona, encara que la Generalitat no el va ratificar -ves a saber perquè, potser per pressions d'algun grup de teatres i cinemes de la ciutat- i va restar sense aplicació efectiva.

Un mapa teatral divers

L'actual mapa teatral de Barcelona és prou divers, i es podria entendre com si estigués constituït per capes. La dels grans teatres de titularitat pública, el Liceu, el Nacional i el conjunt d'espais de la Ciutat del Teatre a Montjuïc. La de les sales d'espectacle -diguem-ne- comercial. La dels teatres d'ateneus i entitats, modestes, però d'una notable vitalitat social i un immens potencial artístic, tal com s'ha demostrat abastament en la història recent del teatre català; el cas del Teatre Lliure a la seu de la Cooperativa la Lleialtat de Gràcia n'és un bon exemple, però també el de l'Antic Teatre a la seu del vuitcentista Círculo Obrero de San José. La de les sales de petit format, des de la Sala Beckett a les d'obertura més recent com l'Atrium, Flyhard, Akadèmia, Porta 4, entre d'altres. I finalment la dels espais altres, aquells que sense estar destinats originàriament a les representacions escèniques, s'han convertit en llocs teatrals; des d'espais ocupats fins a la nau Ivanow i l'espai de la Biblioteca de Catalunya on es posen en escena els muntatges de LaPerla29.

Història de la ciutat

Un mapa contemporani que manté la presència de la memòria històrica del lloc del teatre a Barcelona. Una història que reflecteix no solament la del teatre, sinó també la de la ciutat. Una geografia teatral que pot ser interpretada com el resultat d'una relació que en el cas de la ciutat comtal vindria caracteritzat per un tret: reiteradament els teatres se situen en els marges de la ciutat, però sembla que intueixin el sentit del desenvolupament urbà.

Així, la primera Casa de Comèdies, on ara hi ha el Teatre Principal, s'ubicà a les Rambles quan les muralles convertien aquell lloc en la frontera entre la ciutat i el seu raval. La tria del solar no havia estat del tot premeditada, ja que es tractava d'uns horts donats a l'Hospital de la Santa Creu, que des del 1579 tenia el reial privilegi de gestionar les funcions teatrals de les companyies de còmics i líriques que arribaven a Barcelona. Les institucions de caire religiós a la vegada que condemnaven el teatre i la gent de teatre, de l'altre se n'aprofitaven per tal de recaptar diners. Però aquell límit de la ciutat va esdevenir un lloc central, i segurament l'activitat teatral, en formar part de la vida pública burgesa, hi va contribuir.

El mateix que succeí en el passeig de Gràcia, via privilegiada dins les que en el pla de Barcelona unien la ciutat amb les viles de la primera corona perifèrica. A la segona meitat del segle XIX, en aquell passeig hi havien "més teatres que gent per anar-hi", si fem cas de les paraules de Pitarra. Jardins, camps elisis, teatres d'estiu i de pedra, eren llocs d'esbarjo, de fugida o d'encontre. Un àmbit apte per a la construcció d'una comunitat, com la dels cors d'en Clavé. Un lloc de trobada interclassista, abans de la conformació de la consciència de classe. Amb l'eixample aquell espai es transmutà en el "quadrat d'or".

I el teatre es refugià al Paral·lel. Altra vegada un espai fronterer, on la ciutat no havia arribat. Altra vegada, també, un espai de cohesió d'una ciutat que a la vegada que annexionava els municipis del pla de Barcelona perdia part de la seva continuïtat, ja que l'eixample no deixava de ser sinó un buit en una bona part de la seva extensió. No és pas estrany que Alejandro Lerroux, espavilat com era, endevinés que al Paral·lel les seves arengues populistes trobarien el seu públic.

Al llarg de la segona meitat del segle XIX i a començaments del segle XX el teatre també es va installar a les viles del pla de Barcelona. Allà, en la vida i en les seus de les entitats, tant les obreres com les catòliques, el teatre tenia un lloc important. El teixit associatiu i amb ell els teatres, s'escampaven per l'espai urbà. Front a l'estructura més lineal que les Rambles, el Passeig de Gràcia i el Paral·lel donaven al sistema teatral barceloní, en el cas de les viles del pla el model era el de la disseminació més o menys uniforme dels teatres a l'intern d'un espai relativament ben definit.

Tal com ja hem afirmat, passat el temps de glòria i esplendor, en cadascun d'aquests indrets de la ciutat han quedat rastres del pas del teatre. Una espècie de pòsit, una memòria més o menys afeblida. Més present encara a les Rambles. Consumida, irrecuperable, al Passeig de Gràcia. En una cruïlla al Paral·lel. I als barris, en un moment contradictori. A Gràcia mateix, mentre l'Artenbrut tanca, s'obren l'Almeria Teatre i el vell

> El teatre Arnau, ara propietat de l'Ajuntament, obre l'oportunitat de revitalitzat el Paral·lel

Lliure renovat, i la Beckett està a l'espera del trasllat al Poblenou, a l'edifici de l'antiga cooperativa Pau i Justícia, reciclat en profunditat per acollir el programa de la sala i l'Obrador de dramatúrgia contemporània. Al marge dels canvis d'una o altra sala, la xarxa de teatres d'entitats i ateneus es manté força estable com una estructura perceptible en el mapa teatral de la Barcelona contemporània.

Un mapa com aquest també es podria contemplar com si fos un cel estelat, i en ell veuríem algunes llums fent pampallugues, volent cridar-nos l'atenció. Serien, entre d'altres, la del Teatre Arnau, ara ja propietat de l'Ajuntament de Barcelona però tancat, que obre l'oportunitat per refermar la revifada del Paral·lel gràcies als musicals. Una revitalització que ha suposat la reobertura de El Molino i l'Arteria Paral·lel, però que necessita d'arquitectures i activitats que interpretin en el segle XXI el rol social que el lloc tingué des de la fi del segle XIX al 1939. I, especialment, la del Teatre Principal de Barcelona. Si de cel parlàvem, clama a ell que el primer teatre del país, aquell que durant segles monopolitzà l'activitat teatral, estigui tancat; i no ho oblidem pas, una sala sense ús és un espai en risc.

Observatori de teatres

L'Observatori de Teatres en Risc neix l'any 2007 en el marc de la delegació espanyola de la Quadriennal d'Arquitectura teatral i escenografia de Praga, que rep el Diploma d'honor de la Secció d'Arquitectura. Forma part de la Universitat Politècnica de Catalunya i rep el suport de l'Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona. Els darrers anys està treballant en una cartografia teatral de Barcelona i d'altres ciutats. Ha redactat dos informes sobre el Teatre Principal i el Teatre Arnau per a l'Institut de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona (ICUB). I dos dels seus membres, Guillem Aloy i Ivan Alcázar han dut a terme dues recerques sobre els teatres dels ateneus i els "espais altres", finançades pel Consell Nacional de les Arts (CONCA) de la Generalitat de Catalunya. Així mateix, l'Observatori ha rebut el Premi crítica Serra d'Or de Teatre 2012 a l'aportació més interessant (*www.theatresatrisk.org*)

Llibres

Memoria de las barracas

LUIS CALDEIRO

La *barraca* -construcción informal que en otros lugares fue conocida como *chabola* o *corea*- es ya historia en esta ciudad que ha acabado degenerando en marca: la *marca Barcelona*. Y sin embargo pervive en el imaginario colectivo, de nuestros padres y hasta de aquellos que vivimos nuestra infancia en los últimos años sesenta y los primeros setenta. Un fenómeno así no podía por menos que tener su libro y *Barraquisme. La ciutat (im) possible*, lo es: constituye un estudio riguroso y sistemático de tres núcleos de barracas emblemáticos de la ciudad -Can Valero, el Carmelo y la Perona-, realizado por especialistas tan prestigiosos como Mercè Tatjer, combinando la investigación documental con la oral -a base de entrevistas a sus pobladores. La barraca, producto del desarrollo económico catalán y del aluvión migratorio que atrajo -fenómeno que no fue acompañado de una oferta de vivienda digna- es sinónimo de miseria y hasta de delincuencia; y sin embargo, también fue vivero -leemos en la página 54- de "valores sociales y de convivencia", frente a las "nuevas formas de vivienda popular de los primeros conjuntos y polígonos (…) que después fueron calificados de *barraquismo vertical* a causa de las insuficiencias arquitectónicas y urbanísticas que sufrían". Quien así opinaba, en 1957, era un joven arquitecto llamado Oriol Bohigas. En tiempos de memorias históricas traicionadas, un libro, cuando menos, necesario.

Los otros pobladores

Barraquisme. La ciutat (im)possible. Els barris de Can Valero, el Carmel i la Perona a la Barcelona del segle XX.

Diferents autors

Temes d'Etnologia de Catalunya, 21. Generalitat de Catalunya, 2001

15 €

Vivències al Camp de la Bota

JORDI BONET

Darrerament s'han prodigat diferents llibres sobre el barraquisme a Barcelona. Històries oblidades de supervivència, dignitat i pobresa d'una ciutat que avui són d'una renovada actualitat quan observem com tornem a ensopegar amb la mateixa pedra, talment com si l'experiència no hagués servit per a res. Ara li toca el torn al Camp de la Bota, un dels assentaments més famosos tant pel seu anterior passat repressiu durant la llòbrega postguerra, l'explosió del barraquisme com pel seu present esborrat dins el complex impersonal del Fòrum.

L'escolapi Josep Maria Monferrer ens convida en aquesta obra a aproximar-nos a la seva història partint de l'experiència pedagògica i assistencial realitzada per les congregacions religioses i les assistents socials. El llibre té interès per a aquelles persones interessades en conèixer les experiències socioeducatives que es realitzaren en entorns difícils, els seus anhels i les frustracions, així com per l'ampli recull fotogràfic que acompanya la monografia.

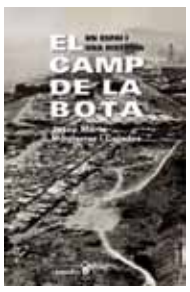

Històries de supervivència

El Camp de la Bota. Un espai i una història

Josep Maria Montferrer

Octaedro, 2012

15 €

Tanmateix, hi manca el rostre i la veu de les persones que hi vivien. Llegint-lo, aprendrem força de què hi feien els religiosos i les assistents socials,... però, sense treure'ls mèrit, seguirem sense conèixer com vivien i què pensaven les persones que van poblar aquest indret a cavall entre Sant Adrià i Barcelona, i del qual encara avui roman una memòria borrosa que el llibre no contribueix a aclarir.

Petita història dels cinemes de Nou Barris

JORDI FOIX

Poc abans de posar-me a escriure aquestes línies, llegint el diari veig una petita notícia anunciant el tancament del cine Renoir Les Corts: un cinema menys. Fa uns mesos la notícia era el tancament dels Cines Casablanca Kaplan. Cinemes que a poc a poc aniran caient en l'oblit a l'espera que algú, algun dia, escrigui la seva història, una història sentimental, cultural i d'un cert darwinisme social. No està clar que el DVD o el Blu Ray, per dir alguna cosa, siguin un progrés davant del cinema. De fet, avui no és difícil anar a veure una pel·lícula i trobar-te sol com un mussol, tenir tota la sala per a tu, segons a quina hora hi vagis.

Recollir aquesta història és una manera més de reivindicar la memòria. ¿Qui recorda avui, per exemple, que sense sortir de Nou Barris, van arribar a existir disset sales de cine? El cine El Barco, on a més feien "variedades", el Canadà, el Rosal, Virrey, el Cristal, Roquetes, Favencia, Trinitat, Turó... i bastants més, un munt de cines que han desaparegut en el temps "com a llàgrimes en la pluja", com diu Roy Batti, el replicant, poc abans de morir, a la pel·lícula *Blade Runner* que, com tantes, és una pel·lícula que, al meu parer, només pots veure en pantalla gran, tu sol i a les fosques. La pantalla de casa, per gran que sigui, només és un substitutiu, una ombra.

Existeix la gran història i existeix també la petita historia. Aquesta és tan important que l'altra queda coixa si ningú no ens l'explica. La història dels cines a Nou Barris forma part d'aquesta petita història, que és també la història d'una època. Roberto Lahuerta Melero ens ha fet un favor explicant-nos la vida dels cines a Nou Barris i els barris del seu entorn, "cinturons" com diu ell (l'Astor, el Victoria, l'Atlántida, l'Odeón...), cines dels quals avui només queden els Heron, inaugurats l'any 2001. Ho ha fet en una molt cuidada edició de l'Arxiu Històric de Roquetes-Nou Barris (http://www.noubarris.net/arxiu), on podem llegir una història molt detallada de cada cine, amanida d'anècdotes alhora que ens situa en el context social i cultural de l'època des dels orígens als anys cinquanta, a la nit de la dictadura franquista, amb pel·lícules tallades i retallades tant per la censura com per ser còpies infames, fins a l'actualitat, passant per la reforma amb el cine d'art i assaig i el del "destape", poc abans de la crisi definitiva dels cines de barri, que van començar a desaparèixer com els dinosaures.

Desaparèixer com dinosaures

Los cines en Nou Barris

Roberto Lahuerta

Arxiu Històric de Roquetes-Nou Barris, Col·lecció Favència, 2012

18 €

Lahuerta ens apropa també a unes històries molt interessants i menys conegudes, les dels carrers de Nou Barris com a plató de cine: des de *Los Atracadores* (1961) de Francisco de Asis Rovira-Veleta; *Sinatra* de Francesc Betriu (1988); *La Cripta* (1981) de Cayetano del Real basada en una novel·la de Eduardo Mendoza fins a *Petit Indi* (2009) de Marc Recha, rodada pràcticament tota al barri de Vallbona. El llibre finalitza amb una relació comentada d'actrius i actors de cinema dels nostres barris.

En definitiva, un llibre molt recomanable per a qui li agrada combinar la curiositat per la nostra petita història amb l'amor al cinema.

Exposicions

Souvenirs i turistes al CCCB

DANI CODINA

Fins al 21 d'octubre es pot visitar al CCCB l'exposició del fotògraf de l'agència Magnum Martin Parr. Amb el títol *Souvenir*, exposa material conegut de la seva obra sobre el turisme i la relaciona amb el col·leccionisme en què sovint cau el turista, amb l'obsessió fetitxista d'acumular imatges i llocs visitats, retratant-t'ho tot de manera compulsiva com qui en fa col·lecció.

Hi ha també imatges noves fetes especialment per aquesta ocasió, per encàrrec del CCCB. Una quinzena de fotos que van ser realitzades durant aquesta primavera i que plasmen amb el seu estil particular l'activitat turística a Barcelona. Impacta especialment la fotografia del drac del Park Güell per la gentada que l'envolta, una bogeria turística que ha volgut remarcar amb el format gegant de la reproducció.

A Martin Parr li agrada implicar-se en el muntatge de les exposicions, buscant articular un discurs concret i un impacte que aconsegueix des del primer moment. Fotos sense emmarcar, reproduccions grans i una estudiada distribució asimètrica.

Viatjar per col·leccionar

Souvenir. Martin Parr, fotografia i col·leccionisme

CCCB (Montalegre, 5)

Fins al 21 d'octubre

Entrada: 5 €, 3 € dimecres, diumenge a la tarda gratuït

En el mateix espai comparteix exposició amb una instal·lació del col·leccionista malagueny Juanjo Fuentes, que reprodueix fidelment espais de casa seva per ensenyar-nos les seves col·leccions tal i com les conserva. Conflueix en aquest punt amb Martin Parr, també col·leccionista, que ens ensenya les seves col·leccions sistemàtiques de postals, retrats on ell és el protagonista, llibres de fotografia, objectes i souvenirs "kitsch" i altres rareses.

Més enllà d'un assassinat

M. ANDREU

No va de Barcelona, sinó d'un petit poble del Pirineu d'Osca on el 2007 va aparèixer mort el seu alcalde, sota sospita de ser un cas propi de Fuenteovejuna. Però sí va de bon periodisme, i és això el que justifica que *Fago*, de Carles Porta, hagi guanyat la quarta edició del Premi Josep Maria Huertas Claveria que otorga La Lamentable Penya. El llibre atrapa el lector amb tanta o més intensitat que ho va fer la seva anterior i celebrada obra, *Tor*. I és que tant la personalitat del suposat assassí, Santiago Mainar, com la de la seva germana Marisa, sotmesa a pressions de tota mena, generen empatia de novel·la en el que tristament és una historia real. Una bona lectura d'estiu tan reposada com inquietant que, entre d'altres virtuts, desemmascara el tractament informatiu de moltes notícies i realitats humanes tan complexes que no caben en un titular. Està per veure si l'autor, que també és productor audiovisual, sap encabir-ho en un bon documental

Una lectura inquietant

Fago

Carles Porta

La Campana, 2012

19 €

Llibres

La mar de barcelones

MERITXELL M. PAUNÉ

La geògrafa i activista Mercè Tatjer dibuixa a *Els banys de mar a Catalunya* (Albertí Editors) com ens hem relacionat els barcelonins i els catalans amb el Mediterrani. No ens hi hem banyat sempre, pel plaer de refrescar-nos! El nostre flirteig amb l'aigua de mar va començar fa uns 200 anys, com a medicina i en banyeres de pagament. Després van venir els balnearis, el broncejat, els banyadors, les platges gratuïtes... i la moral. Barcelona va descobrir a les seves platges un oci i un negoci inesperats, que ràpidament es van estendre per Catalunya i per totes les classes socials.

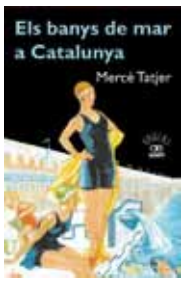

El plaer de refrescar-se

Els banys de mar a Catalunya

Mercè Tatjer

Albertí Editors, 2012

16 €

Amb una prosa fluïda i planera, Tatjer desgrana les conseqüències d'aquest enlluernament coster: el turisme internacional, l'estiueig burgès, els primers *domingueros*, les casetes desmontables de la GATPAC... Els Jocs Olímpics van disparar els quilòmetres de platja comtal, però es van endur, per exemple, l'última Casa de Banys -els "de Sant Sebastià"-, els xiringuitos de la Barceloneta o els tendals que dotaven d'ombra la platja.

I si el text era necessari, les imatges que inclou encara més. Són testimonis muts d'usos i costums, de patrimoni i paisatges, que ja només romanen a la memòria del més vells.

Crònica de l'extraradi

JORDI MARTÍ

L'orgull, la ràbia i l'obsessió estan molt presents en el tercer llibre de Javier Pérez Andújar. Orgull de pertànyer a una comunitat de gent humil i treballadora; ràbia pels abusos i les situacions quotidianes que les desigualtats han generat a l'àrea metropolitana de Barcelona, i obsessió per conservar a la memòria particular les característiques humanes i físiques d'un territori, el del tram final del riu Besòs, que s'ha transformat radicalment en els darrers temps.

A pesar del títol, la protagonista principal del llibre és la ciutat de Sant Adrià, tot i que també hi juguen un paper destacat barriades populars de Badalona, Barcelona, Cornellà, Santa Coloma... La mare del narrador no hi surt gaire i és més aviat un símbol: una de les persones que guarda els records de Sant Adrià, una Sant Adrià tan distant del centre de Barcelona com propera a qualsevol extraradi de qualsevol gran ciutat del món. La distancia mental que allunya els blocs de pisos suburbans dels sostres alts dels barris benestants, molt més gran que la distància física que els separa, és una de les idees sobre les que gira la prosa de Pérez Andújar, que travessa les pàgines buscant i recordant la seva infantesa i la seva joventut entre la realitat del barri i els estudis de literatura.

Aquest és un llibre dels que perduren gràcies a les imatges potents i les idees estimulants. Entre les imatges, destaca per exemple el contrast exposat -o millor, denunciat- pel narrador entre la delicadesa i les exigències de dignitat de Macià Alavedra o Fèlix Millet en ser detinguts i la cara del Vaquilla esclafada a l'asfalt sota la bota d'un policia. Una altra imatge eloqüent és la de la policia observant el DNI de Pérez Andújar i preguntant-li què hi fa un jove de Sant Adrià al centre de Barcelona. O les lectures en llargues línies d'autobús barrejades amb les converses de la gent que torna a casa després de treballar.

PEPE ENCINAS / GUILLEM HUERTAS

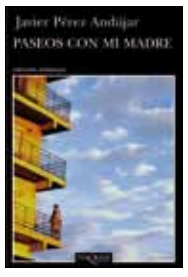

Sant Adrià lluny de Barcelona

Paseos con mi madre

Javier Pérez de Andújar

Tusquets Editores, 2011

15 €

Pel que fa a les idees, n'hi ha unes quantes, i algunes de molt relacionades amb l'associacionisme veïnal. L'autor exposa com la democràcia a l'extraradi no s'ha construït amb elucubracions teòriques ni amb discursos ideològics, sinó jugant-se el coll, físicament, per aconseguir una plaça on jugar, una escola pública o una línia d'autobús. Aquests van ser guanys que van conquerir una gent que ara és gran, argumenta l'autor, i que ara es tornen a perdre perquè els joves no saben el que va costar. Tot això ho explica Pérez Andújar amb un estil poderós: cultura veritable, allunyada de la cultureta institucional i crescuda en el dia a dia dels blocs suburbans.

Un referent polític a l'Índia

PEP MARTÍ I MASFERRER

Kerala és un petit estat del sud-oest de l'Índia que ha fet una aposta de desenvolupament amb formes participatives de planificació democràtica. El model de Kerala sorgeix com una alternativa al desenvolupament basat en el benefici del capital, la modernització, la planificació en mans d'experts, la ciència i la tecnologia, que molt sovint cerquen el benefici propi dels països desenvolupats en detriment dels països en els quals s'aplicava.

Els manuals clàssics deien que primer calia el creixement econòmic i després ja vindria el desenvolupament social. L'exemple de Kerala, amb iniciatives de tipus cooperatiu i una inversió pública molt descentralitzada, planteja altres vies.

Kerala és una alternativa al desenvolupament que incideix en aspectes socials, mediambientals, culturals, de salut i qualitat de vida. Una iniciativa que es basa en un desenvolupament sostenible i equitatiu i que ha prioritzat les persones en detriment del mercat. Al llibre s'analitzen xarxes de dones, grups de veïnatge i d'ajuda mútua. Formes concretes que han fet que la dona a Kerala esdevingui un referent en desenvolupament local.

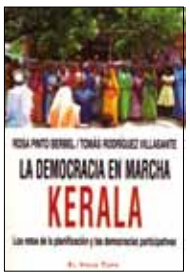

Alternatives al capitalisme

La democracia en marcha. Kerala

Rosa Pinto Berbel i Tomás R. Villasante

El Viejo Topo, 2011

18,50 €

Per alguna cosa el premi Nobel Amartya Sen va dir: "El govern de l'Índia hauria de tractar d'emular l'experiència de Kerala".

Dues ciutats paral·leles

MARC ANDREU

La Barcelona que veuen els turistes té molt poc a veure amb la ciutat que vivim cada dia els seus veïns i veïnes. Són, de fet, dues realitats paral·leles. Aquesta és la primera impressió que hom té en llegir *BCN Tourist*, el magnífic reportatge de 280 pàgines que Jesús Martínez ha escrit i Marc Javierre ha fotografiat després de passar-se un any, d'octubre de 2010 a octubre de 2011, recorrent cada setmana totes les 35 parades del Bus Turístic i posant el seu instint i curiositat periodística allí on normalment ningú hi para esment.

La història de Juli Bernat, el veí octogenari que porta 18 anys controlant pel seu compte a toc de xiulet -amb una gorra de la Guàrdia Urbana, uns pantalons curts i un pin del Barça- els turistes que li fan la vida impossible al drac del Park Güell, és la millor metàfora del que li està passant a una ciutat que s'ha convertit en "Guirilandia". Una transformació que en molts aspectes és una dimensió desconeguda a la que només es pot accedir si un es transmuta en un turista més. Anant, si s'escau, a veure sangria en grup al Palacio del Flamenco del carrer de Balmes. Precisament aquesta transmutació és la que han aconseguit Martínez i Javierre amb el mateix ofici que, a les seves cròniques de la ciutat oculta per a *Carrer*, els va valdre el premi al millor treball periodístic otorgat per la Diputació de Barcelona el 2010.

Una dimensió desconeguda

BCN Tourist

Jesús Fernández i Marc Javierre

Edicions Carena, 2012

15 €

L'estil i les històries de *BCN Tourist* no són fàcils. Però són atractives. I cal destacar que l'obra està als antípodes de totes les guies turístiques. Com tampoc no té res a veure amb l'eclosió (en general, faramalla) de llibres sobre històries, rutes i anècdotes de Barcelona que es venen bé però que no passarien el control de qualitat que, de manera tàcita o informal, fins fa cinc anys imposava el desaparegut Josep Maria Huertas Claveria. De Huertas precisament (amb Jaume Fabre i Ernest Alòs) és la cita que encapçala la primera part del llibre i que, datada a principis de 1990, ens fa reflexionar brutalment pel seu contrast amb la realitat actual: "A poc a poc la Rambla s'allibera de la crosta que feia mal a la vista i recupera el seu pols".

El pols extremadament delicat, no ja de la Rambla, sinó de la ciutat sencera, és el que prenen Martínez i Javierre a *BCN Tourist*. Ara que qualsevol sembla que s'atreveixi a fer llibres sobre Barcelona, s'agraeix que hi hagi qui s'hi atreveixi amb un projecte transgressor, tan ben pensat com ben resolt, encara que acabi destinat a una editorial i un públic minoritaris.

MARC JAVIERRE

Sogeur, SA, Gestora de Cooperatives d'Habitatge a Catalunya

Activitats. Tercer trimestre de 2012

Llista Preinscrits FAVB: Promocions amb habitatges disponibles.

Sant Pere més baix, 92 (5 habitatges protegits de preu concertat).
Sant Pere mitjà, 64 (4 habitatges protegits de preu concertat).

Tota la informació d'aquestes dues promocions la podeu trobar a la web: www.sogeur.com o trucant al 93 488 31 13.

Acte de primera pedra.

El passat dia 8 de Juny es va fer l'Acte de primera pedra de la promoció Ramon Turró, 179 i Llull, 180 . Els 2 edificis del projecte consten de 50 habitatges protegits de preu concertat. A l'acte hi van assistir el president de la Cooperativa PROHA, SCCL. Carlos Hurtado, la Gerent de SOGEUR, S.A. Eva Martínez, el Gerent d'Habitatge de l'Ajuntament de Barcelona, Antoni Sorolla, el Director General d'Enfermeria Habitat, Cristian Pajares i la Vocal d'Infermeria Llevadora de la Junta de Govern, Isabel Salgado. També va assistir a l'acte el Responsable de Promocions Immobiliàries de La Caixa, representant l'entitat que finança la promoció.

- **Tremp (Lleida),** (HPO, de la **Cooperativa TERCER MIL·LENNI, SCCL**).
- **Pla del Penedès (Alt Penedès)**, de la **Cooperativa LLARS DE CATALUNYA, SCCL**, habitatges protegits.
- **Albons (Girona)**, de **NORDEST, SL**, cases unifamiliars.

Promocions en curs a Barcelona.

- **Ramon Turró 179- Llull 180, de la Cooperativa PROHA, SCCL, 50 habitatges HPO concertat.**
- **Bolívia 202, Barcelona, de la Cooperativa PROHABITAT 2000, SCCL, 17 habitatges HPO.**
- **Fluvià 122, Barcelona, de la Cooperativa PROHABITAT 2000, SCCL, 28 habitatges HPO.**
- **Ciutat de Granada, 44 , de la Cooperativa PROHABITAT 2000, SCCL de 20 habitatges HPO.**
- **Hospitalet Gornal, de la Cooperativa PROHABITAT 2000, SCCL de 40 habitatges HPO.**

Plaça Sant Agustí Vell, 2-4. 08003 BARCELONA.
Telèfons: 934883113 / 934882010 Fax: 933428271 Mail: comercial@sogeur.com

SOGEUR S.A.

la ciudad oculta

Seres invisibles pueblan Barcelona. Criaturas a las que nadie, o casi nadie, presta atención: inmigrantes, chamarileros, vagabundos, manteros... Seres marginales con sus sueños y sus esperanzas. Invisibles.

Dos historias de la Rambla

JESÚS FERNÁNDEZ

130
Texà i punt

Marnie, La ladrona

La niña avispada con mirada felina y las manos largas acaricia los trajes. Coge una percha de madera, de forma aplanada y triangular, de la que cuelga una blusa de bordados suizos y detalles de vainica. Mientras la niña, de unos doce años, se entretiene observando las mangas y la espalda, el escote caftán y la inspiración romántica que conduce a la coquetería, con una mano, tantea el bolso de la señora que tiene delante. Al lado de la niña, cuya nacionalidad le es indiferente a este reportero, una señora cotorrea con su amiga sobre los volantes fruncidos y los estampados de leopardo de una camisa que acentúa la feminidad. Ellas, maquilladas con una paleta de tonos ahumados, se consultan, se favorecen en los piropos ("a ti te queda bien", "hace juego con tu cinturón"), comentan la calidad de la tela, posan con el artículo para que resalte su sombra de ojos, la máscara negra de volumen progresivo, razonan sobre la moda de otoño y confiscan los billetes de 20 euros de sus monederos siempre abiertos. Mientras ellas se pasean por el habitáculo de la tienda Texà i punt (número 130 de las Ramblas), la niña ladrona roba lo que puede del bolso de una de ellas.

Así es como actúan *las manguis*, igual que *Marnie, La ladrona* (Alfred Hitchcock, 1964). Mercedes López y Deila Laita, las dueñas de Texà i punt, saben que cuando entra una de esas niñas que apuntan maneras de mangante, ellas han de hacer de *seguratas*, y vigilarlas para que no desvalijen a la clientela. "Son tan sutiles y lo hacen de manera tan rápida que no te das cuenta; cuando te das cuenta ya no tienes monedero ni móvil", denuncian. "No hay derecho."

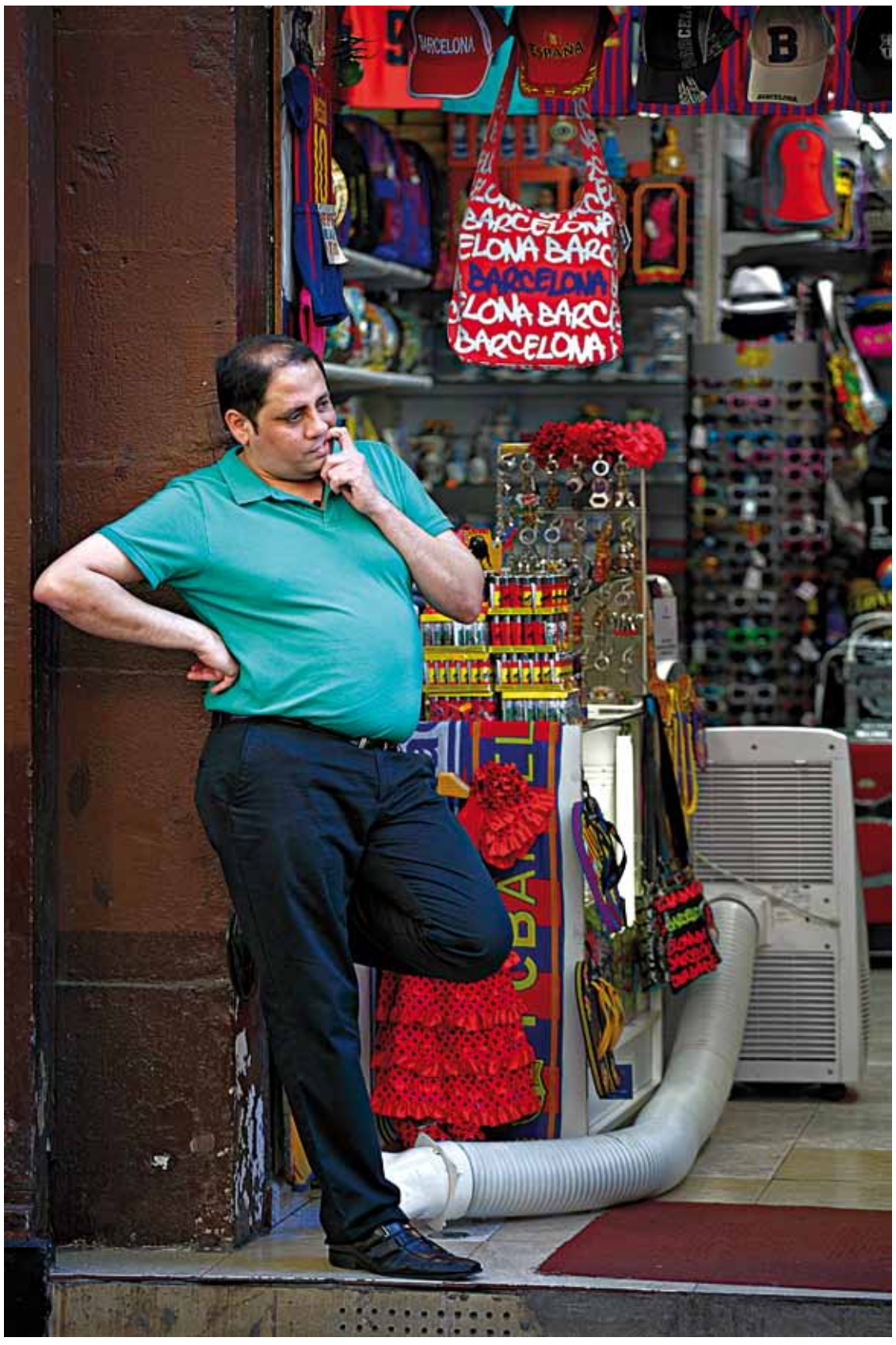

MARC JAVIERRE
Mani regenta la tienda Sports Europa sita en el número 64 de la Rambla

64
Sports Europa

Pickpockets

Entran aquí y me dicen:

-Eh, que yo soy español, a mí me tienes que hacer descuento.

Yo pienso: "Y a mí qué, no te jode. A mí qué que seas español o lo que sea, por qué te tengo que rebajar nada. ¿Si entras en El Corte Inglés y dices lo mismo pagas menos? Venga ya".

El indio Mani recela de este reportero, pero después de que él le interrogue, Mani se despacha a gusto. Le lleva al fondo de la tienda Sports Europa (número 64 de las Ramblas), en la que se venden artículos deportivos de marca (Umbro, Adidas, Nike...) de diferentes equipos de fútbol, preferentemente, del Barça. Para él, la crisis económica ha vuelto racistas a muchas almas cándidas: "Antes no eran así, me miraban y veían a un trabajador. Ahora me miran mal, de otra manera, como si yo les fuera a timar, no se fían. Me cabrea. Como si yo fuera a robarles. Como si yo fuera a montar el Gran Negocio del Te Voy a Dar el Palo: ahora a ti, ahora a ti, a ti también... Yo he vivido en las Ramblas desde que se incendió el Gran Teatre del Liceu, en 1994, y soy un ciudadano más, pero ahora, cada vez más, me hacen sentir de fuera. Hasta los técnicos del Ajuntament vienen mucho más a menudo para poner pegas: que si esto no lo tienes bien montado, que si te falta el registro tal, que si el papel ese no está sellado, que si la licencia...".

Mani se cruza de brazos. En la caja, su familia entera le mira. Él atiende al móvil, chasquea la lengua, negocia los precios y asume las pérdidas, si las hubiera, que las hay. Por lo que no pasa es porque le digan que su tienda de ropa deportiva y *souvenirs* (abanicos, imanes de nevera...) sobra en una "arteria mítica" como las Ramblas: "A los turistas les están metiendo en la cabeza que nosotros somos timadores profesionales. Eso es mentira. Sí que hay *pickpockets* [carteristas], pero como en todos lados, aunque indios lo son pocos, o no lo son. ¿Es que no hay ladrones en Nueva York o en París o en el metro o en las calles pequeñas?".

Breus de barri

PROSPERITAT

Marxa enrere als pisos

El responsable d'Hàbitat Urbà, Antoni Vives, ha decidit acceptar la reivindicació veïnal i no construir habitatges a la pastilla de Valldaura amb Rio de Janeiro. Ho va anunciar l'arquitecte en cap Vicent Guallart en una reunió celebrada el passat mes de juny. L'AV de Prosperitat havia denunciat la intenció de CIU de construir uns habitatges als quals s'havia oposat quan estava a l'oposició. Només es construiran equipaments. Als passadissos i de manera extraoficial, tant el gerent del districte com el fins ara responsable de la desapareguda Pronoba posen en dubte, però, que es construeixin els necessaris equipaments.

POBLENOU

Tensió pels assentaments

Unes 300 persones, la majoria subsaharianes, resistien amb ajut veïnal, en tancar aquesta edició, l'ordre de desallotjament de la nau del Poblenou on viuen i treballen reciclant ferralla. Després que a finals de maig es van incendiar tres barraques en un solar de l'avinguda Icària, l'Ajuntament va rebre el teixit social del Poblenou que fa temps que reclama solucions integrals a una problemàtica social. Però l'Ajuntament només respon amb ordres de dessallotjament dels assentaments barraquistes del segle XXI. Sense alternatives.

CANYELLES-GUINEUETA

Expedient sancionador

S'ha iniciat un expedient sancionador contra les AV de Canyelles i Guineueta per manifestar-se des de fa 6 mesos contra el tancament de les urgències del CAP de Guineueta. El Govern català, amb la complicitat del districte de Nou Barris, amenaça amb una multa d'entre 300 i 30.000 euros pels talls de trànsit. Com que no cedeixen en la seva lluita, s'intenta dissuadir-les amb l'amenaça econòmica. Nombroses entitats s'han solidaritzat amb les AV i exigeixen que es cancel·li l'expedient.

LES CORTS

El Barça, a l'espera

El projecte de remodelació del Camp Nou i la construcció del nou Palau queden a l'espera. Rosell afirma que "qui té patrimoni té seguretat i futur", per afegir que es farà alguna cosa, però no ara. "Remodelarem les instal·lacions quan el finançament no afecti el dia a dia del club." Rosell no va parlar en cap moment del deute del club amb Hisenda, i va acabar manifestant que no sabia si el projecte d'Eurovegas afectava els terrenys que el club té a Viladecans. Tocarà la loteria?

L'EIXAMPLE

Solar reivindicat

Veïns del solar situat entre els carrers Consell de Cent, Compte de Borrell, Diputació i Viladomat van celebrar una marató reivindicativa aprofitant la festivitat de Sant Joan. Es tornava a reivindicar per al barri un solar de propietat municipal de 5.400 metres quadrats guanyat després d'un intercanvi de cromos amb l'Hospital Clínic. El barri necessita zones verdes. *Quien la sigue la consigue*.

Els barris reclamen que el PAM reculli les seves aportacions

El passat mes de juny la Favb va presentar un document de nou folis on es relacionen les propostes del moviment veïnal per al Pla d'Actuació Municipal (PAM) 2012-2015

ANDRÉS NAYA

Les mesures (un total de 179) es divideixen en tres apartats: per projectes de ciutat, per àrees i per districtes. Algunes d'elles repeteixen, ja que estan pendents de mandats anteriors. D'altres es plantegen per primera vegada, en ser prioritàries per la situació de crisi existent o per donar resposta a noves necessitats. Algunes de les reivindicacions són mers enunciats i s'hauran de concretar en el procés de participació, perquè no es pot entendre un PAM ambigu i sense concreció.

El material presentat és una mena de carta als "reis mags". Fins ara, el procés de participació de la Favb en l'elaboració del PAM s'ha limitat a remetre el citat escrit. No hi ha hagut, com en d'altres ocasions, cap reunió amb l'equip de govern per parlar de criteris o prioritats. No hem pogut explicar els antecedents i el perquè de les propostes. El mateix ha passat als districtes. El debat, el diàleg entre l'Ajuntament i el teixit social, no ha existit.

Aquest mes de juliol s'estan presentant els PAM-PAD 2012-2015 als districtes. Ens consta que el document s'ha elaborat a la plaça de Sant Jaume. Dos terços de les seves pàgines són genèrics, assenyalen el marc teòric i deixen per a les pàgines finals les concrecions: es *colen* algunes actuacions de l'anterior mandat i hi ha absència quasi total de les propostes dels barris. La informació pública del document presentat acaba a primers de setembre. Els barris es veuen obligats a redactar les seves al·legacions amb les vacances pel mig. Tot un exemple de participació.

A les entitats del districte de Sant Martí el PAM es va presentar el 4 de juliol. Només coneixem la valoració que ha realitzat l'AV de Poblenou, que afirma que "el document no conté ni una sola concreció sobre el present mandat, ni tan sols una llista de les obres que es proposa abordar, ni els serveis o equipaments...". La trentena d'entitats que eren presents no van rebre cap resposta al document que havien presentat, i tampoc no es va obrir un debat sobre les necessitats dels barris. A preguntes de les entitats, la gerent del districte de Sant Martí va manifestar que "les inversions i les actuacions concretes no se sotmeten a participació". El mateix ha passat a tots els districtes.

Anem a donar a conèixer algunes de les propostes realitzades per la Favb. El document complet es pot trobar a la pàgina web (www.favb.cat). Si s'aprova el PAM, en el proper número es valorarà el seu contingut i com han quedat recollides les aportacions de la Favb i les associacions de veïns.

> Per primera vegada no ha existit un debat previ entre Ajuntament i entitats veïnals per intercanviar criteris

> Les associacions denuncien que el PAM presentat es molt genèric i no recull les reivindicacions veïnals

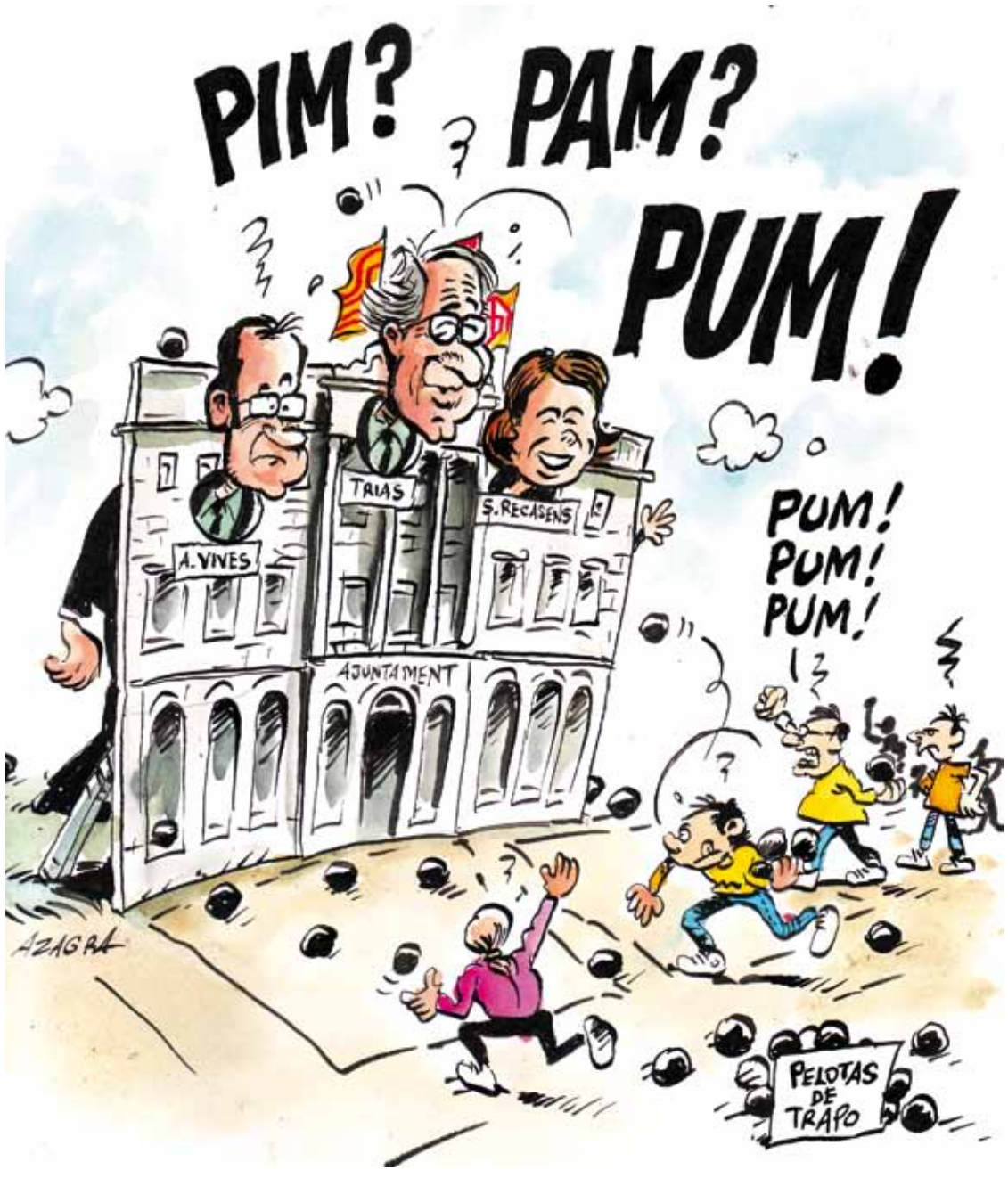

Projectes de ciutat

Són sis els presentats en aquest primer apartat. Com a novetat destaca la reivindicació de la remunicipalització del servei de l'aigua davant les privatitzacions parcials que s'estan duent a terme. Es torna a plantejar la necessitat de connectar el Trambaix i el Trambesòs, i que s'abandonin els experiments aliens a aquesta solució. Es demana que es concreti el calendari d'actuació del compromís de la plaça de les Glòries, l'elaboració d'un pla d'usos per al Parc de Collserola i el desenvolupament del pla Sagrera-Sant Andreu-Sant Martí. Finalment, que s'aprovi d'una vegada el pla d'usos de Montjuïc com a espai natural.

Propostes per àmbits

83 mesures es reparteixen en quinze àmbits. Els que contenen un major nombre de propostes són participació ciutadana (en clara regressió); medi ambient i sostenibilitat ambiental (àrea en què el moviment veïnal està incorporant noves sensibilitats i objectius) i mobilitat sostenible, prioritària en una ciutat on el cotxe segueix sent el rei.

Participació ciutadana

Un any més, (i van...?) es planteja la reivindicació, irrenunciable, d'elegir directament els regidors de districte. Davant el clima de corrupció generalitzada, es demana augmentar els mecanismes d'informació i control i la transparència del govern de la ciutat. El nombre d'òrgans de participació és excessiu: s'han de racionalitzar i per descomptat reduir el seu número. I garantir la participació real en l'elaboració dels plans urbanístics. La memòria participativa es deixa de banda de fa anys. També es demana introduir mecanismes de pressupostos participatius i establir mesures de suport i reconeixement del teixit associatiu.

Davant la importància que han pres la noves tecnologies, en l'apartat titulat "Bon Govern" se suggereix estandarditzar la pàgina web de l'Ajuntament per fer-la més accessible als ciutadans i fer el pas de traslladar al programari lliure a tota l'administració municipal.

Equipaments

Es torna plantejar la necessitat de finalitzar l'elaboració del Pla d'Equipaments (iniciat en l'anterior mandat). Respecte a l'anomenada "gestió ciutadana" d'equipaments per part d'entitats no lucratives, i que a la nostra ciutat reuneix una vintena d'associacions, es planteja reconèixer-la aprovant una normativa d'accés a la gestió que tingui en compte les característiques de les entitats gestores.

En l'apartat d'educació, es demana la progressiva desaparició dels barracots i, davant el procés de privatització de les escoles bressol, se subratlla la necessitat de mantenir el seu caràcter públic. Davant la diversitat de l'alumnat als barris, es creu necessari canviar les normes d'accés a les escoles per evitar la segregació.

Medi ambient i sostenibilitat

Davant les diferents contaminacions que la ciutadania suporta i a causa dels costos afegits que tenen per a la salut, es considera fonamental reduir la contaminació atmosfèrica, acústica, lumínica i electromagnètica. Davant la producció desmesurada de residus, plantejar programes i objectius que busquin la reducció, el reciclatge i la reutilització. Es demana la utilització d'energies renovables en la rehabilitació i construcció d'habitatges. Sorprèn que en les ordenances "incíviques" es manifesti claredat i contundència en tot allò referit als orins al carrer. Per contra, no hi ha urinaris públics. Cal construir-los, i no només al centre de la ciutat. Les multes no són la solució, com queda abastament demostrat.

Mobilitat

Es repeteix una proposta, encara que any rere any s'incompleix: l'augment de les tarifes del transport públic no ha de superar l'IPC. És necessari crear un abonament per als joves i ampliar la zona tarifaria fins a la Universitat Autònoma. Els autobusos de barri que han suprimit el servei els dies festius han de restablir-lo, ja que la seva desaparició afecta molt negativament els col·lectius amb mobilitat reduïda.

> L'elecció directa dels regidors de districte torna a ser una reivindicació veïnal que ja és històrica

> La crisi econòmica ha fet replantejar demandes, com ara un pla de xoc per evitar els desnonaments

Cal potenciar la bicicleta ampliant la xarxa existent de carrils bici sense que xoqui amb els drets dels vianants. Que el Bicing arribi a tots els barris i a l'àrea metropolitana. Per pacificar el trànsit, el moviment veïnal porta anys reivindicant la creació de "superilles" a l'Eixample i en altres barris de la ciutat.

Habitatge

Les mesures que es plantegen pretenen respondre a les necessitats creades per la crisi. És urgent establir un pla de xoc

per evitar els desnonaments de famílies amb baixos ingressos econòmics. L'acció municipal és clarament insuficient. Alhora que es deixa al carrer nombroses famílies, hi ha centenars (o milers?) de pisos buits de titularitat pública. Els districtes no tenen constància d'aquests habitatges. Habitatges sense ocupar que no compleixen l'ús social per al qual van ser construïts. Respecte als habitatges que han passat a ser propietat bancària, cal una expropiació del seu ús com a habitatge social. Cal fer un cens d'aquests habitatges buits, tant públics com privats.

Cal crear un parc públic d'habitatges de lloguer a preu assequible. Finalment, davant les diferents situacions d'emergència, s'ha d'impulsar un pla d'habitatges socials per als afectats.

Acció comunitària

Es demana garantir la continuïtat dels plans comunitaris, avui amenaçats i facilitar que les entitats puguin fer ús de l'espai públic per a festes i assemblees, suprimint els impediments burocràtics. Cal abandonar la política de multes i prohibicions. En el terreny de la "seguretat", és precís donar importància al treball d'educadors i mediadors socials.

Col·lectius

No existeix un informe municipal que, basant-se en diversos indicadors, mesuri l'impacte de la crisi en els diferents sectors de la població i en les seves barriades. Cal realitzar-lo i fer-lo públic.

Com en els anteriors plans d'actuació i davant l'envelliment de la població, cal incrementar els equipaments per a la gent gran (residències i centres de dia). La realitat exigeix ampliar el servei d'atenció domiciliària. Les retallades no poden castigar un sector social que per la seva edat ja ha hagut de sacrificar-se desmesuradament.

Respecte les dones, reforçar el servei municipal de Abits. Empadronament de les dones immigrants que són ateses per Abits. Anul·lació de les mesures que criminalitzen l'exercici de la prostitució. Potenciació de la formació laboral de les dones en atur.

Pel que fa als joves, es planteja promoure l'associacionisme juvenil, tot el contrari del que s'ha anunciat: la suspensió del compromís de construir una vintena d'equipaments per a joves.

Barcelona compta amb la presència de nombroses barreres arquitectòniques que perjudiquen els veïns i veïnes amb mobilitat reduïda. Cal elaborar un mapa dels punts negres i establir un pla d'actuació. La lentitud en la supressió d'aquestes barreres al Metro és un exemple més que aquest tema no és una prioritat.

Memòria històrica

Tot i que actualment la sensibilitat institucional en tot allò que fa referència a la recuperació de la memòria està en clar retrocés, el document demana que es finalitzi el "memorial de les barraques", que preveu la senyalització dels llocs on van existir.

També es demana col·locar una placa d'homenatge a Diagonal-Passeig de Gràcia als defensors de la ciutat davant l'alçament feixista, donar el nom de plaça de la República a la plaça Llucmajor de Nou Barris, així comecuperar els frescos de la capella gitana de la presó Model pintats per Helios Gómez.

PAM a PAM, un passeig per les incerteses municipals

JORDI BONET
PRESIDENT DE LA FAVB

Quan Trias exercia de cap de l'oposició, va criticar reiterades vegades l'acumulació de retards en l'aprovació del PAM i les mancances d'un procés participatiu que centrava com a principal novetat l'ús de l'SMS. Ara tot just comença a adonar-se del pa que s'hi dóna des del govern i de les dificultats d'elaborar un PAM en minoria. Així doncs, hem hagut d'esperar tot un any des de la constitució del nou govern perquè el PAM estigui llest per passar a exposició pública, després d'un procés participatiu on un cop més s'ha prioritzat la quantitat per la qualitat i l'SMS ha estat substituït per un tweet, que per alguna cosa som a l'era 2.0.

El procés participatiu ha passat un cop més sense plena ni glòria, centrat en una butlleta on es demanava a la ciutadania que prioritzés entre opcions quasi idèntiques i s'incloïa una pregunta oberta difícilment categoritzable. La majoria de reunions que ha convocat l'Ajuntament tenien com a únic objectiu presentar els aspectes més formals del procés participatiu, però en cap cas no s'explicava quin era el full de ruta que l'Ajuntament volia per a la ciutat. Els més agosarats podien consultar un document de 250 planes que era un autèntic garbuix de línies, objectius i actuacions amb molta fotografia i poca substància. De fet, no deixa de ser sorprenent que el grup municipal de CiU no hagi estat capaç de preparar una proposta per a la ciutat amb cara i ulls, quan sabien de bona font demoscòpica que serien els guanyadors de les properes eleccions locals.

Un cop finalitzat el procés participatiu, s'ha iniciat el procés de negociació amb els partits. Amb aquesta intenció, l'Ajuntament va presentar a exposició pública un document semidefinitiu, on val a dir que millora substancialment l'estructura de l'anterior, si bé evidencia la desorientació i manca de relat que continua patint la ciutat de Barcelona. La lluita contra els efectes de la crisi (el creixement de l'atur i les desigualtats socioespacials) que haurien de ser la primera prioritat del nou full de ruta municipal continuen absents, relegades a l'aprovació del Pla d'Inclusió Local.

> Sorprén que el grup municipal de CiU no hagi estat capaç de preparar una proposta per a la ciutat amb cara i ulls sabent que guanyarien les eleccions

D'altra banda, sorprèn que el mateix alcalde anunciï la permanència del projecte Blau@Ictínea, al qual la Favb s'oposa, però alhora el presenti com a moneda de canvi per pactar el PAM amb l'oposició. Si tan important resulta per a la ciutat com volen fer-nos creure, ¿per què ara es mostren disposats a desfer-se'n?

Caldrà seguir amb atenció el temps que resta fins a la seva aprovació definitiva, si aquesta arriba a produir-se. De moment, aquest primer semestre hem assistit a un canvi sobtat de parella de ball. Quan tothom tenia coll avall el pacte CiU-PP a les acaballes de 2011, Trias es despenjà assegurant que no pactarà amb un partit que menysprea la llengua catalana, i recupera la geometria variable i cerca ponts per arribar a una sociovergència que li permeti salvar el mandat. L'excusa no sembla del tot creïble, ja que el seu partit no té gaires problemes a acordar la majoria de mesures amb el PP al Parlament de Catalunya, que és l'arena on correspondria defensar més aferrissadament la nostra identitat nacional. Per tant, i atenent-nos a la dita falsament atribuïda al Quixot "cosas veredes amigo Sancho que farán fablar las piedras" s'apropen temps interessants. Tanmateix, esperem que amb tants equilibris de funambulisme, el govern no oblidi que les persones i les entitats no som mers convidats de pedra, malgrat no estar representades al plenari municipal.

Prioritats als districtes

Assenyalem algunes de les propostes de la Favb per cada districte. Podrien haver estat altres. La relació completa de les 96 que s'han presentat a l'Ajuntament es pot consultar a la la pàgina web de la Favb (*www.favb.cat*).

Ciutat Vella

✔ Mantenir la mixticitat d'usos del Port Vell de Barcelona com a port urbà evitant la seva transformació en un port de luxe segregat de la ciutat.
✔ Mantenir el Pla d'Usos de Ciutat Vella.
✔ Recuperar les Rambles com a passeig ciutadà.
✔ Mantenir la Sala Baluard com a Sala de Reducció de Danys i prosseguir el treball que es realitza amb l'entorn.

Eixample

✔ Desenvolupar el Pla de la Presó Model i complir la dotació d'equipaments.
✔ Regular el trànsit que travessa l'Eixample i que genera elevada contaminació atmosfèrica i acústica.
✔ Mantenir el caràcter ciutadà de l'Hospital de Sant Pau (oposició al cobrament d'entrada).
✔ Ordenar l'entrada de turistes a la Sagrada Família.

Sants-Montjuïc

✔ Construir els equipaments compromesos a Can Batlló.
✔ Declaració del barri de la Satalia com a barri històric i incloure'l dins el Catàleg de Patrimoni de la Ciutat com a BCIL.
✔ Pla de Barris de Can Clos, La Vinya.
✔ Pla de desenvolupament comercial de la carretera de la Bordeta.

Les Corts

✔ Revisar la segona fase dels enderrocs de la Colònia Castells.
✔ Elaborar el nou Pla de reordenació urbanística de les Corts.
✔ IES Anglesola.

Sarrià-Sant Gervasi

✔ Retornar el monestir de Pedralbes al barri de Sarrià.
✔ Pla d'inversions a Vallvidrera i els barris de la muntanya de Collserola perquè aquests se sentin parts integrants de la ciutat.
✔ Finalització de les obres de remodelació de l'Avinguda General Mitre, pendents des de 2005.
✔ Dotar als barris de la muntanya de Collserola d'un òrgan de gestió política i administrativa participat a fi de resoldre les seves problemàtiques específiques.

DANI CODINA

Gràcia

✔ Evitar la privatització del Parc Güell, mantenint el seu caràcter públic.
✔ Urbanitzar els carrers del barri de la Mercè.
✔ Acabar les obres de remodelació de la Travessera de Dalt.
✔ Dotar al districte de les escoles bressol que precisa.

Horta-Guinardó

✔ Abandonar el projecte del túnel d'Horta.
✔ Impulsar el planejament de Tres Turons.
✔ Arranjament i millora del barri de Sant Genís dels Agudells, de Can Papanaps-Vallhonesta revisant l'afectació dels habitatges.
✔ Mantenir el PMU de la Clota i equipar el barri.

Nou Barris

✔ Obrir la parada de la Línia 4 i 5 del metro a Virrei Amat.
✔ Pla Director de Vallbona, PERI de Torre Baró i Pla integral de Ciutat Meridiana.
✔ Impulsar el projecte de Casa de l'Aigua a Trinitat Nova.
✔ Desenvolupar el pla d'equipaments i equipar aquells barris que presenten més mancances (Porta i Ciutat Meridiana).

Sant Andreu

✔ Desenvolupar el pla de barris de Bon Pastor i Baró de Viver.
✔ Finalització immediata dels equipaments a Casernes i Coats, consensuant les prioritats amb les entitats veïnals. Augment de les partides pressupostàries destinades a benestar social.
✔ Pacificació de l'avinguda Meridiana.
✔ Que es reservi en cada promoció de protecció oficial un percentatge mínim per a emergències socials.

Sant Martí

✔ Pla de Barris del Besòs.
✔ Millorar la connectivitat de Diagonal Mar.
✔ Pla de protecció del Patrimoni Industrial de Poblenou.
✔ Executar el pla de l'Illa Macosa.

Associacions de veïns i veïnes de Barcelona i punts de distribució de CARRER

DISTRICTE I

Amics de la Rambla
Rambles, 88-94, 3r D
93 317 29 40

Barceloneta
Guítert, 33-35, baixos
93 221 72 44
- Servei planificació (Palau de Mar)
Plaça Pau Vila, 1

Casc Antic
Rec, 27, baixos
93 319 75 65
- CCOO (USCOB)
Via Laietana, 16
- CGT
Via Laietana, 18, 9a
- Casal de Joves Alòs
Sant Pere més Baix, 55

Cera, carrer de la
Carrer de la Cera, 11, int.
93 329 48 53

Coordinadora Casc Antic
Serra Xic, 4, baixos
93 310 53 33

Gòtic
Regomir, 3, principal
avbarrigotic@gmail.com
- La Bodegueta
Palma de Sant Just, 7
- La Tete-Cooperativa
Comtessa de Sobradiel, 4
- El Glaciar
Plaça Reial, 7
- Centre Cívic Pati Llimona
Regomir, 3

Nou de la Rambla i Rodalies
Nou de la Rambla, 22
93 301 88 67
- CIAJ
Sant Oleguer, 6-8
- El Cafetí
Sant Rafael, 18
- Sala Baluard
Plaça Blanquerna, s/n

L'Òstia
Pescadors, 49

Raval de Ciutat Vella
Carme, 102
93 441 77 21
- Taller de Músics
Requesens, 5

Taula del Raval
Carrer de la Cera, 44, bxs
93 442 46 68

Veïns en defensa de la Barcelona Vella
Sèquia, 5-7, baixos, 3a
vdbv@telefonica.net

DISTRICTE II

Dreta de l'Eixample
València, 302
615 41 80 12
- Cafeteria Anem al Gra
- Llibreria Les Punxes
Rosselló, 260

Esquerra de l'Eixample
Avinguda Roma, 139, baixos
93 453 28 79

Fort Pienc
Alí Bei, 94-96
93 231 11 46
- Consell de la Joventut
Ausiàs Marc, 60

Parc de l'Escorxador
Viladomat, 214, 5è, 2a

Ronda de Sant Pere
Ronda de Sant Pere, 7
- Col·legi de Periodistes
Rambla de Catalunya, 10
- La Tapilla Sixtina
Bailen, 43

Sagrada Família
València, 415, local 1
93 459 31 64
- Forn d'en Pere
Dos de maig, 281

Sant Antoni, barri
Avinguda Mistral, 30, baixos
93 423 93 54
- Confeccions El Rellotge
Comte Borrell, 89
- Celler de l'Estevet
Calàbria, 57
- Pastisseria Bonastre
Tamarit, 136
- Autoservei Navarro
Avinguda Mistral, 6
- Ateneu Layret
Villarroel,49
- USTEC
Ronda Universitat, 29, 5è

DISTRICTE III

Badal, Brasil i Bordeta
Daoiz i Velarde, 30
93 491 05 49

Polvorí, el
Segura, s/n
93 432 36 42

Rambla de la Bordeta
Onzinelles, 30, baixos
93 331 10 07

Sant Cristòfol-Vivendes SEAT
Coure, 8, baixos
93 432 34 71
- Centre Cívic Can Cadena
Mare de Déu del Port, 397
- Centre Cívic El Rellotge
Pg. de la Zona Franca, 116
- Centre Cívic La Bàscula
Foc, 128

Triangle de Sants
Masnou, 9, baixos
93 298 81 20

DISTRICTE IV

Barri de la Mercè
Herois del Bruc, 9

Camp Nou
Trav de les Corts, 94, baixos
93 490 96 54
- Llibreria La Kktua
Plaça de Vallvidrera, s/n

Putxet
Passeig Sant Gervasi, 39-47
avputxet@hotmail.com

Ronda General Mitre
General Mitre, 188 bis
mitre@mixmail.com

Sant Gervasi de Cassoles
Muntaner, 544, 2n
93 417 90 65

Sant Gervasi Sud
Laforja, 12-14 pral 3a
93 266 38 25

Sarrià
Canet, 4
93 204 90 58
- Forn de la Vila
Consell de la Vila, 9

Tres Torres
Rafael Batlle, 16, tenda 1
93 205 77 89

DISTRICTE VI

Camp d'en Grassot
Passatge Alió,12, baixos
600 603 605

DISTRICTE VII

Baix Guinardó
Plaça Alfons X, 3
93 436 81 80

Can Baró
Josep Serrano, 59-71
93 219 92 24

Can Papanaps-Vallhonesta
Mura, 8, baixos
canpapanaps@yahoo.es

Carmel, el
Feijoo, 10-12
93 357 57 48
- Centre Cívic El Carmel Santuari, 27

Clota, la
Av. Cardenal Vidal i Barraquer, 30
93 357 72 59

Font d'en Fargues
Pedrell, 69, baixos
ffargues@hotmail.com

Horta, barri d'
La Plana, 10, 1r
93 407 20 22
- Centre de Serveis Personals
Plaça Santes Creus, 8
- Casal de Barri de Can Peguera
Biure, 1

Ciutat Meridiana
Rasos de Peguera, 210 bis
93 276 30 94
- Centre Cívic Ciutat Nord
Rasos de Peguera, 19-25

Guineueta
Rambla Caçador, 1-3
93 428 46 23

Porta, barri de
Estudiants, 26-28
93 359 44 60
- Centre Sóller
Plaça Sóller, s/n

Prosperitat
Baltasar Gracián, 24-26
93 276 30 15
- Casal de Barri de Prosperitat
Pl Àngel Pestaña, s/n

Roquetes
Canteres, 57, baixos
93 359 65 72
- Ateneu Popular de 9Barris
Port Lligat, s/n

Congrés, el
Felip II, 222
93 340 70 12
- Casal de Barri del Congrés Acàcies, 26

Meridiano Cero
Torroella de Montgrí, 11
93 274 02 72

Navas, barri de
Biscaia, 402, baixos
93 340 51 85

Pi i Margall
Passeig Guayaquil, 53
93 311 41 93

Sagrera, la
Martí Molins, 29
93 408 13 34
- Biblioteca Marina Clotet Camp del Ferro, 1.3
- Nau Ivanov
Hondures, 28-30

Sant Andreu Nord-Tramuntana
Pg Torres i Bages,101-103
93 274 03 34

Sant Andreu del Palomar
Dr. Balari i Jovany, 14
93 345 96 98

Gran Via-Perú-Espronceda
Gran Via, 1.002, 8è, 2a
93 308 77 34

Maresme
Rambla Prim, 45
93 266 18 56

Palmera Centre, la
Maresme, 218, baixos
93 305 37 05

Paraguay-Perú
Gran Via, 1.144, baixos
93 278 06 93

Parc, del
Llull, 1-3
93 221 04 87

Pau, barri la
Concili de Trento, 320
93 313 28 99

Poblenou
Rambla del Poblenou, 49
93 256 38 40
- El Tio Ché
Rambla del Poblenou, 44-46
- Farmàcia
Bolívia, 19
- Llibreria Etcètera
Llull, 203

És l'ira

ALEJANDRO MILÀ

Centre Social de Sants
Olzinelles, 30
93 331 10 07
- Cotxeres de Sants
Sants, 79
- Biblioteca popular Josep Pons
Constitució, 19 (Bloc 11 de Can Batlló)

Font de la Guatlla-Magòria
Rabí Ruben, 22 B
93 424 85 06

França, barri de la
Mare de Déu del Remei, 21, 1r
93 325 08 93

Hostafrancs
Callao, 9, baixos
93 421 79 19
- Poliesportiu Espanya Industrial
Muntades, 37
- Casinet d'Hostafrancs
Rector Triadó, 53

La Satalia
Cariteo, 26
93 329 36 72

Poble Sec
Margarit, 23
93 441 36 65
- Biblioteca Francesc Boix
Blai, 34
- Centre Cívic El Sortidor
Plaça del Sortidor, 1

Racó de les Corts
Trav de les Corts, 94, baixos
93 448 03 11

Sant Ramon Nonat
Ptge. Jordi Ferran, 19-21

Xile, avinguda
Av. de Xile, 34, 11, 5è
93 440 35 12
- Can Deu
Plaça de la Concòrdia, 13

Zona Universitària
Jordi Girona s/n
93 401 77 43

DISTRICTE V

Amics del barri de Laforja
Madrazo, 50, 2n, 2a
93 209 89 84

Can Caralleu
Guarderia, 12
93 280 07 24

Can Rectoret
Bohemis, 23
93 205 04 87

Font del Mont-Vallvidrera
Escales Font del Mont, 1 A

Mas Gimbau-Can Castellví
Pg. Solé i Pla, 16-18, int.
avvmagicc@hotmail.com

Mont d'Orsà-Vallvidrera
Reis Catòlics, 16-34 (casal)
93 406 90 53

Coll-Vallcarca
Tirsó, 48 local
93 284 28 80
- Centre Cívic d'El Coll Aldea, 15-17

Gràcia Nord-Vallcarca
Bolívar, 15, 2n
93 211 26 27

Travessera de Dalt
Travessera de Dalt, 6
93 210 52 89
- Lluïsos de Gràcia
Plaça Nord, 7

Vila de Gràcia
Topazi, 29, 1r
93 217 60 88
- Ateneu La Torna
Sant Pere Màrtir, 37, baixos
- Centre Cívic La Sedeta
Sicília, 321
- Centre Moral de Gràcia
Ros de Olano, 7-9
- Hotel d'Entitats de Gràcia
Providència, 42
- Info-espai
Plaça del Sol, 19-20
- Poliesportiu Claror
Sardenya, 333
- Poliesportiu Perill
Perill, 16-22
- Tradicionàrius
Trav. de Sant Antoni, 6-8
- Centre Cívic Matas i Ramis
Feliu i Codina, 20
- Punt d'informació juvenil
Plaça Eivissa, 17, pral.

Joan Maragall del Guinardó
La Bisbal, 40-42, baixos
93 347 73 10
- Cooperativa Rocaguinarda
Xipré, 13

Montbau
Roig Soler, 31, baixos
93 428 29 34

Parc de la Vall d'Hebron
Pl. Joan Cornudella, 13
93 428 68 66

Sant Genís dels Agudells
Naïm, 5, tenda 1
93 417 03 67

Urbanització Vallhonesta-Font del Gos
Camí de Cal Notari, s/n
93 428 20 42

DISTRICTE VIII

Can Peguera
Vilaseca, 1
93 357 13 33
- IGOP-UAB
Passeig d'Urrutia, 17

Torre Baró
Escolapi Càncer, 1
a.vecinostorrebaro@hotmail.com

Torre Llobeta
Santa Fe, 5, 1r, 4a
93 429 07 06
- Centre Cívic Torre Llobeta
Santa Fe, 2, bis
- SESE
Joan Alcover, 6

Trinitat Nova
Pedrosa, 21
93 353 88 44

Turó de la Peira
Pge de la Peira, 37, local 12
93 407 21 70
- Can Basté
Passeig de Fabra i Puig, 274

Vallbona
Avinguda Alzinar, 6
93 354 89 82

Verdum
Artesania, 96, baixos
93 276 02 30

DISTRICTE IX

Bon Pastor
Sant Adrià, 101, baixos
93 346 46 18
- Bar Versalles
Gran de Sant Andreu, 255
- Biblioteca Ignasi Iglesias Segadors, s/n
- Can Guardiola
Cuba, 2
- Centre Cívic St. Andreu
Gran de Sant Andreu, 111
- Districte de Sant Andreu
Plaça Orfila, s/n

Sant Andreu Sud
Virgili, 24, 1a planta
93 346 72 03

Trinitat Vella
Mare de Déu de Lorda, 2
93 274 19 58
- C. Cívic de Trinitat Vella Foradada, 36-38

DISTRICTE X

Clot-Camp de l'Arpa
Sibelius, 3, baixos
93 232 46 10
- Casal Joan Casanelles
Pl. Joan Casanelles, s/n
- Foment Martinenc Provença, 595

Diagonal Mar
Selva de Mar, 22-32
93 307 91 20

Front Marítim de Bcn
Taulat, 142, 5è A
696 43 57 83

Provençals de la Verneda
Dr. Zamenhof, 25, baixos
93 307 46 95

Sant Martí de Provençals
Andrade, 176
93 314 17 04
- C. Cívic de Sant Martí Selva de Mar, 215

El Besòs
Rambla de Prim, 64-70
93 278 18 62

Verneda Alta, la
Campo Arriassa, 99
93 314 58 13
- Complex Esportiu Verneda
Binèfar, 10-14

Vila Olímpica
Jaume Vicenç Vives, 6
93 221 93 93

Un nou **CARRER** a internet www.favb.cat

Modificacions: 93 412 76 00

El pròxim número de **CARRER** sortirà al mes de setembre

En defensa de Barcelona Activa

LLUÍS RABELL
VICEPRESIDENT DE LA FAVB

Com més els dramàtics índexs d'atur aconsellarien que les administracions públiques impulsessin polítiques actives d'ocupació, més s'inclinen els governs per retallar prestacions i qüestionar els serveis públics. És el cas de l'executiu convergent de l'Ajuntament de Barcelona, que pretén imprimir una nova orientació a Barcelona Activa.

Repetint la cantarella que "només les empreses creen ocupació", el nou equip municipal aplica la tisora sobre els programes de formació a les persones, de suport i seguiment dels col·lectius amb més dificultats per trobar feina i en risc d'exclusió social. Se'n veuran afectats els barris amb un impacte més assolador de la crisi, com ara els del districte de Nou Barris o Raval Sud. Més de cinquanta contractes d'obra i servei conclouen, i una altra cinquantena de fixos discontinus poden quedar igualment penjats.

Pràcticament dues terceres parts de Barcelona Activa es veuen, doncs, afectades. Les treballadores i treballadors de Barcelona Activa es van manifestar el passat 29 de juny en defensa de la seva feina i dels projectes que ofereixen a la ciutadania, i van irrompre al Ple municipal. Tenen, per descomptat, tot el suport solidari de la Favb.

Aquesta escomesa s'inscriu en la dinàmica de privatització dels serveis d'ocupació que estan impulsant, tant el govern central amb la seva Reforma Laboral, com la Generalitat de Catalunya.

'La Roja' presideix el Ple del districte de Nou Barris

REDACCIÓ

El passat 3 de juliol el Ple del districte de Nou Barris va estar presidit per "La Roja". Una samarreta de la selecció espanyola va ser penjada a la taula del Consell, en un lloc proper al que ocupava el regidor del PP adscrit al districte, Alberto Fernández Díaz. Un regidor del mateix partit la portava a mode d'uniforme.

¿Què hagués passat si els veïns i veïnes que reivindiquen que la plaça de Llucmajor s'anomeni plaça de la República haguessin col·locat una bandera republicana a la taula, o si el club de futbol Alzamora o l'atlètic Pi i Ferrer haguessin penjat les seves samarretes denunciant que han sigut expulsats d'unes instal·lacions municipals que gestionaven de feia dècades? ¿Ho hagués permès la presidenta del Consell?

9 BARRIS IMATGE

En temps de centenars de desnonaments, milers d'aturats i aturades, veïns que malviuen amb el PIRMI... ¿la victòria de La Roja ha de presidir el Ple municipal?

La Favb informa

Iniciativa veïnal i sindical contra les retallades

LLUÍS RABELL
VICEPRESIDENT DE LA FAVB

Sota el lema "Vull decidir una Catalunya social", el passat 18 de juny les entitats que composen la Plataforma Prou Retallades –i de la qual formen part, entre d'altres, CCOO, UGT, CONFAVC i la nostra Federació– van endegar al Parlament de Catalunya el procediment per a la celebració d'una consulta popular per via de referèndum. Es tracta de convidar la ciutadania a pronunciar-se sobre una problemàtica cabdal. Les retallades en la despesa pública aplicades pel Govern de la Generalitat estan tenint gravíssimes repercussions en els serveis bàsics que conformen l'estat del benestar.

Per molt que siguin presentades com una fatalitat, considerem que aquestes restriccions resulten de la voluntat de fer pagar a les franges més desafavorides de la població el cost d'una crisi que no han causat, mentre les elits polítiques protegeixen els veritables culpables. Esdevé, doncs, una urgència democràtica que el poble prengui la paraula sobre "la prioritat de les polítiques de salut, educació i serveis socials i la garantia d'aquests drets". (Aquesta seria la pregunta que es faria, ajustant-se a una Llei de Consultes que no permet esmentar pressupostos ni fiscalitat).

El 26 de juny, la Mesa del Parlament va admetre la sol·licitud a tràmit. Un cop s'anunciï oficialment, haurem de recollir 220.000 signatures (un 3% de la població del Principat) per poder dur la proposta al Parlament. Si el seu vot fos favorable a la consulta, caldria encara el vist-i-plau del Govern de Madrid per poder realitzar-la. Durant els propers mesos, la mobilització de l'opinió pública serà determinant.

La Favb publica un llibre sobre els reptes del moviment veïnal

REDACCIÓ

El número 6 de la col·lecció Quaderns de Carrer, editada per la Favb, i que es començarà a distribuir al mes de setembre, està dedicat reflexionar sobre els reptes de futur del moviment veïnal, a la vegada que es planteja un objectiu essencialment pràctic: dotar d'eines i instruments les associacions veïnals per millorar el seu funcionament. Coordinat pel sociòleg Pep Martí, el llibre compta amb les col·laboracions de Núria Alonso, Albert Arias, Alfons Barceló, Jordi Bonet, Toni Llotge, Salvador Mañosas, Marc Martí, Ancor Mesa, Andrés Naya, Lluís Rabell, Albert Recio, Pep Ortiz, Ramon Torrà, Gemma Ubasart, Mercedes Vidal i les entitats Xarxa 9 Barris Acull, Xarxa Veïnal de Ciutat Vella, Associació de Veïns i Veïnes del Poblenou i Coordinadora d'Associacions de Veïns i Entitats de Nou Barris. Esteu tots convidats a la presentació d'aquesta nova publicació de la Favb, que tindrà lloc **diumenge 23 de setembre a les 18 hores** a l'Auditori de plaça Catalunya, en el marc de la fira d'entitats de la Mercè.

Revistes de barri

La Guineu

El butlletí de l'AV del Baix Guinardó publica el programa de les festes majors que es van celebrar durant 3 dies del mes de juny en diferents indrets de la barriada, i que ja té una tradició de 24 anys. En el capítol de memòria històrica, un reportatge explica l'educació al barri als anys 60, recordant el col·legi Alfons X. Des de les pàgines de *La Guineu* s'emplaça el veïnat a participar en la campanya "Voluntariat per la llengua" i l'editorial crida a lluitar i mobilitzar-se contra les retallades socials i una crisi que "està destrossant una generació sencera".

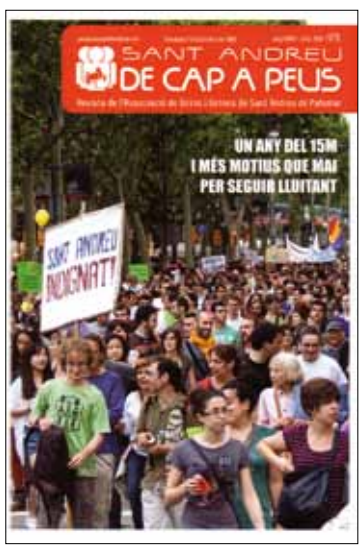

De Cap a Peus

La Portada del número 573 del *Sant Andreu de Cap a Peus* recorda que fa un any que va esclatar el moviment 15-M amb una foto que deixa constància que Sant Andreu també està indignat. La revista conté informacions sobre la recollida de signatures contra els desnonaments, una denúncia sobre el mal estat del pont provisional de Sant Adrià o un reportatge reivindicant la tasca de l'associació de recolzament als drogoaddictes Retorn, així com una carta de recolzament al veí Xavi Palos, denunciat per la seva participació a la vaga general.

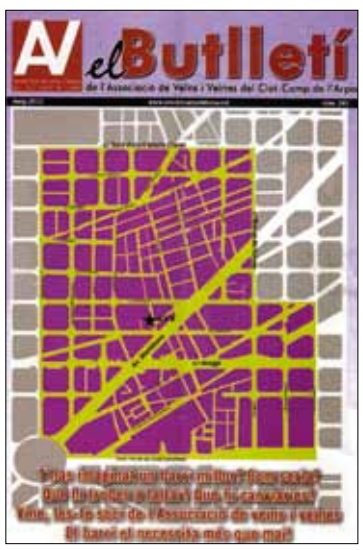

El Butlletí

El número 241 del butlletí de l'AV del Clot-Camp de l'Arpa presenta un un ampli informe sobre la proposta que han rebut per part de l'Ajuntament sobre el futur de la plaça de les Glòries. També es pot trobar un article que dóna 10 arguments per recolzar la Iniciativa Penal Popular en defensa de la salut i la sanitat públiques. Un altre espai està dedicat a donar a conèixer al veïnat les reivindicacions respecte al PAM-PAD, un procés que, referint-se a la participació, "no ha agradat gens". També anuncien una campanya de captació de socis i sòcies.

EL COR ROBAT

CATHERINA AZÓN

Jordi Giró Castanyer

President de la Confederació d'Associacions de Veïns de Catalunya (Confavc)

"Des de la nova junta de la Confavc volem conèixer la realitat del territori i visitar totes les federacions"

El seu segon cognom consta espanyolitzat al DNI. Als anys seixanta, al jutjat, van obligar la seva mare a inscriure'l com a "Castañer". Nascut a l'Eixample, va viure uns anys a Sants fins que el 1997 es va traslladar a la Vila Olímpica, on va arribar a ser president de la seva AV. Treballa en una empresa d'alimentació com a responsable d'exportacions.

— La Confavc es va crear el 1988. A qui associa?
A 27 federacions i quasi 700 associacions de veïns i veïnes de tot Catalunya.

— Com has arribat a ser el seu tercer president?
Ho han determinat els esdeveniments. El consell confederal va decidir obrir un procés de renovació, amb una candidatura oberta que partís de zero. No es presentaria cap membre de la junta sortint.

— Et vas presentar directament a president?
No. La candidatura la formàvem vuit homes i una dona de nou federacions, i en una reunió em van proposar, per unanimitat, ser candidat. Posteriorment, l'assemblea ho va ratificar.

— La nova junta no és un exemple de paritat.
No, tot el contrari. Per diverses raons no van acabar de presentar-se diverses companyes. Per unanimitat hem decidit que Gemma Ubasart sigui la vicepresidenta primera. Les dones són molt presents en el moviment veïnal: hem de superar aquesta situació.

— Com qualificaries el nou equip?
Molt format. Molt preparat per afrontar els reptes que se'ns plantegen. En tractar-se d'una junta totalment nova, no té cap vici adquirit. La idea és partir de zero i ser molt transparents.

— Acabeu d'aterrar pràcticament...
Sí, portem dos mesos. La Confavc és un vaixell d'alt calat. Volem conèixer la seva realitat. Veure la situació actual de la seva Fundació i de les organitzacions Sinera, Habitatges Veïnals i Gestió Veïnal. Volem enfortir el seu arrelament al territori.

— Un territori que comprèn tot Catalunya.
Sí, ens proposem recórrer-la, visitar totes les federacions, especialment les que no estan presents a la junta com Girona, Tarragona, Cornellà....

— Us heu reunit amb la Generalitat?
No encara. La Confavc està reconeguda com a Entitat d'Interès Públic. La nostra relació amb la Generalitat és bona, amb les dificultats que ens imposa l'actual crisi. Esperem reunir-nos aviat amb el conseller Josep Lluís Cleries.

— Quina va ser la vostra primera decisió?
Continuar participant en totes les mobilitzacions des dels barris i les poblacions que s'oposin a les retallades en salut, ensenyament i Llei de Dependència.

— A curt termini, ¿quines prioritats teniu?
Definir els nostres objectius en les diferents àrees: sostenibilitat, mobilitat, habitatge, serveis socials... i concretar-los en el territori a partir de les federacions. Cal destacar la nostra implicació en la Iniciativa Legislativa Popular de regulació de la dació en pagament, paralització dels desnonaments i lloguer social.

— ¿Què plantegeu per defensar els milers de veïns i veïnes afectats per les participacions preferents de la banca?
Potser en un primer moment no hem sabut reaccionar-hi. No és un tema puntual, anirà a més, els afectats són veïns i veïnes i haurem de recolzar-los. Estem recollint el sentir de les AV, la realitat dels barris, i en un mes esperem tenir algunes propostes.

— També ets vicepresident de la Favb: ¿continuaràs?
El càrrec és incompatible. Tinc un temps per renunciar, però vull continuar treballant a la Favb en alguns temes concrets. Continuaré com a vocal.

— Molta feina, no?
L'esforç és gran, però val la pena. Tinc sort i compto amb la complicitat de la família. Encara no m'han tret les claus de casa!

“Amb 80 anys, tornem a la pancarta”

Parlant del CARRER i de la ciutat

Rafael Domingo i Florinda Sánchez

Afectats per les participacions preferents

GEMMA AGUILERA
ENTREVISTA

DANI CODINA
FOTOGRAFIA

La dona que ens rep al seu pis de la Via Júlia és bellugadissa. Parla atropelladament, desborda amabilitat i es desviu per fer-nos sentir còmodes. Amb les notícies de migdia de fons a la televisió, de seguida iniciem una conversa fluida, com si ens coneguéssim de tota la vida. Ningú no diria que el motiu de la trobada és dolorós. La Florinda i el seu marit Rafael, més reposat tan de paraula com de moviment, són una de les 30.000 famílies catalanes que han estat víctimes de l’estafa de les participacions preferents perpetrades per molts bancs i caixes. La Caixa té atrapats els seus estalvis de tota la vida, 36.000 euros. La Caixa va ser la primera oficina que va obrir al barri de la Prosperitat, i tots els veïns, molts dels quals havien emigrat a Catalunya per a treballar, van obrir-hi una llibreta. Gent del barri de tota la vida i empleats de l’entitat de tota la vida. “Per què no havíem de confiar? Tu no hi confiaries?”, ens pregunta la Florinda. La resposta és afirmativa. I aquí comença el calvari d’aquesta parella de 75 i 78 anys. I no tant un calvari pel fet de no poder tocar els diners fins d’aquí a una dècada - “això si estem vius, és clar”, rebla en Rafael, que escolta atentament la seva esposa sense moure’s ni un mil·límetre del seu costat-, sinó per l’estrès i l’angoixa que els està produint el daltabaix.

“Ho hem passat molt malament amb la malaltia del meu marit, i és veritat que els diners no són res al costat de la salut. Però ens dol que ens hagi estafat gent en qui havíem confiat”, matisa la Florinda. I no se n’amaguen, d’aquesta ràbia. D’altres, sí. “Anem a ballar al casal, i pràcticament tothom està enganxat per les preferents, però som pocs els qui ho diuen perquè se n’avergonyeixen. Doncs jo crec que els que se n’han d’avergonyir són els que ens han enganyat, perquè no crec que puguin dormir tranquils”.

I és estrany, que se n’amaguin, perquè el barri de la Prosperitat duu en el seu ADN la lluita pels drets socials. En Rafael i la Florinda sempre han estat activistes en les lluites veïnals i socials, però ja feia molts anys que havien assolit una certa tranquil·litat en aquest sentit. Fins ara, que tornen a sortir al carrer a protestar, però enfrontant-se a un gegant. “Amb gairebé 80 anys hem hagut de recuperar les pancartes i el xiulet, té gràcia, no?”, diu la Florinda.

Cada dimecres surten de casa amb dues pancartes i algun xiulet per escridassar els directius de La Caixa davant la seu de la Diagonal, i de tant en tant, es planten davant de la delegació del Banc d’Espanya i de la Borsa de Barcelona. I paradoxalment, és en aquests indrets on la Florinda i el Rafael se senten com si fossin delinqüents. “Ens encerclen amb cotxes de policia, posen tanques perquè no ens hi acostem i ens vigilen en tot moment. Que som jubilats! Estem indefensos, només volem expressar el nostre malestar, és evident que amb gairebé vuitanta anys no agredirem ningú, no?”, es lamenta la Florinda. El seu marit l’acompanya, però respira fons per no alterar-se. Tot i que es troba bé, sap que si es posa nerviós el seu cor li farà un toc d’alerta. “Jo protesto en silenci. A més, tinc assumit que no guanyarem aquesta batalla. Ells són massa poderosos i tenen al seu favor el poder polític”, lamenta.

La Florinda s’ha convertit en una experta en productes financers. Durant tota la conversa, no comet ni un sol error en terminologia. Coneix els detalls de tota la trampa, i no s’ha deixat enredar més, malgrat que la seva entitat ho ha intentat. “És increïble, però els mateixos empleats s’han cregut la seva pròpia mentida i miren de confondre’t encara més. Jo vaig saber de l’estafa llegint la premsa, i el meu nebot, empleat de banc, em va confirmar que tenia preferents, i que tenia molt mala peça al teler”.

El bon caràcter de la Florinda anima el seu marit, més ensopit. Però rere aquesta alegria i parlar accelerat, ella també pateix. I no pot evitar d’emocionar-se quan li preguntem què faria amb els diners que té atrapats al banc. “Podria donar diners als meus fills per als néts i estar tranquils per si necessitem anar a una residència el dia de demà, però sobretot, em sap molt de greu no haver pogut fer una gran celebració per les nostres noces d’or”, lamenta. Ens ensenya una fotografia de les seves sis germanes. Dues són mortes. I de les cinc restants, dues són vídues. “Les meves altres dues germanes ja han fet les noces d’or, i ara em toca a mi. Ens hem conformat a fer una celebració molt més modesta al nostre poble d’origen, Ojos Negros (Terol) amb la família. Ja sé que el més important és reunir-nos tots, però jo tenia molta il·lusió a fer una gran festa”. “M’emprenya que La Caixa faci tanta publicitat amb la seva obra social i paral·lelament es dediqui a enganyar jubilats, però és el que hi ha. Aquesta societat va cap al pedregar, tothom mira pels seus interessos”, sentencia en Rafael, després de molts minuts de silenci.

En acabar la conversa, els felicitem pels 50 anys de matrimoni. Es miren i es somriuen. S’agafen la mà. Aquest instant ens treu l’angoixa que ens ha provocat un relat penós que evidencia la crua realitat d’aquesta crisi. La Florinda ens regala un dels recordatoris que entregarà en la celebració de les noces d’or. En creuar la porta de casa, tenim clar que aquest matrimoni ja no es deixarà tocar de mort per un banc.

Sal i pebre

A cada barri, un Vietnam

Ja n’hi ha prou. Són molt bèsties. Els governs imposen retallades al dictat del capital. Volen acabar amb els drets socials, els serveis públics i les llibertats democràtiques. És la fi de l’Estat de benestar i del pacte social que, en forma de democràcia limitada, vam aconseguir després de lluitar contra el capitalisme salvatge i el feixisme. Aplicant la *doctrina del shock*, ens volen fer retrocedir molts anys; dècades. En certs aspectes, fins al segle XIX. I ens volen fer creure que no hi ha res a fer, que ens hem de resignar i pagar les seves festes i les seves estafes financeres.

Els que no tenen vergonya (diners i mitjans els tenen tots) diuen que la culpa és nostra per haver hipotecat el futur estirant més el braç que la màniga. Mentida! La culpa és seva! Els hem d’aturar. A les institucions i al carrer. Units en la pluralitat; organitzats per l’experiència i la imaginació. Tornem a crear dos, tres... molts vietnams. Arreu: també als barris. Per resistir. Si cal, per resistir com els grecs a les Termòpiles. Després ja veurem si anem a Ítaca o a Icària.

Zeta

L’acudit

AZAGRA